

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Αλλαγές στη νομισματική πολιτική

Τα μηνύματα που έδωσαν στις αγορές οι κεντρικές τράπεζες του Καναδά και της Αυστραλίας προκάλεσαν ένα κύμα προσδοκιών για αυξήσεις επιτοκίων από τις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Όμως η αμερικανική Federal Reserve και η ΕΚΤ επιμένουν πως δεν βιάζονται τόσο. Το σίγουρο είναι ότι η νομισματική πολιτική γυρίζει σελίδα. **Σελ. 10**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Προτείνει δάνεια με κρατική εγγύηση

«Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν τραπεζικά προϊόντα που να διαμοιράζουν τον κίνδυνο μεταξύ κράτους και τραπεζών», σημειώνει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας μιλώντας στην «Κ». Τέτοια προϊόντα θα μπορούσαν να είναι, κατά τον ίδιο, εγγυήσεις ή και ασφάλιση πιστώσεων, που θα χρηματοδοτούνται μέσω πόρων του ΕΣΠΑ. **Σελ. 14**

ΕΛΟΝ ΜΑΣΚ

Θα πωλήσει το 10% της Tesla

Υπέρ της πώλησης από τον Ελον Μασκ του 10% των μετοχών του στην Tesla τάχθηκε το 57,9% χρηστών του Twitter που απάντησαν σε σχετικό ερώτημα του ίδιου, σε μια πρωτότυπη «δημοσκόπηση» του. Ο Μασκ είπε ότι όποιος κι αν είναι το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα το ακολουθήσει. Ούτως ή άλλως, θα χρειαστεί μετρητά για να πληρώσει φόρους 15 δισ. δολ. **Σελ. 8**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Οι στόχοι και οι κίνδυνοι για το χρέος

Τα ρευστά διαθέσιμα, οι ενδεχόμενες χρηματοδοτικές ανάγκες, οι αξιολογήσεις και τα ομόλογα από την ΕΚΤ

Τέσσερις είναι οι ποσοτικοί στόχοι που αφορούν τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική διαχείρισης του δημοσίου χρέους για το 2022 – 2024. Σύμφωνα με τη νέα στρατηγική του Υπουργείου, ο στόχος για το βραχυπρόθεσμο χρέος μειώθηκε κατά 2

ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την ισχύουσα στρατηγική και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 3% του συνολικού ανεξόφλητου χρέους για την περίοδο 2022- 2024. Ο δεύτερος αφορά τη μέση εναπομείνουσα διάρκεια του εμπορεύσιμου

χρέους, και ο τρίτος προκύπτει από το γεγονός πως η κύρια πηγή χρηματοδότησης για τα επόμενα χρόνια θα είναι η διεθνής αγορά ομολόγων. Ο τέταρτος ποσοτικός στόχος, αφορά τη διατήρηση των ρευστών διαθεσίμων για κάλυψη

των χρηματοδοτικών αναγκών των επόμενων 6-9 μηνών. Στη μεσοπρόθεσμη στρατηγική περιλαμβάνονται και ενδεχόμενοι κίνδυνοι. Ο πρώτος αφορά ενδεχόμενες αρνητικές αξιολογήσεις από ξένους οίκους, ο δεύτερος αφορά ενδε-

χόμενη αύξηση των ετήσιων ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών λόγω της έξαρσης της πανδημίας και ο τρίτος το ενδεχόμενο τερματισμού του προγράμματος αγοράς ομολόγων έκτακτων ανάγκης από την ΕΚΤ. **Σελ. 4**

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ MANIA

Αδειάζουν τα ράφια υπεραγορών οι κινέζοι

Καταναλωτική μανία έχει καταλάβει τους Κινέζους, οι οποίοι έπειτα από σύσταση του Πεκίνου συγκεντρώνουν πυρετωδώς τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης και τα αποθηκεύουν στα σπίτια τους ως προμήθειες για τον χειμώνα. Το Πεκίνο συνόδευσε τη σύστασή του με τη διαβεβαίωση ότι η χώρα διαθέτει επαρκή αποθέματα από τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης. **Σελ. 12**

ΠΟΛΟΣ ΕΛΞΗΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ

Ανεβαίνει η αξία πράσινων ακινήτων

Μονόδρομο αποτελεί για τους θεσμικούς επενδυτές, όπως εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα και επενδυτικά κεφάλαια, η απόκτηση ακινήτων με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα και εκπομπές ρύπων. Τα ακίνητα αυτά αποκτούν σημαντικό προβάδισμα έναντι των συμβατικών κτιρίων, τόσο ως προς την αξία όσο και ως προς την εμπορευσιμότητά τους. **Σελ. 17**

ΚΛΙΜΑΚΩΝΕΤΑΙ Η ΣΥΜΦΟΡΗΣΗ

Τα πλοία μένουν δεμένα στα λιμάνια

Η εφοδιαστική αλυσίδα κινδυνεύει να καταρρεύσει και να συμπαράσσει στην πτώση της την παγκόσμια οικονομία. Από τη Σιγκαπούρη μέχρι τον Πειραιά η συμφόρηση και ο συνωστισμός των πλοίων στα λιμάνια κλιμακώνεται, με τον αριθμό αυτών που παραμένουν στάσιμα έξω από τους σταθμούς εμπορευματοκιβωτίων να αυξάνεται διαρκώς. **Σελ. 11**

5 291296 000378

Το 1 τρισ. δολ. θα αγγίζουν τα πράσινα ομόλογα

Τα πράσινα και κοινωνικά ομόλογα καθώς και τα ομόλογα βιωσιμότητας, τα οποία κατευθύνονται σε επενδύσεις φιλικές προς το περιβάλλον, είναι ένα ταχέως αναπτυσσόμενο τμήμα στις κεφαλαιαγορές και είναι σαφές από όλες τις έρευνες που διεξάγονται τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, ότι οι επενδυτές αναμένουν ότι το ESG (περιβάλλον, κοινωνία, εταιρική διακυβέρνηση) θα είναι αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής τους. Παράλληλα, και τα χρηματιστήρια διεθνώς πρωταγωνιστούν με σειρά πρωτοβουλιών για τα θέματα ESG, ενώ εκτιμάται ότι το 2023-2025 το 50% των αμοιβαίων κεφαλαίων θα έχει κριτήρια ESG. Το 2021 θα αποτελέσει χρονιά ρεκόρ για τις εκδόσεις βιώσιμων ομολόγων διεθνώς, οι οποίες θα αγγίζουν το 1 τρισ. δολάρια, επίπλέον πέντε φορές υψηλότερο από αυτό του 2018. **Σελ. 24**

Είκοσι χρόνια Man of the Year Awards

Ο μακροβιότερος θεσμός βραβείων στην Κύπρο, τα Man of the Year Awards, συμπληρώνουν φέτος 20 χρόνια ζωής. Εδώ και 20 χρόνια επιβραβεύει τους άνδρες που έκαναν υπερήφανη την Κύπρο και που αποτελούν φωτεινά παραδείγματα προς μίμηση. Τα φετινά Τράπεζα Κύπρου Man of the Year Awards απονεμήθηκαν τη Δευτέρα 8 Νοεμβρίου. Man of the Year αναδείχθηκε ο ιστοπλοός μας Παύλος Κοντίδης. Συγκινητική ήταν η στιγμή της βράβευσης του Νίκου Γκάλη με το βραβείο Lifetime Achievement. Τα βραβεία απένειμε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης. Το Investor of the year απονεμήθηκε στον Χριστόφορο Παπαχριστοφόρου, το Βραβείο Αριστείας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας στο Ινστιτούτο Γενετικής και το παρέλαβε ο Λεωνίδας Φυλακτού, το βραβείο Επιστήμονας απονεμήθηκε στον Κρις Τουμάζου, το βραβείο Διεθνής Κύπριος στον Χρίστο Πασά. Επικερματίας της χρονιάς αναδείχθηκε ο Αντρέας Νεοκλέους. Στον τομέα Δημιουργίας το βραβείο απονεμήθηκε στον Μάριο Ιωάννου Ηλία. Το βραβείο Τιμής Ένεκεν απονεμήθηκε στον αθλητή του στίβου Κυριάκο Ιωάννου. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ισχυρή δυναμική

Ως μια περίοδος γεμάτη με εκπλήξεις τείνει να μετατραπεί εκείνη που ακολούθησε τα lockdown του 2020, τα οποία επιβλήθηκαν συνεπεία της πανδημίας. Η ανάκαμψη που επιχειρήθηκε μετά ξεπέρασε κάθε προσδοκία καθώς εκδηλώθηκε ζήτηση που δεν υπήρχε περίπτωση να ικανοποιηθεί από ένα σύστημα, που είχε τεθεί για πρώτη φορά μετά από πολλές δεκαετίες σε αδράνεια και θα χρειαζόταν χρόνο για να επανέλθει. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να «καταρρεύσουν» πολλές εφοδιαστικές αλυσίδες και οι τιμές να εκτοξευθούν στα ύψη προκαλώντας πληθωρισμό σε επίπεδα που κανένας δεν θα μπορούσε να προβλέψει τότε που δειλά-δειλά επανεκκινούσαν οι οικονομίες.

Τα αισιόδοξα μηνύματα των οικονομολόγων είναι ότι η άνοδος των τιμών

δεν πρόκειται να υποσκάψει τη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες, η οποία θα παραμείνει ισχυρή και εντός 2022 στηριζόμενη κυρίως στις αποταμιεύσεις που έχουν συσσωρευτεί την περίοδο της αδράνειας. Εξάλλου, η παρούσα πρωτόγνωρη συγκυρία, εκτός όλων των άλλων, μας έχει διδάξει ότι η ανάπτυξη δεν «χάνεται» όταν προκαλείται ανισορροπία από εξωγενείς παράγοντες αλλά εκτονώνεται μόλις η κατάσταση ομαλοποιηθεί και η κανονικότητα επανέλθει. Η ισχυρή δυναμική που οδηγεί τις οικονομίες αυτήν την περίοδο αναμένεται πως θα επαναφέρει ναρτίτερα το ΑΕΠ της ευρωζώνης στα προ πανδημίας επίπεδα.

Ακόμη και στις χώρες όπου η οικονομία τους στηρίζεται στον τουρισμό και κατέγραψαν σημαντικές απώλειες

την προηγούμενη περίοδο, προβλέπεται πως αργά αλλά σταθερά θα εμφανίσουν ανάλογη συμπεριφορά καλύπτοντας το χαμένο έδαφος. Για αυτές τις χώρες σημαντικές βοήθειες αναμένεται να προκύψουν μέσα από το Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, το οποίο έχει σχεδιαστεί για να δώσει ώθηση στις επενδύσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που τα περισσότερα κονδύλια από το συγκεκριμένο Ταμείο έχουν κατανεμηθεί σε αυτές τις χώρες με κοινά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά όπως είναι η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα. Στην περίπτωση της Κύπρου μπορεί τα ποσά να μην είναι αναλογικά τόσο υψηλά εξακολουθεί, όμως, να προκύπτει η ανάγκη για βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων για τη δημιουργία

πολλαπλασιαστικού οφέλους στην οικονομία.

Στο προσεχές μέλλον, η άνοδος των τιμών της ενέργειας ενόψει του χειμώνα αποτελεί παράγοντα μέγιστης ανησυχίας, παρόλο που οι οικονομολόγοι είναι καθορθαστικοί όσον αφορά στη διάρκεια του φαινομένου και καταγορηματικοί ως προς τη δομή της παρούσας αύξησης σημειώνοντας ότι καμία σύγκριση δεν μπορεί να γίνεται με ανάλογα φαινόμενα προηγούμενων δεκαετιών. Παραμένει, όμως, αναπάντητο το ερώτημα κατά πόσο η άνοδος των τιμών, που προβλέπεται να συνεχιστεί και εντός του 2022, θα εκτονωθεί κάποια στιγμή μέσω μια μεγάλης υποχώρησης ή απλά οι τιμές θα σταθεροποιηθούν στα ψηλά. Αν συμβεί το δεύτερο, οι τιμές βασικών αγαθών θα παρουσιάσουν

μία πιο μόνιμη αύξηση που θα επηρεάσει τον πληθωρισμό και άρα το κόστος διαβίωσης. Αυτή είναι μία εξέλιξη που όλοι απευχονται καθώς θα διαταραχθεί το καθεστώς των περιορισμένων μισθολογικών αναπροσαρμογών που επικρατεί όλα αυτά τα χρόνια και στηρίζει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Ενθαρρυντική και πλήρως υποστηρικτική προς την ανάπτυξη είναι σαφώς η δηλωμένη πρόθεση της ΕΚΤ για διατήρηση μέχρι τουλάχιστον το 2022 των ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης. Μια απόφαση πολύ σημαντική για χώρες όπως είναι η Κύπρος, όπου αρκετές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν χωρίς τον απαιτούμενο τραπεζικό δανεισμό.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ *Του* SIMONE TAGLIAPIETRA*

Ο πληθωρισμός πιέζει περισσότερο τη Fed από την ΕΚΤ

Η **δημόσια** συζήτηση για την ενέργεια και το κλίμα αποκαλύπτει μια θεμελιώδη αλήθεια, ότι όλοι επιθυμούν να σώσουν τον πλανήτη αλλά ουδείς θέλει ακριβό ρεύμα στη χώρα του. Στη Διακήρυξη της Ρώμης, οι ηγέτες της «Ομάδας των Είκοσι» (G20) διατύπωσαν την πρόθεσή τους να διασφαλίσουν «δίκαιη και συντεταγμένη μετάβαση των ενεργειακών μας συστημάτων, ώστε να είναι προστά, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις πιο ευάλωτες επιχειρήσεις και νοικοκυριά». Στη διάσκεψη για το Κλίμα στη Γλασκώβη, ο Αμερικανός πρό-

νομή των παραδοσιακών πηγών ενέργειας, όπως το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, και αντιστοίχως πολυάριθμα βήματα για την παραγωγή ενέργειας από τον ήλιο, τον αέρα ή το νερό και τη διανομή της στα σπίτια μας, στα εργοστάσια ή στα οχήματα. Εξίσου περιπλοκή με τα τεχνικά ζητήματα της ενέργειας είναι και η συναφής πολιτική.

Η πολύπτυχη ενεργειακή πολιτική μπορεί να σχηματοποιηθεί σε ένα τρίγωνο, του οποίου οι πλευρές είναι η ασφάλεια, η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα. Το πρώτο σχετίζεται με την αδιάλειπτη διαθεσιμότητα ενέργειας και έχει μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες διαστάσεις. Η μακράς διάρκειας ασφάλεια αφορά έγκαιρες επενδύσεις για την προμήθεια ενέργειας αναλόγως κοινωνικών αναγκών. Η βραχυπρόθεσμη εστιάζει στην ικανότητα του συστήματος ενέργειας να αντιδρά αυτόματα σε αιφνίδιες μεταβολές εντός ενός πλαισίου ισορροπημένης προσφοράς και ζήτησης. Η ανταγωνιστικότητα έχει να κάνει με το πόσο προσίτες είναι οι τιμές της ενέργειας τόσο για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ελλείψει ανταγωνιστικότητας στην ενέργεια, μέρος του πληθυσμού θα οδηγηθεί σε ενεργειακή φτώχεια και θα υπονομευθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και της βιομηχανίας μιας χώρας – οπότε ως ζήτημα συνιστά μείζονα προτεραιότητα των κυβερνήσεων.

Τέλος, η βιωσιμότητα αφορά τη μείωση ή, ιδανικά, την πλήρη άμβλυνση των καταστρεπτικών συνεπειών της ανίχνευσης, παραγωγής και κατανάλωσης της ενέργειας επί του κλίματος και του περιβάλλοντος.

Το κ. Simone Tagliapietra είναι επιστημονικός συνεργάτης του Ινστιτούτου Bruegel.

Ενώ οι ηγέτες θέτουν φιλόδοξους κλιματικούς στόχους, ζητούν αυξημένη παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου.

εδρος Τζο Μπίαντεν κατέστη ακόμα σαφέστερος, επισημαίνοντας ότι είναι αναγκαίο να ασκωθεί πίεση στον ΟΠΕΚ και στη Ρωσία να αντλήσουν περισσότερο πετρέλαιο, ώστε να ανασχεθεί η άνοδος στις τιμές της ενέργειας. Ακούγεται ως ειρωνεία της τύχης, δηλαδή την ώρα που θέτεις πιο φιλόδοξους κλιματικούς στόχους να ζητάς αυξημένη παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ωστόσο, δεν πρέπει οι θέσεις αυτές να εκπλησθούν, διότι η ενέργεια συνιστά θέμα περιπόλο.

Πίσω από απλές καθημερινές κινήσεις, όπως το να ανάψεις τον διακόπτη ή να βάλεις βενζίνη στο αμάξι, υπάρχουν περιπλοκές τεχνολογίες και μαζικές υποδομές, οι οποίες συνδέουν συχνά απομακρυσμένες χώρες ή ακόμα και διαφορετικές ηπείρους. Απαιτούνται πάμπολλα τεχνικά βήματα για την εξόρυξη, την επεξεργασία, τη μεταφορά και τη δια-

Μήπως ως... συμπρόεδρος; **Αμέτι μουκαμέτι** το έβαλε ο πρίγκιπας Νικόλαος να βρίσκεται στη νέα Κυβέρνηση. Αν όχι ως Πρόεδρος, που το προσπαθεί πολύ, τουλάχιστον ως... συμπρόεδρος. Η δήλωσή του ότι το ΔΗΚΟ θα είναι στην επόμενη διακυβέρνηση του τόπου έγινε δεκτή και με χαμόγελα, αλλά και με ανησυχία από κάποιες πολιτικές δυνάμεις. Κάποιοι θεώρησαν ότι ο πρίγκιπας στέλνει μηνύματα και προς το ΑΚΕΛ και προς τον ΔΗΣΥ πως αν θέλουν να κυβερνήσουν, ένας είναι ο δρόμος, μέσα από τη συνεργασία του ΔΗΚΟ.

Ωστόσο, μάλλον τρόπο προκάλεσε η συνέχεια της δήλωσής του ότι “το ΔΗΚΟ θα είναι στην επόμενη διακυβέρνηση του τόπου καθώς πιστεύουμε ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια πλέον να μην συνεργαστούμε σε ένα κυβερνητικό σχήμα και να αφήνουμε άλλους να παίρνουν αποφάσεις που μας έχουν οδηγήσει τα τελευταία χρόνια σε οικονομικά και εθνικά αδιέξοδα”.

Γνωρίζοντας την πολιτική του ΔΗΚΟ στο Κυπριακό αλλά και στην οικονομία διερωτάται κανείς πως θα μπορέσει να συνεργαστεί με το ΑΚΕΛ αλλά και με τον ΔΗΣΥ. Και επιπλέον, πως θα αποτρέψει τους «άλλους» να παίρνουν αποφάσεις που μας έχουν οδηγήσει σε οικονομικά και εθνικά αδιέξοδα. Μάλλον ως απειλή παρά ως πρόταση συνεργασίας ακούστηκε ή μου φαίνεται;

Η ΔΗΚΟ αναθρεμμένη Φωτούλα πάντως μου έλεγε προχθές ότι ο πρίγκιπας Νικόλαος δεν κλείνει καμιά πόρτα εάν θα είναι ο ίδιος υποψήφιος και καταφέρει να εξασφαλίσει στήριξη είτε από το ΑΚΕΛ, είτε από τον ΔΗΣΥ. «Πράγμα βεβαίως δύσκολο», όπως παραδέχθηκε στοχαστικά αναλογιζόμενη. «Εκείνο που τώρα πρόκειται να καταφέρει ο Νικόλαος να ξεκαθαρίσει τις προθέσεις και τις συνεργασίες που θα γίνουν γιατί τον Ιανουάριο το μεγάλο συνέδριο του κόμματος θα κληθεί να λάβει αποφάσεις», συμπλήρωσε. «Θα πρέπει εντός του Μαρτίου ή του Απριλίου να είμαστε έτοιμοι να αρχίσουμε και επίσημα τον προεκλογικό αν θέλουμε αυτή τη φορά να έχουμε αποτέλεσμα», μου είπε ότι άκουσε να λένε κάποια στελέχη στα ψηλά δώματα του ηγικηπάτου.

Το crash test της Ούρσουλας **Στην Ούρσουλα** κατέφυγε ο ντεντασκικός κλώνος Τατάρ με επιστολή για το χαλούμι που δόθηκε στη δημοσιότητα. Ο ψευδοπρόεδρος υποστηρίζει ότι οι Τουρκοκύπριοι δεν έχουν εμφεληθεί από την κατοχύρωση του χαλούμιού ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης και προειδοποιεί ότι δεν πρόκειται να γίνουν αποδεκτές οι «διακρίσεις» και η «αδικία»

«Μπορώ να σου μετρήσω 2023 λόγους γιατί σε συμφέρει να με υποστηρίξεις.

σε βάρος των Τουρκοκυπρίων. Ζητά μάλιστα να επανεξεταστούν οι ρυθμίσεις που επιχειρείται να τεθούν σε ισχύ εκ μέρους της ΕΕ σε σχέση με το χαλούμι γιατί, όπως υποστηρίζει, εάν εφαρμοστούν θα συνιστούν εκμετάλλευση των Τουρκοκυπρίων παραγωγών από τις «ελληνοκυπριακές αρχές», όπως χαρακτηρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία.

Διπλωμάτης τον οποίο ρώτησα την άποψή του για την εξέλιξη της υπόθεσης, μου ανέφερε πως η επιστολή Τατάρ αποτελεί ένα crash test για την Ούρσουλα. «Αναμένεται με ενδιαφέρον η απάντησή της γιατί θα φανερώσει πώς η ίδια αντιλαμβάνεται και το Κυπριακό και την μεθοδολογία του Τατάρ να κερδίσει πολιτικό πλεονέκτημα και «αναγνώριση» από κάθε σχεδόν θέμα», μου απάντησε. Και πρόσθεσε πως κάποιοι βρίσκονται σε ετοιμότητα αναμένοντας την απάντηση της Ούρσουλας για να δουν και το λεκτικό της και την προσφώνηση που θα κάνει στον Τατάρ αλλά και την ουσία της απάντησής της».

Η έκπληξη της Μαρκουλλή **Σας έγραφα** χθες στην ηλεκτρονική έκδοση της στήλης για τις αντιδράσεις που προκάλεσε η δημοσκοπήση της «Καθημερινής» της Κυριακής και τις δηλώσεις των άμεσα ενδιαφερομένων. Μία από αυτούς είναι η πρώην υπουργός Εξωτερικών Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή η οποία στην ερώτηση: «ποιος/α πιστεύετε ότι είναι καταλληλότερος για να αναλάβει την προεδρία της Δημοκρατίας, τον/την οποίο/α και ενδεχομένως να ψηφίζατε;» κατέλαβε την τρίτη θέση με 9,4%.

Κληθείσα από τον «Πολίτη» να απαντήσει αν υπήρξαν επαφές με το ΑΚΕΛ, η κ. Μαρκουλλή απάντησε ότι με κανένα κόμμα δεν έχει κάνει την όποια συζήτηση για τις προεδρικές εκλογές. Υποστήριξε, το αυτονόητο, ότι οποιαδήποτε ανεξάρτητη υποψηφιότητα δεν έχει πιθανότητες αν δεν στηριχθεί από πολιτικά κόμματα και πρόσθεσε: «Δεν έχω εκφράσει το ενδιαφέρον μου για τις προεδρικές, όμως παίρνω πολλά μηνύματα από τους πολίτες που με προ-

τρέπουν να κατέλθω ως υποψήφια και τα λαμβάνω πολύ σοβαρά υπόψη». «Θα αξιολογήσω», συνέχισε, «τα πράγματα και στον κατάλληλο χρόνο θα αποφασίσω». Ένα πουλάκι από την Εζεκία Παπαϊωάννου μου ανέφερε ότι στο κόμμα είναι πολλά τα μηνύματα που έφτασαν από την Ερατώ αλλά προς το παρόν έχουν μείνει αναπάντητα.

Άτομο που μελετά για πολλά χρόνια την κυπριακή πολιτική σκηνή μου ανέφερε ότι δεν αποκλείεται στις εκλογές του 2023 να έχουμε και γυναίκα υποψήφια. Μάλιστα δεν απέκλεισε να είναι δύο τα γυναικεία ονόματα που θα συζητηθούν έντονα στον προεκλογικό που έχει αρχίσει, χωρίς να αποκλείεται να τα δούμε και στο ψηφοδέλτιο...

Κονίζ: Αληθεύει ότι ο Σίζο έχει πολύ συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους βιάζεται τόσο πολύ να προχωρήσουν οι διαδικασίες στην ΕΔΕΚ και να ολοκληρωθεί αμάν, αμάν η εκλογή της νέας ηγεσίας; Περισσότερα προσεχώς.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Πλούσιος Νοέμβριος για το Πατιτίκειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού

Το Πατιτίκειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού συνεχίζει τον Νοέμβριο τις πολύ ενδιαφέρουσες διοργανώσεις του, που περιλαμβάνουν μουσική, θέατρο και χορό. Στο πρόγραμμα Νοεμβρίου περιλαμβάνονται παραστάσεις σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, το Θέατρο Τσέπης, τη Χορωδία του Άρν Λεμεσού, τη Σχολή Χορού της Ναδίνας Λοϊζίδου.

• **Μεγάλα Μπαλέτα – Agains the Dying of the Light.** Τετάρτη 10 Νοεμβρίου – 20.30 – Χορός. Ο Δήμος Λεμεσού και η RCB Bank, παρουσιάζουν την παράσταση «ΜΕΓΑΛΑ ΜΠΑΛΕΤΑ- Against the Dying of the Light»

• **Κυπροφωνία** Πέμπτη 11 Νοεμβρίου – 20.30 – Μουσική. Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσιάζει την παράσταση «Κυπροφωνία»

• **Ο Τριγωνοψαρούλης Θέατρο Τσέπης** Κυριακή 14 Νοεμβρίου – 17.00 – Θέατρο. Η ζωή στον μαγικό βυθό της θάλασσας, όπου ζουν λογίων-λογίων πλασματάκια με τις χαρές και τις λύπες τους, μοιάζει λίγο-πολύ με τη δική μας. Ο Τριγωνοψαρούλης, ένα μικρό τρίγωνο ψάρι, τόσο διαφορετικό από όλα τα άλλα, φαίνεται πως γεννήθηκε για να φωτίσει τα θολά νερά του βυθού.

• **2^ο Ευρωπαϊκό Χορωδιακό Φεστιβάλ** Δευτέρα-Τρίτη 15-16 Νοεμβρίου – 20.00 – Μουσική. Η Χορωδία Άρνς Λεμεσού, παρουσιάζει το 2^ο Ευρωπαϊκό Χορωδιακό Φεστιβάλ.

• **Καβάφης** Τετάρτη 17 Νοεμβρίου – 8.30 μ.μ. – Μουσική. Με μια συναυλία που θα μας

Ένας μήνας γεμάτος θέατρο, μουσική και χορό στο Πατιτίκειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού.

ταξιδέψει μέσα από την υπέροχη ποίηση του Κωνσταντίνου Καβάφη και τις μελωδίες του Στέφανου Κορκολή, σε δρόμους όπου το μοναδικό στοιχείο του οποίου τους χαρακτηρίζει είναι η ποιότητα. Τα τραγούδια θα ερμηνεύσουν η Σοφία Μανουράκη, το Φωνητικό Σύνολο και η Παιδική Χορωδία της «Διάστασης» μαζί με τη νεοσυσταθείσα ορχήστρα σύγχρονης μουσικής Τρακ-Αρτ, υπό την διεύθυνση του Άρν Αντωνιάδη.

• **About... Time** Κυριακή 21 Νοεμβρίου 15.00 & 20.00 – Δευτέρα 22 Νοεμβρίου 20.00 - Χορός. Η Σχολή Χορού Ναδίνας Λοϊζίδου, παρουσιάζει την παράσταση «About... Time»

• **Starlight 2**

Τετάρτη 24 Νοεμβρίου – 20.30 – Μουσική. Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσιάζει την παράσταση «Starlight 2»

• **Χορωδιακή Συνάντηση** Πέμπτη 25 Νοεμβρίου – 20.30 – Μουσική. Οι χορωδίες της Λεμεσού τραγουδούν Μίκη Θεοδωράκη.

• **NTA** Σάββατο 27 Νοεμβρίου – 20.30 – Θέατρο. Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, παρουσιάζει την παράσταση «NTA».

• **Η Μάσα και ο Αρκούδος** Κυριακή 28 Νοεμβρίου – 12.00 (ρωσικά) & 17.00 (ελληνικά) – Παιδικό – Θέατρο. Μια διαδραστική παράσταση για όλα την οικογένεια

Αφιέρωμα στους Σόλωνα Μιχανλίδη και Βασίλη Μιχανλίδη

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου συμμετέχει στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 με ένα πρόγραμμα αφιερωμένο στον Κύπριο εθνικό συνθέτη Σόλωνα Μιχανλίδη (1905-1979), αλλά και τον Κύπριο εθνικό ποιητή Βασίλη Μιχανλίδη (1849 ή 1853-1917). Θα παρουσιαστούν τα έργα του Σόλωνα Μιχανλίδη: Καντάτα Ελευθερίο Πολιορκημένο για σοπράνο και βαρύτονο (ποίηση: Διονύσιος Σολωμός), το Μπαλέτο «Ναυσικά» από την όπερα Οδυσσεάς, τα

τραγούδια «Τα μάτια σου» (ποίηση: Νίκος Κρανιδιώτης) και «Κερνήτριά μου» (ποίηση: Κύπρος Χρυσάνθης) για σοπράνο και ορχήστρα σε ενορχήστρωση Μίκη Μιχανλίδη, «Η Προσευχή του Ταπεινού» (ποίηση: Ζαχαρίας Παπαντωνίου) και «Αίγλη η κότση» (Κυπριακό ποιμενικό) για βαρύτονο και ορχήστρα, καθώς και το ορχηστρικό «Ύμνος της Κυπριακής Δημοκρατίας». Η εκδήλωση περιλαμβάνει αλληλεγγύη αποσπασμάτων από το ποίημα «Η 9η Ιουλίου του 1821» του Βασίλη Μι-

χανλίδη.

Συντελεστές **Σολίστ:** Ραφαέλλα Χαραλάμπους (μετζοσοπράνο). Παύλος Πανταζόπουλος (βαρύτονος)

Λιγνιτής: Κώστας Χαραλαμπίδης (πιοποιός)

Μαέστρος: Μίκης Μιχανλίδης

Διοργάνωση: Επιτροπή Εορτασμών Κύπρου 1821-2021

Παρασκευή 12 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

Τριήμερη γιορτή με street food

Το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της δεύτερης διοργάνωσης του πραγματοποιεί από την Παρασκευή 12 μέχρι και την Κυριακή 14 Νοεμβρίου 2021 μία τριήμερη γιορτή με street food στον προαύλιο χώρο του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας και μουσικές παραστάσεις στο εσωτερικό του κτηρίου.

Τέσσερα αγαπημένα μαγαζιά της Λευκωσίας, το γνωστό για τα γλυκά του Hans & Gretel, η φημισμένη για τις ναπολιτάνικες πίτσες της πιστορία Quattrino, το νεανικό στέκι της Στασιγκράτος, ιδιαίτερα αγαπητό της τις γεύσεις και το κοκτέιλ του Pull A Mango και το εναλλακτικό urban street στέκι της πόλης Strange Days θα διαθέτουν στους παρευρισκόμενους του Φε-

στιβάλ τα πιάτα και τις γεύσεις τους. Το κοινό θα έχει την ευκαιρία να δοκιμάσει ναπολιτάνικες πίτσες, hot dogs, tacos, bao buns, churros, nachos, mini burgers, λαχταριστά γλυκά και κοκτέιλ με την υπογραφή του Pull A Mango. Ο προαύλιος χώρος του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας θα μετατραπεί σε ένα mini streed food festival ενώ στο εσωτερικό του θεάτρου το κοινό θα μπορεί να παρακολουθήσει τις ακόλουθες παραγωγές:

Εισιτήρια: Εισόδος ελεύθερη. Οι θεατές πρέπει να εξασφαλίσουν εισιτήριο εισόδου από τα καταστήματα Stephanis παγκύπρια & www.soldoutticketbox.com, το ταμείο του θεάτρου την μέρα της παράστασης / 70007705.

Πληροφορίες: 22797979

Street food και συναντήσεις σε μία τριήμερη γιορτή στον προαύλιο χώρο του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Τέσσερις στόχοι και τρεις κίνδυνοι για το χρέος

Τρεις φορές αναθεωρήθηκε το Ετήσιο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα του κυπριακού κράτους από την αρχή του Covid

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τέσσερις ποσοτικοί στόχοι αφορούν τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική διαχείρισης του δημόσιου χρέους για το 2022 – 2024, αλλά συγχρόνως караδοκούν και τρεις κίνδυνοι. Σύμφωνα με τη νέα στρατηγική του Υπουργείου, η οποία αντικαθιστά φυσικά αυτή του 2021 – 2023, ο στόχος για το βραχυπρόθεσμο χρέος μειώθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την ισχύουσα στρατηγική και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 3% του συνολικού ανεξόφλητου χρέους για την περίοδο 2022- 2024. Ο δεύτερος ποσοτικός στόχος αφορά τη μέση εναπομείνασα διάρκεια του εμπορεύσιμου χρέους. Όπως αναφέρει η επίμαχη έκθεση, ο τρίτος ποσοτικός στόχος προκύπτει από το γεγονός πως, η κύρια πηγή χρηματοδότησης για τα επόμενα χρόνια θα είναι η διεθνής αγορά ομολόγων μέσω της έκδοσης Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Ομολόγων, η διατήρηση της μέσης εναπομείνσας διάρκειας του εμπορεύσιμου χρέους, όχι μικρότερης των 7 ετών, αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε συνδυασμό με τον επόμενο ποσοτικό δείκτη που αναφέρεται στον περιορισμό των ετήσιων χρηματοδοτικών αναγκών κάτω του 10% του αντίστοιχου ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2030. Ο τέταρτος ποσοτικός στόχος, ο οποίος αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους δείκτες μείωσης του κινδύνου αναχρηματοδότησης, ενόψει και της ενδεχόμενης εμφάνισης ενός νέου κύματος της πανδημίας Covid-19 κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους 2021, αφορά στη διατήρηση των ρευστών διαθεσίμων για κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών των επόμενων 6-9 μηνών (με ιδιαίτερη βαρύτητα τους 9 μήνες) σε σύγκριση με 9-12 μήνες που τέθηκαν στην υφιστάμενη στρατηγική. «Αυτή η διαφοροποίηση αποδίδεται στη μείωση της αβεβαιότητας που σχετίζεται με την πανδημία Covid-19», σχολιάζεται σχετικά. Την ίδια ώρα, όπως σημειώνεται, η κατευθυντήρια γραμμή για την ανάπτυξη της αγοράς του δημόσιου χρέους περιλαμβάνει δύο στόχους, οι οποίοι υπήρχαν και στη Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Χρέους 2021-2023. Ο πρώτος στόχος αφορά την ανάπτυξη της πρωτογενούς αγοράς κυβερνητικών τίτλων και ο δεύτερος στόχος εστιάζεται στην ανάπτυξη του δευτερογενούς αγοράς με υψηλότερη ρευστότητα και διαφάνεια. Στον τομέα της δευτερογενούς αγοράς, οι επιδιωκόμενες προσπάθειες θα αφο-

ρούν στη συνέχιση της αξιολόγησης του έργου που επιτελείται από την ομάδα διεθνών τραπεζών για την αύξηση της αποδοτικότητας της δευτερογενούς αγοράς και στην αξιολόγηση της λειτουργίας της πλατφόρμας ηλεκτρονικής συναλλαγών των κυπριακών κυβερνητικών ομολόγων και της συμβολής της στην αύξηση της ρευστότητας των ομολόγων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι κίνδυνοι

Στη μεσοπρόθεσμη στρατηγική περιλαμβάνονται και ενδεχόμενοι κίνδυνοι για την υλοποίησή της. Μολονότι η πιστοληπτική αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας διατηρείται στην επενδυτική κατηγορία από τρεις οίκους Αξιολόγησης με βαθμολογία BBB-/BBB(L), εντούτοις η προοπτική από τους εν λόγω Οίκους παραμένει σταθερή, με εξαίρεση δύο από αυτούς τους Οίκους που διατηρούν θετική την προοπτική, σηματοδότηντας τον κίνδυνο αλλαγής της προοπτικής σε αρνητική, σε περίπτωση

Η διατήρηση ρευστών διαθεσίμων για κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών των επόμενων 9-12 μηνών, ικανοποιείται καθ’ όλη τη διάρκεια του 2021.

εκτροχιασμού των δημόσιων οικονομικών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οποιαδήποτε αλλαγή της προοπτικής και/ή της επενδυτικής κατηγορίας αξιολόγησης αναμένεται να επηρεάσει το κόστος δανεισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεύτερος κίνδυνος αφορά μια αύξηση των ετήσιων ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών λόγω της ενδεχόμενης εμφάνισης νέου κύματος της πανδημίας κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2021, ενδέχεται να επηρεάσει το ύψος άντλησης κεφαλαίων από τις διεθνείς αγορές και να οδηγήσει το δανεισμό εκτός ενός αποδεκτού και διαχειρίσιμου ορίου κινδύνου. Ως εκ τούτου, αυτό μπορεί να οδηγήσει στην άντληση κεφαλαίων από την εγχώρια αγορά με υψηλότερο κατά πάσα πιθανότητα κόστος δανεισμού και με αρνητική επίδραση στη συνολική ενεργό ζήτηση της οικονομίας. Τέλος, αν και φαίνεται να είναι μει-

Οι διεθνείς εκδόσεις ΕΜΟ (EMTN) θα αποτελέσουν το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο κατά την περίοδο αναφοράς της στρατηγικής.

Αβαιότητα και αναθεωρήσεις

Δεδομένης της υψηλής αβεβαιότητας η οποία επικρατούσε λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης της πανδημίας Covid – 19 και λαμβάνοντας υπόψη τις δημοσιονομικές επιπτώσεις από τη συνεχή εξέλιξη των μέτρων στήριξης τα οποία λήφθηκαν για την αντιμετώπιση των συνεπειών της, το Γραφείο, ύστερα από έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, αναθεώρησε το Ετήσιο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα (ΕΧΠ) τρεις φορές κατά τη διάρκεια του 2020 και προχώρησε στην εκ νέου πρό-σβαση στις αγορές για την κάλυψη των αυξανόμενων χρηματοδοτικών αναγκών. Η δημοσιονομική θέση της κυβέρνησης η οποία παρουσίασε δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους -5,7% και πρωτογενές έλλειμμα -3,6% το 2020, παρέμεινε σε αρνητικό επίπεδο κατά τη διάρκεια του 2021. Αυτό είχε ως συνεπακόλουθο τη σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους κατά 25 ποσοστιαίες μονάδες περί τα τέλη του 2020 προεγγιζοντας το 119% του ΑΕΠ. Όμως, περίπου 13 π.μ. της προαναφερόμενης αύξησης, οφείλονται στην αύξηση των ρευστών διαθεσίμων. Τα σημαντικά αποθέματα των ρευστών διαθεσίμων σε συνδυασμό με τα μέτρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στήριξαν σε μεγάλο βαθμό την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση της Κύπρου.

ωμένη οποιαδήποτε αρνητική επίδραση, στο παρόν στάδιο, από το ενδεχόμενο τερματισμού του προγράμματος αγοράς ομολόγων έκτακτης ανάγκης για την πανδημία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από τον Μάρτιο του 2022, μια τέτοια εξέλιξη, όταν προκύψει, αναμένεται να επηρεάσει τη ζήτηση για αγορά ομολόγων της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και το κόστος δανεισμού.

Τα ΕΜΤΝ κύριο εργαλείο

Οι διεθνείς εκδόσεις ΕΜΟ (EMTN) θα αποτελέσουν το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο κατά την περίοδο αναφοράς της στρατηγικής (2022-2024) κυρίως λόγω του βάθους της αγοράς αυτής και της συνέχισής της προόδου που έχει επιτευχθεί τα προηγούμενα έτη στους στρατηγικούς στόχους της διαχείρισης του χρέους. Όλα τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά εργαλεία θα συμπληρώνουν τις διεθνείς εκδόσεις. Εγχώρια ομόλογα

που εκδίδονται υπό Κυπριακό Δίκαιο και εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου θα χρησιμοποιούνται ποσοδικά εφόσον υπάρχουν ανάλογες ευκαιρίες. Επιπλέον, το τμήμα της εγχώριας αγοράς για μικρούς επενδυτές θα αξιοποιείται μέσω των ομολόγων για φυσικά πρόσωπα. Για την έκδοση χρέους βραχυπρόθεσμης διάρκειας, θα χρησιμοποιούνται τα Γραμμάτια Δημοσίου και δημοτικά, τα Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα (EuroCommercial Paper), με τα Γραμμάτια να έχουν γενικά προτεραιότητα εφόσον πρόκειται για χρηματοδοτικό εργαλείο που εισάγεται σε χρηματιστήριο. Επιπλέον, θα επιδιώκεται ο δανεισμός υπό μορφή δανείων από υπερεθνικούς οργανισμούς για μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση είτε νέων έργων υποδομής που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση και ψηφιακό μετασχηματισμό είτε έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Η διατήρηση ρευστών διαθεσίμων για κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών των επόμενων 9-12 μηνών, ως ο στόχος που περιλήφθηκε στην Έκθεση, ικανοποιείται καθ’ όλη τη διάρκεια του 2021. Τα ρευστά διαθέσιμα στο τέλος Αυγούστου 2021 υπερκαλύπτουν τις χρηματοδοτικές ανάγκες των επόμενων 12 μηνών, σημειώνεται χαρακτηριστικά, ενώ ως αποτέλεσμα του σημαντικού αποθέματος ρευστότητας ο κίνδυνος ρευστότητας βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Η εξομάλυνση του χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής χρέους και η επιμύληση της μέσης εναπομείνσας διάρκειας χρέους ήταν στο επίκεντρο των ενεργειών διαχείρισης του χρέους. Τα νέα χρονικά σημεία λήξεων που έχουν προστεθεί στο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής χρέους τον Αύγουστο του 2021 αφορούν τα έτη 2026, 2028, 2029, 2047 και 2050 λόγω της έκδοσης του ΕΜΟ (EMTN), τις εκταμιεύσεις δανείων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του προγράμματος SURE καθώς και το έτος 2027 λόγω της έκδοσης ομολόγων προς φυσικά πρόσωπα.

«Παρά την απότομη αύξηση χρέους στο έτος 2028, σε γενικές γραμμές το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής χρέους παρέμεινε σε διαχειρίσιμα επίπεδα, μειώνοντας τον κίνδυνο αναχρηματοδότησης της Κυβέρνησης», υπογραμμίζεται στην Έκθεση. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης της Κυβέρνησης για το 2021 κινήθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το 2020 καθώς την προηγούμενη χρονιά η Κυβέρνηση προχώρησε σε ψηλά επίπεδα δανεισμού ενισχύοντας σε ικανοποιητικά επίπεδα τα ρευστά διαθέσιμα, καλύπτοντας έτσι τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες για περίοδο πέραν των επόμενων δώδεκα μηνών.

Οι πλεονασμοί της ΚΕΔΙΠΕΣ φέρνουν θύελλες

Οι συζητήσεις για πλεονασμούς σε προσωπικό της ΚΕΔΙΠΕΣ φέρνουν θύελλες, πόσω μάλλον και να εφαρμοστούν. Η ΚΕΔΙΠΕΣ, που σημειωτέον έχει τη στήριξη του Υπουργείου Οικονομικών σε ό,τι αποφασίσει να πράξει ώστε να μειώσει το προσωπικό της περίπου 80 άτομα ακόμα και να προσεγγίσει το δυναμικό της τα 260, θα ανοίξει τους «ακούους του Αιόλου». Εάν και εφόσον εφαρμοστούν πλεονασμοί, τότε θα μπορεί να ανοίξει σε κατοπινό στάδιο και για ημικρατικούς οργανισμούς, ως αντιστάθμισμα σε ένα ανάλογο Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου. Κοινή θέση της ΕΤΥΚ είναι πως δεν μπορεί η ίδια η Κυβέρνηση, η οποία στην ουσία αποτελεί τον ιδιοκτήτη της ΚΕΔΙΠΕΣ, να απειλεί για πλεονασμούς, να απειλεί να στείλει στην ανεργία εργαζόμενους επισημαίνοντας ότι «οι εργαζόμενοι αυτοί, όταν κατέρρευσε ο Συνεργατισμός έμειναν στον Οργανισμό και δούλεψαν για να σταθεί στα πόδια του».

Έχει διεξαχθεί μυστική ψηφοφορία σε σχετική συνέλευση της ΕΤΥΚ κατά την οποία ομόφωνα εξουσιοδότησαν το Διοικητικό Συμβούλιο της Οργάνωσης, να προχωρήσει στον περαιτέρω χειρισμό του προβλήματος και να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του, περιλαμβανομένης και της απεργίας. Σημειώνεται ότι το 80% του προσωπικού της ΚΕΔΙΠΕΣ ανήκει στις τάξεις της ΕΤΥΚ ενώ οι άλλες δύο συντεχνίες έχουν μόνο από 10%.

Το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης (ΣΕΑ) της ΚΕΔΙΠΕΣ και το Σχέδιο το οποίο περιελάμβανε τις τρεις επιλογές που τέθηκαν ενώπιον του προσωπικού της πρώην ΣΚΤ που μεταφέρθηκε στην Altamira Asset Management (AAM), τα οποία τέθηκαν σε ισχύ από τις 30 Σεπτεμβρίου 2021, ολοκληρώθηκε τέλος Οκτωβρίου 2021. Το ΣΕΑ, επέλεξαν 58 άτομα εκ των οποίων 38 από το προσωπικό της ΚΕΔΙΠΕΣ ενώ τα υπόλοιπα 20 προέρχονται από το επηρεαζόμενο προσωπικό της ΑΑΜ. Αναφορικά με το Σχέδιο με τις τρεις επιλογές που προσφέρθηκε στο προσωπικό της ΑΑΜ, από τα 149 επηρεαζόμενα μέλη του προσωπικού, 119 επέλεξαν να παραμείνουν στην ΑΑΜ αποσιωπημένα ταυτόχρονα του δικαιωμάτων τους για επιστροφή στην ΚΕΔΙΠΕΣ, ενώ 10 άτομα αποφάσισαν να επιστρέψουν στην ΚΕΔΙΠΕΣ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Κάντο όπως η Ελλάδα!

Από την ώρα που εκλέχτηκε στην Ελλάδα η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη κάτι άλλαξε! Έχει κάνει λάματα μπροστά για την ψηφιοποίηση του κράτους φέρνοντας τον πολιτών. Η πλατφόρμα Gov.gr αριθμεί ήδη 1.277 υπηρεσίες που όταν δεν λειτουργούσαν οι περισσότερες από αυτές, ο πολίτης θα έπρεπε να χάσει χρόνο και χρήμα για να πάει ο ίδιος σε κάποια υπηρεσία, καλύπτοντας έτσι τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες για περίοδο πέραν των επόμενων δώδεκα μηνών.

Σκόνταψε στο Κυπριακό το τ/κ χαλούμι

Σε αδιέξοδο η επιθεώρηση στα κατεχόμενα -Τι ζητά ο Τατάρ από την Κομισιόν - Το ενδεχόμενο των κινητοποιήσεων

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σε αδιέξοδο βρίσκεται το θέμα με το χαλούμι στα κατεχόμενα. Παρά την έναρξη της νέας περιόδου για το κυπριακό χαλούμι, κατά την οποία το δημοφιλές κυπριακό προϊόν θα κυκλοφορήσει στις ξένες αγορές ως ΠΟΠ, η είσοδος του τ/κ χαλούμι στην διεθνή αγορά καθυστερεί εξαιτίας του προβλήματος των ελέγχων της ποιότητάς του. Η τ/κ ηγεσία αντιδρά στην ιδέα του ελέγχου του τ/κ χαλούμι από άτομα που θα φέρουν την έγκριση των κυπριακών αρχών. Πριν από λίγες ημέρες, ο Τ/κ ηγέτης Ερσίν Τατάρ απευθύνθηκε στην Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα Βον Ντερ Λάιεν, και ζήτησε την άμεση διαμεσολάβηση της ΕΕ για την επίλυση του προβλήματος που έχει προκύψει για το τ/κ χαλούμι. Η τ/κ ηγεσία ξεκαθαρίζει για μια ακόμη φορά ότι δεν πρόκειται να αποδεχθεί πρωτοβουλίες, οι οποίες στο Κυπριακό θα μπορούσαν να οδηγήσουν τις εμπλεκόμενες πλευρές σε λανθασμένες εντυπώσεις.

Ο έλεγχος της ποιότητας

Την παρούσα στιγμή η προώθηση του τ/κ χαλούμιού στις ξένες αγορές σκοτώνεται στο πρόβλημα του ελέγχου της ποιότητάς του. Η τ/κ πλευρά διαφωνεί με τον τρόπο που θα διοριστούν οι επιόπτες της εταιρείας «BureauVeritas». Η «Bureau Veritas» έχει ξεκινήσει τη δια-

δικασία ελέγχου στο νότο, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει έρθει σε επαφή με το τ/κ εμπορικό επιμελητήριο (ΚΤΠΟ), την αρμόδια αρχή στο βορρά», επεσήμανε πριν από λίγα εικοσιτετράωρα ο Πρόεδρος της τ/κ Επιτροπής Συντονισμού Χαλούμιου, Χιουσέγιν Αμτζόγλου. Σύμφωνα με τον Τ/κ αξιωματούχο την παρούσα στιγμή, η ε/κ πλευρά επιχειρεί να κατευθύνει τους Τ/κ παραγωγούς

Για διακρίσεις σε βάρος των Τουρκοκυπρίων παραγωγών κάνει λόγο ο Ερσίν Τατάρ στην επιστολή του προς την πρόεδρο της Κομισιόν.

στις κυπριακές αρχές. Και ο ε/κ τύπος υποστηρίζει αυτήν την εκστρατεία. «Προκύπτει πολιτικό ζήτημα. Δεν επικονώνουν μαζί μας. Η ΕΕ δεν τήρησε τις υποσχέσεις της», προσθέτει ο Αμτζόγλου.

Ο πρόεδρος της τ/κ επιτροπής επισημαίνει τα εξής: «Αποφασίσαμε να αγωνιστούμε σκληρά για να μην χάσουμε τα δικαιώματά μας. Στη συνάντησή μας με τον Πρόεδρο, ζητήσαμε την αποστολή επιστολής στην ΕΕ (για το ζήτημα του χαλούμιου). Ζητούμε ένα ραντεβού από

Ελπίζουν οι Τουρκοκύπριοι παραγωγοί

Παρά την διαιώνιση του προβλήματος σχετικά με τον έλεγχο του τ/κ χαλούμιου, οι Τ/κ παραγωγοί εξακολουθούν να διατηρούν τις ελπίδες τους για την αντιμετώπιση του όλου ζητήματος εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Οι τελευταίες πληροφορίες από διάφορες τ/κ μονάδες παραγωγής χαλούμιου δείχνουν ότι οι Τ/κ παραγωγοί ζητούν την άμεση επίλυση του προβλήματος με το σκεπτικό ότι «με την κάθε ημέρα που χάνεται η Ε/κ παραγωγή βρίσκονται ένα βήμα πιο μπροστά στον στόχο της επικράτησης σε ξένες, πλούσιες αγορές». Ορισμένοι Τ/κ παραγωγοί έχουν ήδη ξεκινήσει προετοιμασίες για εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα παραγωγής. Λ.χ. σε ορισμένες μονάδες καταβάλλονται νέες προσπάθειες για την ενίσχυση της ποιότητας του γάλακτος που χρησιμοποιείται στην παραγωγή του χαλούμιου. Την ίδια ώρα, το λόμπι των Τ/κ παραγωγών πιέζει την τ/κ ηγεσία για νέες πρωτοβουλίες. Καθώς πλησιάζουν οι πρόωρες «βουλευτικές εκλογές», οι Τ/κ παραγωγοί εμφανίζονται έτοιμοι και πρόθυμοι να εξατλήσουν όλα τα μέσα δόκσης πίεσης για την επίλυση του προβλήματος της επιτήρησης του τ/κ χαλούμιου.

τις Βρυξέλλες. Εάν είναι απαραίτητο, μπορούμε να προχωρήσουμε σε κινήτοποιήσεις με τους παραγωγούς χαλούμιου στο Λήδρα Πάλας και στις Βρυξέλλες».

Αναφέρει επίσης ότι «οι Τουρκοκύπριοι παραγωγοί είναι έτοιμοι για οποιαδήποτε διαδικασία επιθεώρησης. Η επιθεώρηση πρέπει να ξεκινήσει στο βορρά με βάση την αρχή της αμεροληψίας, παρά τα εμπόδια των Ε/κ. Δεν μπορούμε να διαχειριστούμε τη διαδικασία υπό την καθοδήγηση του ε/κ Υπουργείου Γεωργίας. Η ανακοίνωση ότι

οι εξαγωγές χαλούμιου μπορούν να ξεκινήσουν με το υγειονομικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από το ε/κ Υπουργείο Γεωργίας θα προκαλούσε περαιτέρω διάβρωση της μειωμένης εμπιστοσύνης (των Τ/κ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

Ο Τ/κ ηγέτης ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της τ/κ επιτροπής χαλούμιου την προηγούμενη περίοδο και προχώρησε στην αποστολή μιας αναλυτικής επιστολής για το όλο ζήτημα στην Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με το «Προεδρικό», στην επιστολή του, ο Τατάρ «δελτώνοντας ότι οι διακρίσεις

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Οι τρικλοποδιές και το πλαίσιο για πράσινη ενέργεια

Χρόνιες παθογένειες στις αδειοδοτήσεις επενδύσεων πίσω από τα χαμηλά ποσοστά διείσδυσης σε ΑΠΕ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Με την Κύπρο να καλείται τα επόμενα χρόνια να μειώσει σημαντικά τις εκπομπές ρυπογόνων αερίων, προκειμένου να πιάσει τον στόχο που έχει τεθεί από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα, η στροφή προς την πράσινη ενέργεια αποτελεί μονόδρομο. Με βάση τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σε επίπεδο Ε.Ε. μέχρι το 2030, θα πρέπει να μειωθούν οι εκπομπές θερμοκηπίου κατά 24%, ενώ η κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να ανέλθει στο 19%. Το χάσμα που υπάρχει μεταξύ της πραγματικότητας και του στόχου που έχει τεθεί αποκαλύπτεται από τα επίσημα στοιχεία συνολικής παραγωγής ενέργειας στην Κύπρο κατά το έτος 2019 και περιέχονται στην ετήσια έκθεση της ΡΑΕΚ. Στο χώρο των παραγωγών ΑΠΕ το χαμηλό ποσοστό παραγωγής είναι απόλυτα συνυφασμένο και με το πλαίσιο αδειοδότησης έργων πράσινης ενέργειας, το οποίο από το 2003, χρονιά κατά την οποία ξεκίνησαν οι εξαγγελίες σχεδίων, παρουσίαζε στρεβλώσεις οι οποίες σε κάποιες περιπτώσεις συνεχίζονται μέχρι σήμερα και που έχουν ως αποτέλεσμα την αποθάρρυνση επενδύσεων, κυρίως από το εξωτερικό.

Οι τρύπες

Οι προοπτικές που διαφάνηκαν στην επενδυτική δραστηριοποίηση περίξ των ΑΠΕ, προκάλεσε το ενδιαφέρον επενδυτών αρκετοί από τους οποίους αναγκάστηκαν να αντιμετωπίσουν μια κατάσταση που όπως λέγεται μόνο φιλική δεν ήταν και κατά

Στις χρόνιες παθογένειες φαίνεται να συγκαταλέγεται και η έκδοση των αδειών με εμπλοκή μεσαζόντων, κάποιοι εκ των οποίων πουλούσαν σε επενδυτές έτοιμες άδειες για το ποσό των €360.000.

κάποιους εξακολουθεί να είναι. Πρόσωπα με πολύχρονη ενασχόληση στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών περιέγραφαν στην «Κ» μια νοσηρή κατάσταση, η οποία παραπέμπει σε ένα διαρκές πάρτι με γινώμονα το οικονομικό κέρδος με αθέμιτες πρακτικές. Διατηρώντας την ανωνυμία τους, για ευνόητους λόγους, τα ίδια πρόσωπα υποστηρίζουν πως περίξ του πλαισίου αδειοδότησης πράσινων επενδύσεων κυριάρχησαν οι «φωτοβολταϊτζήδες» και οι «αεριτζήδες», όπως τους αποκαλούν, οι οποίοι άνοιγαν πόρτες που για τους κοινούς θνητούς ήταν ερμητικά κλειστές. «Αυτή η κατάσταση συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Το ποιος είσαι και ποιον έχεις είναι το άλφα και το ωμέγα», μας είπαν χαρακτηριστικά.

Άδειες

Το καθιερώς αδειοδότησης είναι ο πρώτος σκόπελος που θα πρέπει να υπερπηδηθεί ένας επενδυτής παραγωγής ΑΠΕ. Αν κάποιος κάνει το λάθος να πάει με το γράμμα του νόμου θα ευτυχήσει να πάρει την τελική άδεια επένδυσης σε 2 με 3 χρόνια, λένε τα ίδια πρόσωπα. Τα εμπόδια φαίνεται ότι υπερπηδσαν τα κατάλληλα γραφεία που αναλαμβάναν να διεκπεραιώσουν τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. «Με το κατάλληλο γραφείο η άδεια ήταν εξασφαλισμένη μέσα σε 6 μήνες», μας είπε πρόσωπο με πολύχρονη εμπειρία και ενασχόληση τόσο με τις διαδικασίες αδειοδότησης όσο και με την εγκατάσταση ΑΠΕ. Σε μια συγκεκριμένη πε-

ρίπτωση επενδυτής «κατάφερε» μέσα σε τρεις μέρες να εξασφαλίσει την άδεια οικοδομής. «Τη μια μέρα κατέθεσε την αίτηση, την δεύτερη εξετάστηκε και την τρίτη πήρε την άδεια στα χέρια του» μας είπε χαρακτηριστικά. Σε άλλες περιπτώσεις κάποιοι που είχαν τον τρόπο φαίνεται να παρέκαμψαν ακόμα και πολεοδομικούς περιορισμούς. Μια τέτοια περίπτωση, όπως μας είπε, είναι επένδυση ΑΠΕ στην Πάφο για την οποία δόθηκε άδεια σε περιοχή που έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευόμενων φυσικών περιοχών ΝΑΤΟΥΡΑ.

Άδειες χρυσάφι

Το πάρτι που φαίνεται να στήθηκε περίξ των ΑΠΕ στηρίχθηκε στο πλαίσιο αδειοδότησης, όπως

Καταγγελίες για χρονοβόρες γραφειοκρατικές αγκυλώσεις στο κομμάτι αδειοδότησης επενδύσεων ΑΠΕ, που λειτουργούν ανασταλτικά στην αύξηση του ποσοστού διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

υποστηρίζεται. Γραφεία που ξεπήδησαν μετά την εμφάνιση των ΑΠΕ στην Κύπρο, λέγεται από γνωρίζοντες πως έκαναν περιουσίες. Όπως μας εξήγησαν, μια άδεια για μια επένδυση ΑΠΕ με τον κανονικό δρόμο στοιχίζει από 20 έως 30 χιλιάδες ευρώ. Κάποια γραφεία εκμεταλλευόμενα πρόσωπα και καταστάσεις έβγαζαν προς πώληση άδειες τις οποίες τα ίδια είχαν εξασφαλίσει, προηγουμένως,

με μια απλή μεταβίβαση στον κάθε ενδιαφερόμενο, στη συνέχεια. Συγκεκριμένα άδεια 3 Μεγαβάτ που κόστισε 20 με 30 χιλιάδες ευρώ πουλήθηκε για το ποσό των 360 χιλιάδων ευρώ, τουτέστιν 120 χιλιάδες ευρώ το κάθε Μεγαβάτ. Ο συγκεκριμένος τρόπος απόκτησης έτοιμων αδειών ήταν δημοφιλής σε ξένους επενδυτές οι οποίοι ήθελαν να αποφύγουν τις περιπλοκές και χρονοβόρες γραφειοκρατικές

διαδικασίες. Το εύλογο ερώτημα που προκύπτει εδώ είναι ποιος είναι ο χρόνος έκδοσης αδειών. Ιδού η απάντηση που λάβαμε. «Δεν υπάρχει καθορισμένη χρονική περίοδος από τη νομοθεσία για να εκδοθεί μια άδεια. Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες υπάρχει προθεσμία και ο αρμόδιος λειτουργός έχει ευθύνη. Εδώ για μήνες μπορεί να αναζητείς τον αρμόδιο, να του στέλνεις επιστολές και να είναι χαμένος». Σε όλα τα παραπάνω πρέπει να προστεθεί ο εντοπισμός προσώπων σε θέσεις κλειδιά του κρατικού μηχανισμού, τα οποία μετακινήθηκαν στον ιδιωτικό τομέα προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες και τις γνώριμιές τους, στους νέους εργοδότες τους. Σε μια περίπτωση λέγεται πως ήταν κοινό μυστικό στον χώρο των ΑΠΕ πως αρμόδιο πρόσωπο έδωσε πολύτιμη βοήθεια σε συγκεκριμένη εταιρεία στην οποία ήταν εργοδотούμενο συγγενικό του πρόσωπο.

Η παραγωγή ΑΠΕ

Τα στοιχεία που δίνει η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, με όλες τις τεχνολογίες, είναι επίσης ενδεικτικά για την απόσταση που θα πρέπει να διανύσει το επόμενο διάστημα η Κύπρος. Από το 2016 μέχρι το 2020 τα συστήματα ΑΠΕ που είναι εγκατεστημένα, συμμετέχουν στο ισοζύγιο με ένα ποσοστό που κινείται κάτω του 10% της συνολικής παραγόμενης ενέργειας ανά κατηγορία. Στο γενικό σύνολο για το 2019 η συμμετοχή των ΑΠΕ ανήλθε στο 16%. Για το Αύγουστο του 2021 η εγγυημένη διατίμηση των αιολικών συστημάτων αντιστοιχούσε στο 3,35% της συνολικής παραγόμενης ενέργειας, η εγγυημένη διατίμηση των φωτοβολταϊκών συστημάτων στο 2,14% και η αντίστοιχη κατηγορία των συστημάτων βιομάζας στο 0,50%. Πριν από πέντε χρόνια την ίδια περίοδο, τα αιολικά συστήματα είχαν συμμετοχή στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό 2,77%, τα φωτοβολταϊκά στο 1,78% και η βιομάζα στο 0,49%. Οι αναπροσαρμογές που προκύπτουν δείχνουν τα χαμηλά επίπεδα στα οποία κινείται η παραγωγή πράσινης ενέργειας η οποία δεν συμβαδίζει με τις δυνατότητες που υπάρχουν λόγω κλιματολογικών συνθηκών. Μια απλή ανόγνωση των στοιχείων καταγεγραμμένης παραγωγής ενέργειας κατά το έτος 2019 δείχνει τη σχεδόν καθολική εξάρτηση της Κύπρου από τα συμβατικά καύσιμα για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Το σύνολο της μεικτής παραγόμενης ενέργειας ανήλθε στις 5.112.723 MWh. Στα επιμέρους στοιχεία που δείχνουν τον καταμερισμό παραγωγής ενέργειας διαπιστώνεται η κυρίαρχη παρουσία που έχει η ΑΗΚ, στο μερίδιο παραγωγής συμπιέζοντας τις ΑΠΕ. Για το 2019 η ΑΗΚ-Παραγωγή συνέβαλε στο ενεργειακό ισοζύγιο με 4.619.130 MWh. Οι παραγωγοί πράσινης ενέργειας σχεδόν 20 χρόνια από τότε που η Κύπρος άρχισε να κινείται στον αστερισμό των ΑΠΕ, παράγαν μόνο 493.130 MWh.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

Τράπεζα Κύπρου

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Το δεκάμηνο της κτηματικής ανάκαμψης

Σήμερα θα κάνουμε μια αποτίμηση των πρώτων δέκα μηνών της φετινής χρονιάς και αυτή θα είναι η τελευταία γενική εικόνα της χρονιάς.

Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου σημειώθηκαν συνολικά 12.825 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων σε παγκύπρια βάση με τη συνολική αξία συναλλαγών να αγγίζει τα €2,25 δισ. Σε αυτά τα στατιστικά δεδομένα δεν περιλαμβάνονται εκείνες οι συναλλαγές που δεν έχουν ακόμη ξεχωριστό τίτλο ιδιοκτησίας και άρα δεν μπορούν να μεταβιβαστούν. Συνεπώς οι αριθμοί είναι ακόμη μεγαλύτεροι.

Άρα, περιπτώσεις όπως νεόδημτες μονάδες γραφείων, καταστημάτων, διαμερισμάτων, κατοικιών, οικοπέδων κλπ που βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης/ κατασκευής ή που έχουν ολοκληρωθεί κατασκευαστικώς αλλά ακόμη δεν έχουν αποκτήσει ξεχωριστό τίτλο ιδιοκτησίας, δεν περιλαμβάνονται. Η πληροφορία αυτών των περιπτώσεων μπορεί να φαίνεται ως κατατεθειμένα πωλητήρια έγγραφα στο Κτηματολόγιο, αλλά τα πωλητήρια έγγραφα δεν αποτελούν την πλήρη εικόνα ή ακόμη και την ορθή εικόνα και κακώς τους δίνεται η μέγιστη σημασία που τους δίνεται από κάποιους. Αποτελούν απλά τμήμα της όλης εικόνας.

Σημασία έχει το γεγονός ότι οι συναλλαγές ανακάμπτουν και πως παρά τις αντίξοες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς των ακινήτων αδιαμφισβήτητα πουλιούνται περισσότερα ακίνητα έστω και χαμηλότερης αξίας.

Την αντίστοιχη περίοδο των δέκα μηνών του 2020 είχαν σημειωθεί 9.820 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων σε παγκύπρια βάση και η συνολική αξία συναλλαγών είχε αγγίξει τα €2,08 δισ. Άρα σε σχέση με το 2020, η φετινή δεκαμηνία είναι ανεβασμένη κατά 30,6% σε επίπεδο αριθμού συναλλαγών και κατά 8,2% σε αξία συναλλαγών. Αυτό ήταν αφενός αναμενόμενο λόγω των εκτεταμένων lockdown της περσινής χρονιάς, αλλά αφετέρου δείχνει πως η αγορά ανέκαμψε δυναμικά.

Αν κάνουμε την ίδια άσκηση για το 2019, θα δούμε πως τους πρώτους δέκα μήνες του 2019 είχαν σημειωθεί 12.398 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων σε

Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου σημειώθηκαν συνολικά 12.825 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων σε παγκύπρια βάση με τη συνολική αξία συναλλαγών να αγγίζει τα €2,25 δισ.

παγκύπρια βάση και η συνολική αξία συναλλαγών είχε αγγίξει τα €2,8 δισ. περίπου. Άρα σε σχέση με το 2019, η φετινή δεκαμηνία είναι ανεβασμένη κατά σχεδόν 3,5% σε επίπεδο αριθμού

συναλλαγών, αλλά μειωμένη κατά σχεδόν 19,6% σε αξία συναλλαγών. Ούτε αυτό ξενίζει αφού το 2019 ήταν η τελευταία χρονιά του ΚΕΠ και άρα μειώθηκαν δραστικά οι συναλλαγές των πολύ ψηλών

τιμών πώλησης που προσέθεταν με ευκολία στους όγκους αξιών.

Όπως έχω τονίσει επανειλημμένως, για εμένα (και για την αγορά) σημασία έχει το γεγονός ότι οι συναλλαγές ανακάμπτουν και πως παρά τις αντίξοες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς των ακινήτων αδιαμφισβήτητα πουλιούνται περισσότερα ακίνητα έστω και χαμηλότερης αξίας.

Πώς διανέμεται αυτή η συνολική απόδοση των δέκα μηνών μεταξύ των επαρχιών;

Η Λευκωσία φέτος κατέγραψε μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 4.414 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €693 εκ. Το μερίδιο αγοράς της επί του συνόλου ανέρχεται σχεδόν στο 34,5% επί του αριθμού πωλήσεων και περίπου στο 30,9% επί της αξίας συναλλαγών.

Η Λεμεσός φέτος κατέγραψε μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 3.494 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €773 εκ. Το μερίδιο αγοράς της επί του συνόλου ανέρχεται σχεδόν στο 27,2% επί του αριθμού πωλήσεων και περίπου στο 34,5% επί της αξίας συναλλαγών.

Η Λάρνακα φέτος κατέγραψε μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2.139 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €294,7 εκ. Το μερίδιο αγοράς της επί του συνόλου ανέρχεται σχεδόν στο 16,7%

επί του αριθμού πωλήσεων και περίπου στο 13,2% επί της αξίας συναλλαγών.

Η Πάφος φέτος κατέγραψε μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 1.994 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €355,5εκ. Το μερίδιο αγοράς της επί του συνόλου ανέρχεται σχεδόν στο 15,5% επί του αριθμού πωλήσεων και περίπου στο 15,8% επί της αξίας συναλλαγών.

Η Αμμόχωστος φέτος κατέγραψε μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 784 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €125,9 εκ. Το μερίδιο αγοράς της επί του συνόλου ανέρχεται σχεδόν στο 6,1% επί του αριθμού πωλήσεων και περίπου στο 5,6% επί της αξίας συναλλαγών.

Η δυναμική που έχει η αγορά δείχνει πως για τους υπολειπόμενους δύο μήνες της χρονιάς, η αγορά θα κινηθεί αυξητικά σε επίπεδο αριθμού συναλλαγών και κατά πάσα πιθανότητα θα κλείσει σε ψηλότερο επίπεδο από το 2019, ενώ σε αξία συναλλαγών θα πλησιάσει μεν θα υπολείπεται δε των αντίστοιχων επιδόσεων του 2019. Όσο για τη σύγκριση με το 2020, η μέχρι τώρα πορεία της φετινής χρονιάς έχει ήδη υπερκαλύψει ολόκληρο το 2020.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Οι άντρες που κάνουν την Κύπρο υπερήφανη

Τράπεζα Κύπρου Man of the Year Awards – Ο μακροβιότερος θεσμός βραβεύσεων συμπληρώνει φέτος είκοσι χρόνια ζωής

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ**

Σε μια φαντασμαγορική βραδιά – που έγινε στο ξενοδοχείο Parklane Resort and Spa στη Λεμεσό- και στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, αρχηγών κομμάτων, υπουργών, πολιτικών και πολιτικών αξιωματούχων, επιχειρηματιών και άλλων, απονεμήθηκαν τη Δευτέρα 8 Νοεμβρίου τα Τράπεζα Κύπρου Man of the Year Awards 2021. Πρόκειται για τον μακροβιότερο θεσμό βραβεύσεων στην Κύπρο, που ξεκίνησε το 2001 ως ριζοσπαστική προσπάθεια ανάδειξης πρωτοπόρων ανδρών, ο καθένας στον τομέα του. Εδώ και 20 χρόνια επιβραβεύει τους άνδρες που έκαναν υπερήφανη την Κύπρο, άνδρες που ξεπέρασαν ποικίλες δυσκολίες, βάζοντας πάνω από όλα το όραμά τους και διέγραψαν σημαντική πορεία γεμάτη επιτεύγματα. Τα Man Of the Year, πέρα από τα επιτεύγματα των ανθρώπων, εστιάζουν στην προσωπικότητα και το ήθος τους. Man of the Year αναδείχθηκε ο ιστιοπλόος μας Παύλος Κοντίδης. Το βραβείο παρέλαβε ο πατέρας του δρ Πα-

Τα Man Of the Year πέρα από τα επιτεύγματα των ανθρώπων εστιάζουν στην προσωπικότητα και το ήθος τους.

ναγιώτης Κοντίδης καθώς ο κορυφαίος ιστιοπλόος μας αγωνιζόταν στη Βαρκελώνη. Συγκινητική ήταν η στιγμή της βράβευσης του Νίκου Γκάλη με το βραβείο Lifetime Achievement. Τα βραβεία απένειμε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης κάτω από τα συνεχή χειροκροτήματα των παρευρισκομένων. Το Investor of the year απονεμήθηκε στον Χριστόφορο Παπαχριστοφόρου, το Βραβείο Αριστείας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας στο Ινστιτούτο Γενετικής και το παρέλαβε ο Λεωνίδας Φυλακτού, το βραβείο Επιστήμονας απονεμήθηκε στον Κρις Τουμάζου, το βραβείο Διεθνής Κύπριος στον Χρίστο Πασά. Επιχειρηματίας της χρονιάς αναδείχθηκε ο Αντρέας Νεοκλέους. Στον τομέα Δημιουργίας το βραβείο απονεμήθηκε στον Μάριο Ιωάννου Ηλία. Το βραβείο Τιμής Ένεκεν απονεμήθηκε στον αθλητή του στίβου Κυριάκο Ιωάννου. Αναλυτικά οι βραβευθέντες:

MAN OF THE YEAR

Παύλος Κοντίδης

Έντιμος, αθηναίος, κοιτάζει πάντα πιο μακριά βάζοντας στόχους τους οποίους πετυχαίνει με πολύ σκληρή δουλειά, επιμονή και πείσμα, ξεπερνώντας συχνά τα ανθρώπινα όρια και αποδεικνύοντας ότι τα όνειρα μπορούν να γίνουν πραγματικότητα. Στόχος του, να γίνεται πάντα καλύτερος. Ο λόγος για τον Παύλο Κοντίδη, τον ιστιοπλόο που κάνει περήφανη την Κύπρο με τις διακρίσεις του. Έγινε ο πρώτος Κύπριος αθλητής που κέρδισε ποτέ ολυμπιακό μετάλλιο, κερδίζοντας το ασημένιο μετάλλιο στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2012 στην κατηγορία Laser. Το 2017, αναδείχθηκε Παγκόσμιος Πρωταθλητής, καταλαμβάνοντας την 1η θέση στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας στο Σπλιτ της Κροατίας. Κατέκτησε ξανά το πρωτάθλημα το 2018, καθώς και ένα ασημένιο το 2013. Το 2008 κέρδισε το χρυσό στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Εφήβων και το 2009 κέρδισε δύο ασημένια μετάλλια σε Παγκόσμια Κύπελλα και ένα χάλκινο στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ανδρών. Ο χαρισματικός αθλητής παραμένει προσηλωμένος και αποτελεί πρότυπο ανθρώπου και αγωνιστή με αξίες και ήθος.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ινστιτούτο Γενετικής - Λεωνίδας Φυλακτού

Το Ινστιτούτο Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου αναγνωρίζει ότι ο άνθρωπος είναι το σημαντικότερο κεφάλαιο για την επιτυχία του και την επίτευξη της αποστολής και του οράματός του, έχοντας παράλληλα ως βάση τις πέντε του αξίες: Αριστεία, Κοινωνική Προσφορά, Επαγγελματισμός, Καινοτομία και Ομαδικότητα. Το 2020 ήταν χρονιά-σταθμός για το Ινστιτούτο, το οποίο παρά τις τεράστιες δυσκολίες, τιμήσε με τον καλύτερο τρόπο τον ρόλο του ως Κέντρου Αριστείας. Μέσω του Τμήματος Μοριακής Ιολογίας βρέθηκε στην πρώτη γραμμή των προποαθειών για αντιμετώπιση της πρωτογενούς υγειονομικής κρίσης, ως εργαστήριο αναφοράς που ανέλαβε τη διενέργεια των μοριακών εξετάσεων για την ανίχνευση των κρουσμάτων COVID-19. Το Τμήμα ήταν το πρώτο διαπιστευμένο εργαστήριο στη χώρα μας το οποίο είχε κληθεί στις αρχές της περασμένης χρονιάς να διενεργήσει τις εργαστηριακές εξετάσεις για εντοπισμό των κρουσμάτων COVID-19. Μέχρι στιγμής το Τμήμα έχει διεκπεραιώσει περίπου διακόσιες χιλιάδες εξε-

Μετά την βράβευσή του ως Lifetime Achievement, ο Νίκος Γκάλης δώρισε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μια μπάλα του μπάσκετ με την υπογραφή του.

Παύλος Κοντίδης, MAN OF THE YEAR. Το βραβείο παρέλαβε ο πατέρας του Δρ Παναγιώτης Κοντίδης.

Ινστιτούτο Γενετικής - Λεωνίδας Φυλακτού, ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.

Χριστόφορος Παπαχριστοφόρου, INVESTOR OF THE YEAR.

Χρίστος Πασάς, ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΥΠΡΙΟΣ.

Κρις Τουμάζου, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ.

Αντρέας Νεοκλέους, MANAGER / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ.

Μάριος Ιωάννου Ηλία, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ.

Κυριάκος Ιωάννου, ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ.

τάσεις για τη νόσο COVID-19 τόσο για λογαριασμό του κράτους, κυρίως για σκοπούς ικνυλάτησης, όσο και για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

INVESTOR OF THE YEAR

Χριστόφορος Παπαχριστοφόρου

Είναι ο επιχειρηματίας πίσω από τις μεγάλες επενδύσεις στην Κύπρο. Έχει δολώσει επανειλημμένως ότι ψάχνει ευκαιρίες αλλά όχι ευκαιριακές επενδύσεις και τα λόγια του εν καιρώ παγκόσμιας πανδημίας και οικονομικής κρίσης έχουν γίνει πράξη. Είναι ο Founding Partner της Invel Real Estate Management, που έχει στο πορτοφόλι της μία σειρά από ξενοδοχεία, ακίνητα όπως το The Landmark Nicosia, το Aphrodite Hills Resort και το Parklane. Η Invel διαχειρίζεται σήμερα ακίνητα αξίας περίπου 3,5 δισ. ευρώ στην Ευρώπη, με ισχυρή παρουσία κυρίως σε Ιταλία, Ελλάδα και Κύπρο. Ο κος Παπαχριστοφόρου, ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επενδυτικής Επιτροπής της Prodea Investments, επιβλέπει όλο το επενδυτικό πλάνο. Από το 2013 έχει δραματίσει καθοριστικό ρόλο στη δημι-

ουργία νέου οράματος και στρατηγικής για την εταιρεία εφαρμόζοντας παράλληλα ένα επιτυχημένο πρόγραμμα εξαγορών και χρηματοδοτήσεων που οδήγησε σε σημαντική αύξηση του χαρτοφυλακίου των ακινήτων, διαφοροποίηση των μισθωτών και αύξηση της αποδοτικότητας.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΥΠΡΙΟΣ

Χρίστος Πασάς

Είναι ο Κύπριος στην κορυφή της παγκόσμιας αρχιτεκτονικής. Μετρά εκατοντάδες διάσημα αρχιτεκτονικά έργα στο βιογραφικό του, που κοσμούν διάφορα σημεία του πλανήτη. Η πορεία του, πέραν της αναγνωρισιμότητας και του κύρους, αντικατοπτρίζεται και στις διακρίσεις του, με πιο πρόσφατη αυτή στα The Brit award 2020, όπου βραβεύτηκε ως ο κορυφαίος αρχιτέκτονας της χρονιάς. Ο λόγος για τον Χρίστο Πασά, ο οποίος από το 1998 εργάζεται στη «Zaha Hadid Architects», μια από τις σημαντικότερες, διάσημες για την «υπογραφή» τους αρχιτεκτονικές εταιρείες παγκοσμίως. Ως Design Director στην εταιρεία, είναι υπεύθυνος για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αρκετών έργων με «επικεντρο

την έρευνα και τον πειραματισμό με νέες ή ιδιόσυνες μορφές αστικού και αρχιτεκτονικού σχεδιασμού». Ο Κύπριος στη Ζάχα, με καταγωγή από την Αμμόκωστο, φτάνει... ιδέες. Οι ιδέες γίνονται προτάσεις που συμμετέχουν σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, που συχνά ξεχωρίζουν, κερδίζουν και υλοποιούνται. Όραμά του είναι να γίνει και η Κύπρος ένας αρχιτεκτονικός παράδεισος με πράσινες και τεχνολογικά προηγμένες πόλεις.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Κρις Τουμάζου

Έχει αποκτήσει δικαίως τη φήμη ερευνητή που σκέπτεται έξω από την πεπατημένη, πετυχαίνοντας γρήγορα αποτελέσματα με πρακτικό όφελος. Ο καθηγητής Μηνολογίας στο Imperial College του Λονδίνου, επιστήμονας, ερευνητής και καινοτόμος εφευρέτης, είναι ένα από τα πέντε παιδιά δύο Ελληνοκυπρίων μεταναστών στη Βρετανία, ο οποίος ξεχωρίζει για την εξαιρετική συνεισφορά του στον άνθρωπο. Είναι μέλος της Βασιλικής Εταιρείας Επιτημών και της Βασιλικής Ακαδημίας Μηνολογίας της Βρετανίας, καθώς και της Ακαδημίας Ιατρικών Επιστημών. Έχει διατελέσει τεχνικός σύμβουλος της βρετανικής

κυβέρνησης (και του υπουργείου Άμυνας της χώρας). Έχει πάρει πολλά ακόμη βραβεία και το 2014 ανακηρύχθηκε Ευρωπαίος εφευρέτης της χρονιάς. Έχει αποκτήσει ευρεσιτεχνίες για πάνω από 50 συσκευές ιατρικών διαγνώσεων, ενώ, μεταξύ άλλων, η έρευνά του έχει οδηγήσει σε κοχλιακά εμφυτεύματα για κωφούς, ένα τεχνητό πύγκραες για διαβητικούς, μία «έξυπνη» συσκευή νευρικής διέγερσης για την καταπολέμηση της παχυσαρκίας, ενώ έχει δημιουργήσει καινοτομικό τεστ DNA. Όταν ξέσπασε η πανδημία του COVID-19, η ομάδα του καθηγητή Τουμάζου δημιούργησε ένα rapid-PCR test, το οποίο χρησιμοποιείται στα νοσοκομεία του Η.Β. και όχι μόνο.

MANAGER/ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ

Αντρέας Νεοκλέους

Διαθέτει ευρεία εμπειρία στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και εδώ και σχεδόν τρία χρόνια έχει αναλάβει την ανώτατη θέση στην εκτελεστική ιεραρχία της Cyta σε μια εποχή γεμάτη προκλήσεις που χαρακτηρίζεται από ολοένα αυξανόμενο και πολυδιάστατο ανταγωνισμό, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Με τον δυναμισμό, τις επαγγελματικές του δε-

ξιότητες και την τεχνοκρατική του κατάρτιση επαναπροσδιόρισε το όραμα της Cyta σε μια πορεία εξέλιξης και δυναμικής ανάπτυξης, η οποία μετουσιώθηκε σε σημαντική αύξηση εσόδων και κερδοφορίας. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του στη Cyta, διετέλεσε μεταξύ άλλων Ανώτερος Διευθυντής Επιχειρηματικών Πελατών και Ανώτερος Διευθυντής Πελατών στην MTN Cyprus, Εμπορικός Διευθυντής στην Ericsson και Ανώτερος Αναλυτής Τεχνολογίας στην Goldman Sachs στο Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη. Είναι κάτοχος διδακτορικού στις τηλεπικοινωνίες & επεξεργασία ψηφιακού σήματος (PhD in Telecommunications & Digital Signal Processing) και μεταπτυχιακό τίτλου στην ηλεκτρική και ηλεκτρονική μηχανική (Masters of Engineering in Electrical and Electronic Engineering), όλα από το Imperial College, University of London.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Μάριος Ιωάννου Ηλία

Το παιδί θαύμα της σύγχρονης μουσικής, όπως έχει επανειλημμένως χαρακτηριστεί, έχει διακριθεί με διεθνή βραβεία τα τελευταία χρόνια σε σπουδαίες καλλιτεχνικές συνάξεις παγκοσμίως. Έχει δικαίως χαρακτηριστεί «ο άνθρωπος στον κόσμο της μουσικής για μνημειώδη γεγονότα». Μετά την υλοποίηση του «Ήχου του Βαδισσοτόκου», το οποίο βραβεύτηκε με το Grand Prix «Silver Archer» της Άπω Ανατολής, η ιαπωνική κυβέρνηση του ανέθεσε την υλοποίηση του «Ήχου του Κιότο». Σε αυτή τη σειρά ακολουθεί «Ο Ήχος της Μόσχας». Στις επερχόμενες προεμίρες περιλαμβάνονται το ορατόριο «Πονεμένες Παναγίες», ανάθεση της Προεδρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας και το κονσέρτο «Η Τρομπέτα του Θεού», ανάθεση της Φilarμονικής της Πανωνίας στην Ουγγαρία. Το τελευταίο του έργο «Ελευθερία», ανάθεση των Μουσικών Συλλόγων της EPT με αφορμή τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, τελεί υπό την αιγίδα της Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας. Εκτελέστηκε τον Σεπτέμβριο από την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα και τη Χωρωδία της EPT στη Ρωμαιοκή Αγορά, κάτω από την Ακρόπολη. Το έργο «Ματριόσκα» για 289 εκτελεστές ματριονίν έκανε προεμίρα στο πλαίσιο ενός Παγκόσμιου Ρεκόρ Γκίνες στο Κόμπε της Ιαπωνίας.

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Κυριάκος Ιωάννου

Με παγκόσμια μετάλλια σε κλειστό και ανοικτό στίβο, με διακρίσεις και επιτυχίες στα στάδια όλου του κόσμου, είναι ο αθλητής που έγραψε με χρυσά γράμματα το όνομά του στα βιβλία της ιστορίας του κυπριακού αθλητισμού. Με άλμα στα 2,29 μ. στον τελικό του ύψους στην Ολυμπιάδα του Ρίο το 2016, έσβηνε το τελευταίο του... απωθημένο, και κατέταξε στην ελίτ των αθλητών του κόσμου καταλαμβάνοντας την 7η θέση. Κέρδισε και επίσημα έτσι ένα τίτλο, τον οποίο ο κόσμος του είχε χάσει χρόνια πριν: ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ! Είναι ο αθλητής που έχει διανύσει μια παραμυθένια αθλητική διαδρομή, η οποία όμως δεν ήταν στρωμένη με ροδοπέταλα. Νίκησε τις αντιξοότητες και τους τραυματισμούς, με πείσμα, εγωισμό, σκληρή δουλειά και καρδιά πρωταθλητή. Είναι ο αθλητής που έκανε περήφανη την Κύπρο με τις επιδόσεις και την αθλητοπρέπεια του, προσφέροντάς μας απaráμιλλες συγκινήσεις. Τι και αν τερμάτισε την καριέρα του, συνεχίζει να μας εμπνέει, να μας καθοδηγεί και να μας δείχνει τον δρόμο...

LIFETIME ACHIEVEMENT

Νίκος Γκάλης

Πέρα από τους αξεπέραστους θριάμβους του, πέρα από κάθε τίτλο, ρεκόρ ή τρόπαιο από τα δεκάδες που κατέκτησε στην καριέρα του, ο Νίκος Γκάλης είναι ένας άνθρωπος-ο κορυφαίος, στη διαχρονικότητά του, αθλητής της Ελλάδας- που κατάφερε με το ταλέντο, το στίλ και τη δύναμη της προσωπικότητάς του- μια, κυρίως, της ψυχής του- να κάνει υπερήφανο κάθε Έλληνα – είναι ένα φαινόμενο στο οποίο δεν υποκλίνεται μόνο ο δικός μας κόσμος που εκείνος άλλαξε, αλλά ολόκληρος ο κόσμος. Τα στατιστικά είναι ενδεικτικά: Έπαιξε σε 854 επίσημα παιχνίδια και σημείωσε 25.995 πόντους. Σε 384 αγώνες σημείωσε 12.849 πόντους – είναι ο πρώτος σκόρερ όλων των εποχών. Αγωνίστηκε 168 φορές με την Εθνική Ελλάδας, αναδείχθηκε πρώτος σκόρερ στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του 1986 και στα Ευρωπαϊκά του 1983, 1987, 1989 και 1991. Και, βεβαίως, είναι πια Hall Of Famer. Μπορεί να πέρασαν σχεδόν 30 χρόνια από την τελευταία φορά που αγωνίστηκε βάζοντας τέλος στην τεράστια καριέρα του, ωστόσο κανείς δεν μπορεί να ξεχάσει την προσφορά, τις επιτυχίες, το ταλέντο του Νίκου Γκάλη.

17TH CYPRUS SUMMIT

Working towards a secure environment for sustainable recovery

November 15th-16th 2021 • Hilton Nicosia, Cyprus

hazlis & rivas

The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe

THE ECONOMIC LANDSCAPE FOR EUROPE AND CYPRUS

- Next Generation EU funds: the opportunities for Europe and Cyprus
- The post-covid reforms agenda

Constantinos Petrides
Minister of finance
Republic of Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism

Evgenios Evgeniou
CEO
PwC Cyprus

WHAT WILL THE "NEW NORMALITY" FOR THE FINANCIAL SECTOR LOOK LIKE?

- Post-covid challenges for the Cypriot banking system
- The fintech revolution and its impact on the conventional banks
- The digital transformation of the financial services industry

Oliver Gatzke
CEO
Hellenic Bank

Michael Charalambides
CEO and managing director
EcommBX

Sean Marion
Managing director,
financial institutions group
Moody's Investors Services

CEMENTING LASTING STABILITY IN THE EASTERN MEDITERRANEAN: BUILDING STRATEGIC PARTNERSHIPS

Nikos Chardalias
Deputy minister of national defence
Greece

Dimokritos Zervakis
Chief of defence
Ministry of Defence,
Republic of Cyprus

Mikhail Kostarakos
Former chief
Hellenic National Defence General Staff
Former chairman
EU Military Committee (CEUMC)

Marietta Karamanli
Member, National Assembly, France
Member, Parliamentary Assembly
of the Council of Europe
(recorded message)

RESETTING BUSINESS AND INVESTMENT – DIVERSIFYING THE GROWTH MODEL

- Cyprus as a promising business hub
- Knowledge economy
- The importance of the RRF for Cyprus's economic growth

Yiannis Karousos
Minister of transport,
communications and works
Republic of Cyprus

Christodoulos Angastiniotis
President
Cyprus Chamber
of Commerce and Industry

Christoforos Hadjikyprianou
CEO and president of the council
European University Cyprus

Yannis Matsis
Chairperson
Invest Cyprus

Maria Teresa Fabregas Fernandez
Director
Recovery and Resilience Task Force
(RECOVER), European Commission
(via connection)

Hilton Nicosia (physical presence as per covid-19 health protocols)

All speakers and participants attending in person should be fully vaccinated or have proof that they have tested positive with covid-19 during the last six (6) months.

www.hazliseconomist.com (livestreaming) | 17thcyprussummit.economist.com

The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe

@Economist_SEUR

The Economist SE Europe Events

The Economist SE Europe Events

In collaboration with:

Premium gold sponsor:

pwc

Premium energy sponsor:

Airline carrier:
AEGEAN
a STAR ALLIANCE MEMBER

Gold sponsor:

Logistics supplier:
DHL

Silver sponsor:

Contributors:
NESPRESSO

Bronze sponsors:

Proclium

Communication sponsor:

Supporters:
A2V

Η διεύρυνση ανισοτήτων απειλεί τον Ερντογάν

Των **ASLI KANDEMIR**
και **CAGAN KOC**
BLOOMBERG

Η **μάχη** που δίνει ο Τούρκος πρόεδρος για να είναι χαμηλά τα επιτόκια εγκυμονεί τον κίνδυνο διεύρυνσης των ανισοτήτων στην Τουρκία και καταφέρει πλήγμα στο εκλογικό του ακροατήριο, που είναι η εργατική τάξη. Από τις εξαγωγικές επιχειρήσεις μέχρι τους μεγιστάνες των ακινήτων, όσοι έχουν δηλαδή οικονομική επιφάνεια, συγκεντρώνουν χρήματα καθώς έχει μειωθεί το κόστος του δανεισμού.

Την ίδια στιγμή η υποτίμηση της τουρκικής λίρας και ο πληθωρισμός, που οδηγεί στα ύψη τις τιμές των τροφίμων, όπως και η εκτόξευση των ενοικίων πλήττουν τα χαμηλό-

εκατ. δολαρίων από ολόκληρα συγχροτήματα φτωχόσπιτων που έχτισαν πριν από πολλές δεκαετίες φτωχές οικογένειες, καθώς δεν διεκδικούσε κανείς τη γη στην περιοχή. Τώρα οικοδομούνται όλο και περισσότερα ακίνητα κοντά στη λίμνη και το δάσος και σταδιακά εκτοπίζουν τους φτωχούς κατοίκους, καθώς έχουν εκτοξευθεί στα ύψη οι τιμές των ακινήτων στη γνωστή ως οικονομική και εμπορική πρωτεύουσα της Τουρκίας. Η περιοχή είναι πλέον γεμάτη με μοντέρνα ρεστοράν που εξυπηρετούν τα αυξανόμενα ευκατάστατα στρώματα, ενώ την ίδια στιγμή οι αρχικοί κάτοικοι αγωνίζονται να ζεστάνουν τα μικρά σπιτάκια τους, δεδομένου ότι έχει διπλασιαστεί το κόστος της ζυλείας το τελευταίο έτος. Ορισμένοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους όταν αγόρασαν την περιοχή εργολάβοι. Η ανασφάλεια σε ό,τι αφορά τη στέγη έχει πλέον αναδυθεί ως μείζον κοινωνικό ζήτημα στην Τουρκία, με τις τιμές των ακινήτων να έχουν αυξηθεί κατά 13,2% μόνο μέσα στο τρίτο τρίμηνο, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της KPMG. Σε ό,τι αφορά τη συνολική φτώχεια, το περασμένο έτος έφτασε στα υψηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας, καθώς η πανδημία ανάγκασε 1,6 εκατ. ανθρώπους να ζουν με λιγότερα από 5,5 δολάρια την ημέρα, όσο είναι το ποσό που ορίζει ως όριο της φτώχειας η Παγκόσμια Τράπεζα. Και όμως, η προσπάθεια του Ερντογάν να τονώσει την ανάπτυξη και να ενισχύσει το προφίλ του στη συνειδηση των ψηφοφόρων ενόψει των εκλογών του 2023, στην πράξη οξύνει τις ανισοροπίες της οικονομίας που ενδέχεται τελικά να οδηγήσουν στην ήττα του. Η τουρκική λίρα έχει υποτιμηθεί περισσότερο από 20% μέσα στο έτος και καταγράφει το ένατο συναπτό έτος διαρκούς υποχώρησης. Φέτος η λίρα σημείωσε τη χειρότερη πορεία ανάμεσα στα νομίσματα όλων των αναδυόμενων οικονομιών και εξακολουθεί να υποχωρεί μετά την τελευταία μείωση των επιτοκίων.

Η υποτίμηση της τουρκικής λίρας, ο πληθωρισμός και η εκτόξευση των ενοικίων πλήττουν τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

τερα εισοδηματικά στρώματα, γενικός ψηφοφόρος του Ερντογάν. Το σύστημα που έχει εφαρμόσει ο Ερντογάν να διασφαλίζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης με τον φθινό δανεισμό και ιδιαιτέρως σε προελογικές περιόδους, στο παρελθόν απέδιδε καρπούς στον Τούρκο πρόεδρο. Τώρα, όμως, έχουν συσσωρευθεί οι συνέπειες της πολιτικής του και σε συνδυασμό με την πανδημία το κοινωνικό κόστος είναι πολύ μεγαλύτερο. Η διαφορά είναι περισσότερο σαφής στην αγορά ακινήτων της Κωνσταντινούπολης, καθώς οι επενδυτές εκμεταλλεύονται τον φθινό δανεισμό για να αγοράσουν ακίνητα ως ασφαλιστική κλίδα έναντι της πτώσης της λίρας. Στο άλλοτε ξεχασμένο προάστιο Γκοκτούρκ, ψηλές μάντρες διακορίζουν τις ακριβές επιπλώσεις του ενός

τετρα εισοδηματικά στρώματα, γενικός ψηφοφόρος του Ερντογάν. Το σύστημα που έχει εφαρμόσει ο Ερντογάν να διασφαλίζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης με τον φθινό δανεισμό και ιδιαιτέρως σε προελογικές περιόδους, στο παρελθόν απέδιδε καρπούς στον Τούρκο πρόεδρο. Τώρα, όμως, έχουν συσσωρευθεί οι συνέπειες της πολιτικής του και σε συνδυασμό με την πανδημία το κοινωνικό κόστος είναι πολύ μεγαλύτερο. Η διαφορά είναι περισσότερο σαφής στην αγορά ακινήτων της Κωνσταντινούπολης, καθώς οι επενδυτές εκμεταλλεύονται τον φθινό δανεισμό για να αγοράσουν ακίνητα ως ασφαλιστική κλίδα έναντι της πτώσης της λίρας. Στο άλλοτε ξεχασμένο προάστιο Γκοκτούρκ, ψηλές μάντρες διακορίζουν τις ακριβές επιπλώσεις του ενός

Ράλι στην ηλεκτροκίνηση από αυτοκινητοβιομηχανίες

Οι **αυτοκινητοβιομηχανίες** έχουν στραφεί αποφασιστικά στην ηλεκτροκίνηση προκειμένου να δείξουν εμπράκτως την περιβαλλοντική τους συνείδηση, αλλά προπαντός για να αποφυγούν τα πρόστιμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ορισμένοι κατασκευαστές έχουν ανεβάσει τον πήχυ ψηλότερα από τις προσαγές της Κομισιόν στα ηλεκτροκίνητα μοντέλα τους. Τουλάχιστον 10 από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές

για τον όμιλο Stellantis, που σχεδιάζει να είναι ηλεκτροκίνητα το 70% της παραγωγής του στην Ευρώπη μέσα στα επόμενα χρόνια.

Τον περασμένο χρόνο, περίπου 370 καινούργια ηλεκτροκίνητα μοντέλα αυτοκινήτων εντάχθηκαν στην παραγωγή, καταγράφοντας αύξηση κατά 40% σε σύγκριση με το 2019.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει ήδη μεγάλη ποικιλία ηλεκτροκίνητων μοντέλων σε όλες τις κατηγορίες, ενώ ιδιαίτερη έμφαση έχουν δώσει οι αυτοκινητοβιομηχανίες στα λεγόμενα οχήματα ελεύθερου χρόνου (SUV), αφού σε αυτά έχει αυξηθεί σημαντικά η ζήτηση και συνεχώς κατακτούν όλο και μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς.

Εξάλλου, αυξάνεται σταθερά με την πάροδο του χρόνου η μέση αυτονομία οδήγησης των νέων ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Το 2020, η μέση αυτονομία για ένα νέο ηλεκτρικό αυτοκίνητο ήταν περίπου 350 χιλιόμετρα, από 200 χιλιόμετρα που ήταν το 2015, και σύμφωνα με προβλέψεις αυτή αναμένεται να αυξήσει πολύ σύντομα. Από την άλλη, η μέση ηλεκτρική αυτονομία των υβριδικών μοντέλων παρέμεινε σχετικά σταθερή, περίπου 50 χιλιόμετρα τα τελευταία χρόνια.

Δεν είναι λίγες οι εταιρείες που αναφέρουν ότι δεν χρειάζεται μεγαλύτερη αυτονομία σε αυτού του τύπου αυτοκίνητα, καθώς ο μέσος όρος των χιλιομέτρων που διανύει ένας Ευρωπαίος οδηγός βρίσκεται κοντά σε αυτά τα χιλιόμετρα. Και το αντισταθμίζουν με το γεγονός ότι αν αναγκαστούν να μεγαλώσουν την αυτονομία θα χρειαστεί μεγαλύτερη χωρητικότητα μπαταρία, άρα περισσότερο βάρος και μεγαλύτερο κόστος για την αγορά του.

Νέα αύξηση τιμής αερίου, καθώς η Μόσχα δεν ανοίγει τις στρόφιγγες

Στην αγορά επικρατεί ανησυχία για ελλείψεις φυσικού αερίου τον χειμώνα

Των **ANNA SHIRYAEVSKAYA** και **VANESSA DEZEM JESPER STARN**
BLOOMBERG

Την **παράταση** και ενδεχομένως κλιμάκωση της ενεργειακής κρίσης προωθούνται οι μειωμένες ροές φυσικού αερίου από τη Ρωσία προς την Ευρώπη, που οδηγούν για μια ακόμη φορά σε περαιτέρω άνοδο των τιμών του φυσικού αερίου. Η τιμή των προθεσμιακών συμβολαίων φυσικού αερίου σημείωσε χθες άνοδο 9,7% στην αγορά της Ολλανδίας, καθώς οι ροές στον σημαντικότερο αγωγό μεταφοράς αερίου από τη Ρωσία προς την Ευρώπη παρέμειναν και χθες σε επίπεδα κάτω του κανονικού. Και το χειρότερο είναι ότι χθες νωρίς το πρωί είχε αντιστραφεί η ροή

Στην αγορά της Ολλανδίας οι αξίες των προθεσμιακών συμβολαίων ενισχύθηκαν τη Δευτέρα κατά 9,7%.

του φυσικού αερίου και κατευθύνονταν ανατολικά από τη Γερμανία προς την Πολωνία. Σημείωσαν, έτσι, άνοδο και οι τιμές των συμβολαίων καθώς στην αγορά επικρατεί ανησυχία πως δεν θα υπάρξει επάρκεια αερίου για τον χειμώνα.

Ο μεγαλύτερος προμηθευτής της Ευρώπης σε αέριο, η Gazprom,

Η **Gazprom** ανακοίνωσε χθες ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει σε περαιτέρω πωλήσεις μέσω της πλατφόρμας της και ότι δεν έχει πρόσθετη παραγωγική δυνατότητα για να αυξήσει τις προμήθειες φυσικού αερίου προς την Ευρώπη.

υποσχέθηκε πως θα αυξήσει τις ροές φυσικού αερίου για την Ευρώπη, ενώ ο Ρώσος πρόεδρος έδωσε εντολή στον ρωσικό κολοσσό να γεμίσει τους ταμειούχους της στην Ευρώπη. Η εταιρεία ανακοίνωσε όμως χθες ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει σε περαιτέρω πωλήσεις μέσω της πλατφόρμας της και ότι δεν έχει πρόσθετη παρα-

γωγική δυνατότητα για να αυξήσει τις προμήθειες φυσικού αερίου προς την Ευρώπη. Μιλώντας στο Bloomberg, ο Νικ βαν Κούτερν, υψηλόβαθμο στέλεχος της ολλανδικής ενεργειακής εταιρείας PZEM, τόνισε πως «η κατάσταση είναι απογοητευτική γιατί η αγορά χρειάζεται μεγαλύτερη προσφορά σε φυσικό αέριο και αν δεν αυξήσει

τις ροές η Ρωσία, τότε οι τιμές θα αναρριχθούν περαιτέρω». Οι τιμές του φυσικού αερίου έχουν υπερτριπλασιαστεί φέτος στην Ευρώπη, καθώς η Ρωσία περιορίσε πολύ την προσφορά, ενώ η Ασία απορρόφησε τον μεγαλύτερο όγκο υπολοίπου φυσικού αερίου. Η Μόσχα έχει επανειλημμένως τονίσει ότι μπορεί να αυξήσει τις

ροές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη μέσω του νέου αγωγού της, του Nord Stream 2, και έχει ασκήσει πιέσεις στην Ε.Ε. για να αποσπάσει την εσπευσμένη έγκριση του εν λόγω αγωγού μήκους 1.200 χιλιομέτρων.

Στο μεταξύ, ανοδικά εξακολουθούν να κινούνται και οι τιμές του πετρελαίου που κυμάνθηκαν χθες πάνω από τα 82 δολάρια το βαρέλι για το αργό Δυτικού Τέξας, ενώ άγγιξαν τα 84 δολάρια το βαρέλι για το Brent. Ατία, η Σαουδική Αραβία που αύξησε τις τιμές προδίδοντας πως μειώνονται διαρκώς τα αποθέματα πετρελαίου. Οι τιμές του πετρελαίου κινούνται ανοδικά και αγγίζουν τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών από την περασμένη εβδομάδα, οπότε ο ΟΠΕΚ μαζί με τη Ρωσία αποφάσισαν να αγνοήσουν τις εκκλήσεις για σημαντική αύξηση της παραγωγής κατά πόσον θα απελευθερώσει μέρος των στρατηγικών αποθεμάτων πετρελαίου των ΗΠΑ ενδεχομένως και συντονισμένα με άλλες χώρες, προκειμένου να ανακόψουν την άνοδο των τιμών των ενέργειας. Επίσης, τα βλήματα της αγοράς θα είναι σήμερα στραμμένα στη μπή την προσφορά, ενώ η Ασία απορρόφησε τον μεγαλύτερο όγκο υπολοίπου φυσικού αερίου. Η Μόσχα έχει επανειλημμένως τονίσει ότι μπορεί να αυξήσει τις

«Πούλα το 10% της Tesla», λέει το Twitter στον Μασκ

Ο ιδρυτής της Tesla πραγματοποίησε το Σαββατοκύριακο «δημοψήφισμα» στο κοινωνικό δίκτυο

Ο **μεγαλοεπιχειρηματίας** είχε διευκρινίσει ότι ανεξαρτήτως του αποτελέσματος της δημοσκοπήσης, εκείνος θα το ακολουθούσε.

Αν κάποιος διερωτάται ποιος είναι ο λόγος για αυτή την περιβόητη δημοσκοπήση, που διεξήγαγε το Σαββατοκύριακο στο κοινωνικό δίκτυο twitter ο ιδρυτής της αυτοκινητοβιομηχανίας Tesla, Ελον Μασκ, ίσως η απάντηση να έχει να κάνει με τους οφειλόμενους φόρους του. Ο εκκεντρικός μεγιστάνας και δισεκατομμυριούχος έχει και στο παρελθόν χρησιμοποιήσει το εν λόγω κοινωνικό δίκτυο για να δαλώσει με άκομφο τρόπο σημαντικά πράγματα για την εταιρεία του, προκαλώντας τις Αρχές, ή απλώς για να αναζωπυρώσει το ενδιαφέρον όσων τον ακολουθούν. Στην τωρινή περίπτωση ζήτησε από τα 62,7 εκατομμύρια των ακολούθων του στο twitter την άποψή τους για το εάν πρέπει να πουλήσει 10% από τις μετοχές της Tesla. Στην πλειονότητά τους τον απάντησαν καταφατικά – αλλά, ακόμα και αρνητικά να του απαντούσαν, ο Ελον Μασκ θα κληθεί να πληρώσει φόρους 15 δις. δολαρίων και πλέον τους προσεχείς μήνες επί των οφίων που

κατέχει. Οπότε, για να τους καλύψει, θα πουλήσει τμήμα του μεριδίου του στην Tesla. Μάλιστα επισημάνει, προτείνοντας τη δημοσκοπήση αυτή, ότι «πολλά λέγονται τελευταία ότι τα μη υλοποιηθέντα κέρδη χρησιμοποιούνται ως εργαλείο φοροαποφυγής, οπότε πρέπει να πουληθεί το 10% των μετοχών μου της Tesla».

Μάλιστα ο μεγαλοεπιχειρηματίας, ο οποίος δημιούργησε μια βιομηχανία η οποία κατασκευάζει αποκλειστικά και μόνον ηλεκτρικά αυτοκίνητα, είχε διευκρινίσει ότι ανεξαρτήτως του αποτελέσματος της δημοσκοπήσης, εκείνος θα το ακολουθούσε. Το αποτέλεσμα ήταν ότι το 58% όσων ανταποκρίθηκαν τάχθηκαν υπέρ της πώλησης και 42% κατά. Ο Ελον Μασκ έλαβε οψιόν της εταιρείας του το 2012, αποτελώντας μέρος ενός συνολικού προγράμματος απολαβών του. Ο ίδιος δεν λαμβάνει μισθό ή μπόνους υπό τη μορφή ρευστού, οπότε ο αμύθητος πλούτος του προέρχεται από τις οψιόν αυτές και την άνοδο της τιμής της με-

τοχής της Tesla, η οποία, σημειώσας, λόγω αυτής της κίνησης του στο twitter υποχώρησε χθες 3%. Όπως σχετικά αναφέρει το αμερικανικό ενημερωτικό δίκτυο CNBC, το 2012 είχε λάβει 22,8 εκατομμύρια μετοχές στα 6,24 δολάρια εκάστη, όταν την Παρασκευή είχε κλείσει στα 1.222,09 δολάρια, όπερ σημαίνει ότι τα κέρδη του από το σύνολο των μετοχών είναι περίπου 28 δις. δολάρια. Εμπροσθέντως, η καλιφορνέζικη εταιρεία προσφάτως αποκάλυψε ότι, κάνοντας χρήση των μετοχών ως εγγύηση, ο Ελον Μασκ είχε λάβει δάνεια. Με την επικείμενη πώληση μέρους του μεριδίου του στην Tesla, ίσως επιδιώσει να αποπληρώσει και μέρος αυτών των υποχρεώσεών του. Σε αναφορά της εταιρείας για τα αποτελέσματα τρίτου τριμήνου αναφέρεται ότι, «εάν η τιμή της μετοχής πρόκειται να υποχωρήσει, τότε ο κ. Μασκ θα εξαναγκαστεί από ένα ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα να πουλήσει μετοχές της Tesla για να καλύψει οφειλές.

Ρεκόρ στις τιμές ακινήτων σε ακριβές συνοικίες του Λονδίνου

Η **άρση** των αυστηρών περιοριστικών μέτρων κατά τις πανδημίες είχε έναν απροσδόκτο αντίκτυπο στην αγορά στέγης της βρετανικής πρωτεύουσας και συγκεκριμένα τη μεγάλη ακρίβεια. Με την άρση των μέτρων επέστρεψαν στο Λονδίνο οι βαθύπλουτοι, με αποτέλεσμα να εκτοξευθούν στα υψηλότερα επίπεδα από το 2015 οι τιμές των ακινήτων στις πλέον ακριβές συνοικίες της πόλης. Σχετική ρεπορτάζ του βρετανικού Guardian επικαλείται έρευνα της μεσσητικής εταιρείας Knight Frank, σύμφωνα με την οποία οι τιμές των κατοικιών στο κέντρο του Λονδίνου, από το Τσέλι έως το Κάμντεν και από το Νότινγκ Χιλ έως το Γουεστμίνστερ, έχουν αυξηθεί μέσα στο έτος κατά σχεδόν 7%.

Η εν λόγω εταιρεία τονίζει πως τους τελευταίους έξι μήνες οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται κάθε μήνα και υπογραμμίζει ότι αυτό έχει να συμβεί από πριν το δημοψήφισμα του 2016 για την απόσχιση της Βρετανίας από την Ε.Ε. Ο Τομ Μπιλ, επικεφαλής του τομέα ερευνών της Knight Frank, υπο-

Ατία, η επιστροφή των πλουσίων μετά την άρση των lockdowns και των περιορισμών στα ταξίδια.

γραμμίζει πως καθοριστικός παράγοντας πίσω από την άνοδο των τιμών των ακινήτων ήταν η επιστροφή των πλουσίων μετά την άρση των lockdowns και των περιορισμών στα ταξίδια.

«Πρόκειται για τη σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα», επισημαίνει ο ίδιος και προσθέτει πως «πιπτόφουν στο Λονδίνο άνθρωποι από όλο τον κόσμο, από τη Μέση Ανατολή, την Ευρώπη, από όποια χώρα μπορεί να φανταστείτε».

Όπως εξηγεί, πρόκειται για μεγάλο αριθμό ανθρώπων που αναζητούν όλοι κατοικίες οδηγώντας σε άνοδο τις τιμές, γι' αυτό και «επικρατεί η αίσθηση πως οι αγοραστές είχαν «παγώσει» τα σχέδιά

τους και τώρα επιστρέφουν για να τα υλοποιήσουν».

Πράγματι, ο αριθμός των επιδοξων αγοραστών κατοικιών στο Λονδίνο που αναφέρονται στα σχετικά μητρώα τον Οκτώβριο ήταν κατά 56% υψηλότερος από τον αντίστοιχο τον Οκτώβριο του περασμένου έτους. Ο κ. Μπιλ διευκρινίζει, πάντως, πως «δεν πρόκειται για το είδος της διψήφιας εκτόξευσης των τιμών των κατοικιών που γνωρίσαμε μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers το 2008». Σύμφωνα, άλλωστε, με τον Ρούπερτ ντε Φορτζ, επίσης στέλεχος της Knight Frank με αρμοδιότητα τα πολυτελή ακίνητα του κέντρου του Λονδίνου, «η πανδημία δεν αλλοίωσε την ιδιότητα του Λονδίνου ως παγκόσμιου ασφαλούς καταφυγίου». Ο ίδιος τονίζει πως τα μέλη της διεθνούς ελίτ και τον λεγόμενο τζετ σετ αγοράζουν νεόδμητες κατοικίες πολυτελείας, αλλά και παλαιά σπιτία με ιδιαίτερη χαρακτηριστικά.

Όπως υπογραμμίζει, μόνο μέσα στον προηγούμενο μήνα οι μεσίτες της West End έλαβαν προσφορές

Οι **τιμές** των κατοικιών στο κέντρο του Λονδίνου, από το Τσέλι έως το Κάμντεν (φωτογραφία) και από το Νότινγκ Χιλ έως το Γουεστμίνστερ, έχουν αυξηθεί μέσα στο έτος κατά σχεδόν 7%.

για αγορές αξίας 250 εκατ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 292 εκατ. ευρώ για την πιο κεντρική περιοχή του Λονδίνου.

Οι μεσίτες γενικότερα λένε πως στη διάρκεια της πανδημίας οι πλούσιοι είχαν τη διάθεση «να αποδράσουν στην επαρχία», με αποτέλεσμα να αφήσουν ορισμένες κατοικίες κενές στο κεντρικό Λονδίνο και να υποχωρήσουν έτσι οι τιμές, που τώρα ανεβαίνουν ξανά. Το περασμένο καλοκαίρι, άλλωστε,

οι μεσσητικές εταιρείες ανέφεραν ότι αυξάνονταν οι πωλήσεις κατοικιών, κτημάτων, αλλά και κάδων. Η μεσσητική Savills, που απασχολεί 320 υπαλλήλους σε μονάδα της σχετική με αυτού του είδους τα ακίνητα, ανέφερε πωλήσεις 21 ακινήτων αξίας άνω των 17 εκατ. ευρώ σε μια περίοδο εννέα μηνών. Είναι αποκλυπτική μια σύγκριση με τα προ της πανδημίας επίπεδα, καθώς το 2019 πουλήθηκε μόνον ένα ακίνητο αυτού του είδους.

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Εναρμονίζονται στην digital εποχή
οι Ασφαλιστικές
Εταιρείες

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Την Κυριακή 14 Νοεμβρίου
μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δεν αλλάζει θέση

Εμμένοντας στη θέση που έχει επαναλάβει πολλές φορές τους τελευταίους μήνες, η πρόεδρος της ΕΚΤ τόνισε, σε ομιλία της στη Λισαβώνα, ότι «παρά την πρόσφατη εκτόξευση του πληθωρισμού, μεσοπρόθεσμα αναμένεται να υποχωρήσει ο πληθωρισμός και επομένως δεν θα υπάρξουν οι προϋποθέσεις για αύξηση επιτοκίων μέσα στο επόμενο έτος».

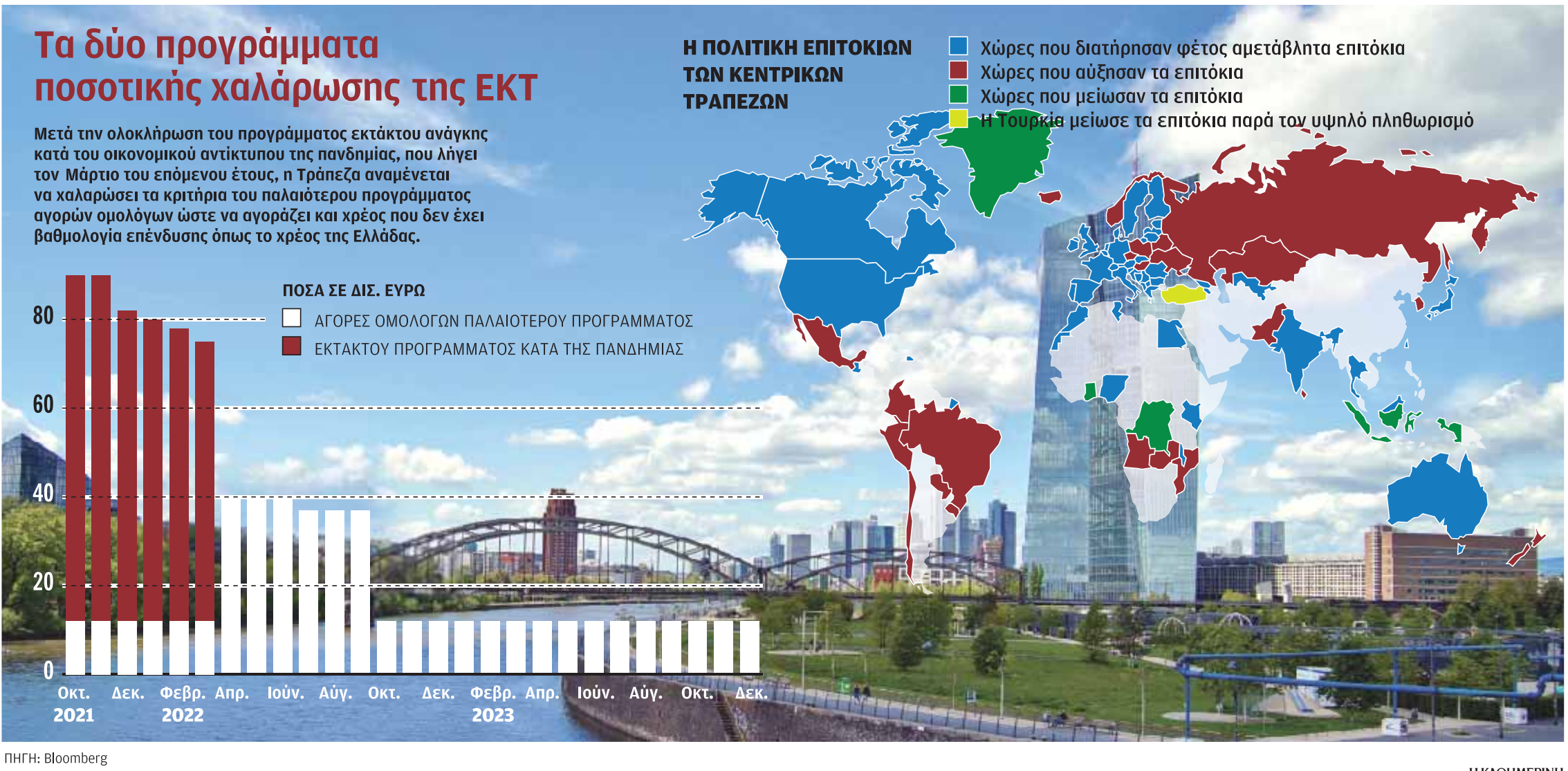
Το ζητούμενο

Υπογραμμίζοντας ότι ζητούμενο είναι η πλήρης ανάκαμψη της αμερικανικής αγοράς εργασίας, ο διοικητής της Fed, Τζερόμι Πάουελ, τόνισε ότι «στην ιδανική περίπτωση θα δούμε πρώτα πρόοδο στην αγορά εργασίας και χωρίς νέο κύμα της πανδημίας και μετά θα εξετάσουμε πολλά πράγματα».

Η απάντηση

Αντικρούοντας την κριτική ότι παραπλάνισε τις αγορές προειδοποιώντας για τον υψηλό πληθωρισμό και μετά διαψεύδοντας τις προσδοκίες που καλλιέργησε, εφόσον τελικά διατήρησε αμετάβλητα τα επιτόκια της στερλίνιας, ο διοικητής της Τράπεζας της Αγγλίας, Αντριου Μπέιλι, τόνισε πως δουλειά του «δεν είναι να καθοδηγεί τις αγορές ημέρα προς ημέρα και εβδομάδα προς εβδομάδα».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αλλαγή σελίδας στη νομισματική πολιτική

Οι κινήσεις των κεντρικών τραπεζών (Καναδά και Αυστραλίας) υπό το βάρος της ανόδου του πληθωρισμού

Του **DAN BURNS**
REUTERS

Τα μηνύματα που έδωσαν στις αγορές οι κεντρικές τράπεζες του Καναδά και της Αυστραλίας προκάλεσαν ένα κύμα προσδοκιών για αυξήσεις επιτοκίων από τις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Ομως η αμερικανική Federal Reserve και η ΕΚΤ επιμένουν πως δεν βιάζονται τόσο.

Στη διάρκεια του περασμένου μήνα, οι αγορές ομολόγων και οι αγορές παραγώγων επιτοκίων στις δύο πλευρές του Ατλαντικού προεξόφλουσαν μια εσπευσμένη αύξηση επιτοκίων από τη Fed και την

ΕΚΤ, καθώς ο πληθωρισμός βρίσκεται σε επίπεδα που δεν συνάδουν με τη θεωρία των δύο κεντρικών τραπεζών περί «μεταβατικής» φάσης ανόδου των τιμών. Οι κινήσεις αυτές στις αγορές άρχισαν πριν από περίπου 10 ημέρες, όταν πρώτη η Τράπεζα του Καναδά αιφνίδιασε τις αγορές δίνοντας μηνύματα στροφής σε περιοριστική νομισματική πολιτική. Ακολούθησε η Τράπεζα της Αυστραλίας, όταν διειμήνυσε στις αγορές ότι οδεύει προς αύξηση των επιτοκίων της, αν και ήταν σαφώς πιο επιφυλακτική ως προς τη χρονική στιγμή που σχεδιάζει να αυξήσει τα επιτόκια. Λίγες ημέρες αργότερα, έ-

πτευσε να διευκρινίσει πως δεν σκοπεύει να προχωρήσει σε αύξηση επιτοκίων πριν από το 2024.

Ειδικότερα για τη Fed από την 1η Οκτωβρίου τα στοιχεία στις αγορές κυμαίνονταν από μια αύξηση των επιτοκίων στα τέλη του 2022 μέχρι 50% πιθανότητες για μια αύξηση στα τέλη του έτους. Όλα αυτά μέχρι και την Τρίτη, δηλαδή μία ημέρα πριν από τις ανακοινώσεις της Fed. Λίγες ώρες προτού ο πρόεδρος της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Τζερόμι Πάουελ, ανακοινώσει το πρώτο του βήμα προς μια νέα φάση, η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, διειμήνυσε στις αγορές «αρκετά!». Σε ομιλία

της στη Λισαβώνα, η κ. Λαγκάρντ υπογράμμισε πως πρέπει να υπάρξουν βασικές προϋποθέσεις για να αρχίσει να αυξάνει τα επιτόκια και τόνισε πως «παρά την πρόσφατη εκτόξευση του πληθωρισμού, μεσοπρόθεσμα αναμένεται να υποχωρήσει ο πληθωρισμός και επομένως δεν θα υπάρξουν οι προϋποθέσεις για αύξηση επιτοκίων μέσα στο επόμενο έτος».

Από την πλευρά του, ο Πάουελ κατέστησε σαφές ότι για τη Fed υπάρχει σαφής διαφορά ανάμεσα στην προ πολλού αναμενόμενη μείωση των μηνιαίων αγορών ομολόγων και σε μια αύξηση των επιτοκίων. Ανακοίνωσε, έτσι, όπως α-

ναμενόταν, άλλωστε, πως η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ θα αρχίσει άμεσα να μειώνει τις αγορές ομολόγων από τα 120 δισ. δολάρια τον μήνα σταδιακά με στόχο τον μηδενισμό των αγορών στα μέσα του 2022.

Στη συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε αμέσως μετά τη συνεδρίασή της, η κ. Πάουελ υπογράμμισε πως η Fed θα τηρήσει στάση αναμονής μέχρις ότου αυξηθεί η απασχόληση στις ΗΠΑ και μετά θα αυξήσει τα επιτόκια. Όπως είπε, «στην ιδανική περίπτωση θα δούμε πρώτα πρόοδο στην αγορά εργασίας και χωρίς νέο κύμα της πανδημίας και μετά θα μπορούμε να δούμε

πολλά πράγματα και πρωτίστως πως θα συμπεριφέρεται το εργατικό δυναμικό και ποια θα είναι η κατάσταση στην αγορά εργασίας στον μετά την πανδημία κόσμο». Και επισημάνει, βέβαια, ότι κατά τη γνώμη των στελεχών της Fed, «δεν είναι ακόμη καιρός να αυξήσουμε τα επιτόκια», ενώ εξέφρασε την εκτίμηση πως ίσως ο καιρός για κάτι τέτοιο θα είναι προς τα τέλη του επόμενου έτους.

Οι δηλώσεις του κ. Πάουελ και της κ. Λαγκάρντ φαίνεται να επιβεβαιώνουν τη δέσμευση που ανέλαβαν οι δύο μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου στη διάρκεια του περασμένου έτους.

Η γραμμή της Κριστίν Λαγκάρντ και η «κόντρα» με τις αγορές

Των **ALEXANDER WEBER**
και **JAMES HIRAI**
BLOOMBERG

Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, επανέλαβε μέσα στην εβδομάδα τη διαφωνία της με τα στοιχεία των αγορών πως επικείται αύξηση επιτοκίων της μέσα στο 2022. Το επανέλαβε με έμφαση, γιατί η απόφαση που είχε λάβει η ΕΚΤ μία εβδομάδα νωρίτερα να μην αυξήσει τα επιτόκια δεν φάνηκε να έκανε αισθητό στους επενδυτές.

Σε ομιλία της στη Λισαβώνα,

η κ. Λαγκάρντ επανέλαβε ότι «στις κατευθυντήριες γραμμές μας προς την αγορά καταστήσαμε σαφές ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να αυξήσουμε τα επιτόκια». Προέβλεψε μάλιστα πως δεν θα πληρούνται οι προϋποθέσεις ούτε τον επόμενο χρόνο. Την άμεσως προηγούμενη εβδομάδα, στην καθιερωμένη συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε μετά τη συνεδρίαση της ΕΚΤ, η κ. Λαγκάρντ τόνισε πως οι προσδοκίες της αγοράς για επερχόμενη αύξηση των επιτοκίων δεν συνάδουν με την ανάλυση και τις εκτιμήσεις της τράπεζας, ούτε με

τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει δώσει στην αγορά. Απέφυγε, ωστόσο, να δηλώσει πως οι αγορές κάνουν λάθος, καθώς στο Δ.Σ. της τράπεζας επικράτησε η άποψη ότι μια τέτοια δήλωση μπορούσε να γίνει μπουμερανγκ και να έχει ανεπιθύμητες παρενέργειες. Έτσι, την εβδομάδα που πέρασε μειώθηκαν τα στοιχεία των αγορών για μια αύξηση των επιτοκίων τον Δεκέμβριο του 2022, καθώς συνειδητοποιήθηκε πως οι δηλώσεις της κ. Λαγκάρντ και οι ανακοινώσεις της Τράπεζας της Αυστραλίας πως δεν προβλέπει αύξηση επιτοκίων πριν

από το 2024. Και πάλι πάντως η αγορά στοιχηματίζει σε μια επερχόμενη αύξηση κατά 10 μονάδες βάσης, ενώ πριν από την ομιλία της στις αρχές της εβδομάδας στοιχηματίζει σε μια αύξηση κατά 23 μ.β. Σύμφωνα με τον Πιτ Κρίστιανσεν, αναλυτή της Danske Bank, «η Λαγκάρντ σαφώς ανέκοψε αυτό το κύμα προσδοκιών της αγοράς». Ο ίδιος υπογραμμίζει, πάντως, ότι το κλίμα διαμορφώνουν οι παγκόσμιες εξελίξεις γι' αυτό και η κ. Λαγκάρντ και η ΕΚΤ δεν μπορούν να αποτρέψουν εντελώς τις προσδοκίες της αγοράς.

Το κλίμα στις αγορές διαμορφώνεται από τον πληθωρισμό που επιταχύνεται παγκοσμίως και από την αβεβαιότητα που περιβάλλει τις εξελίξεις στο μέτωπο των τιμών. Ο πληθωρισμός της Ευρώζωνς έφτασε τον Οκτώβριο στο 4%, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις των οικονομολόγων. Και βέβαια, η ΕΚΤ παραδέχθηκε προ 10 ημερών πως ο πληθωρισμός θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα περισσότερο από όσο είχε αρχικά προβλέψει, αλλά επέμεινε στη θέση της ότι θα αποκλιμακωθούν οι πληθωριστικές πιέσεις μόλις αρχίσουν να λύνονται

τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα και γενικώς να υποχωρούν άλλοι αρνητικοί παράγοντες. Ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας και μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΤ, Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό, στήριζοντας τη θέση της κ. Λαγκάρντ, τόνισε πως «δεν συντρέχει λόγος να αυξήσει η ΕΚΤ τα επιτόκια τον επόμενο χρόνο». Η κεντρική τράπεζα της Ευρώζωνς πρόκειται να συζητήσει γύρω από τις κρίσιμες αποφάσεις στη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου, όταν θα έχει στη διάθεσή της τις νέες προβλέψεις για την οικονομία.

Εντονη κριτική στην Τράπεζα της Αγγλίας μετά τη στροφή της τελευταίας στιγμής

Των **PHILIP ALDRICK, JAMES HIRAI**
και **WILLIAM SHAW**
BLOOMBERG

Ο διοικητής της Τράπεζας της Αγγλίας, Αντριου Μπέιλι, τόνισε πως δουλειά του δεν είναι να καθοδηγεί τις αγορές για τα επιτόκια. Ηθέλε να αντικρούσει την κριτική ότι παραπλάνισε τους επενδυτές τις εβδομάδες πριν από την απόφαση που έλαβε. Μιλώντας στο Bloomberg μετά την απόφαση να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια διαψεύδοντας τις προσδοκίες της αγοράς, ο κ. Μπέιλι υποστήριξε πως όταν δόλωσε πως πρέπει να ληφθούν μέτρα για να ανακοινηθεί ο πληθωρισμός, εννοούσε «υπό όρους». Δεν σημαίνει

βέβαια πως θα σωπάσουν όσοι τον επικρίνουν ότι δεν πέτυχε να διαψεύσει τις αγορές που στοιχηματίζουν σε μια επιθετική αύξηση των επιτοκίων, και επομένως υπονομεύει την αξιοπιστία των κεντρικών τραπεζών.

Στις αγορές επικρατούσε η προσδοκία πως η Τράπεζα της Αγγλίας θα προχωρούσε σε αύξηση του κόστους δανεισμού από το 0,1% στο 0,25%. Ορισμένες από τις τράπεζες της Βρετανίας, μεταξύ των οποίων οι Barclays, NatWest και Lloyds Banking Group, βιάστηκαν μάλιστα να αυξήσουν τα επιτόκια τους στα φθηνά στεγαστικά δάνεια χωρίς να περιμένουν την απόφαση της κεντρικής τράπεζας, με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν πρόβλημα σε βρετανικά

Barclays, NatWest και Lloyds βιάστηκαν να αλλάξουν τα επιτόκια τους, βασιζόμενες στην «προαναγγελία» Μπέιλι για αύξηση του κόστους δανεισμού.

νοικοκυριά. Όπως σχολίασε ο Αντριου Σεντάνς, πρώην στέλεχος της Τράπεζας της Αγγλίας και νυν της Cambridge Econometrics, «η επικοινωνία και η πολιτική αλληλοεπηρεάζονται, γι' αυτό και ό,τι κάνει η τράπεζα εξαρτάται από την

αξιοπιστία της». Ο ίδιος τόνισε πως ό,τι δηλώνουν τα υψηλόβαθμα στελέχη της τράπεζας μπορούν να οικοδομήσουν την εμπιστοσύνη στην ευρύτερη οικονομία, αλλά όταν οι αγορές δεν έχουν εμπιστοσύνη στην τράπεζα, αυτό μπορεί να μεταφραστεί σε έλλειμμα εμπιστοσύνης στην οικονομία. «Εσφαλμένη καθοδήγηση» των αγορών χαρακτήρισε η Rabobank τα αλληλοσυγκρουόμενα μηνύματα που έδωσε στην αγορά η τράπεζα, ενώ ο Μπομπ Στούτζενς, διαχειριστής κεφαλαίων στο Robeco Institutional Asset Management στο Ρότερνταμ, τόνισε πως ο Μπέιλι αντιμετωπίζει τώρα «σοβαρό πρόβλημα αξιοπιστίας». Όπως επισήμανε ο ίδιος, όταν δεν κανείς πως αντιδρούν τώρα οι αγορές

και πως αντέδρασαν όταν ο κ. Μπέιλι είχε δηλώσει ότι η τράπεζα πρέπει να λάβει μέτρα για να ανακόψει τον πληθωρισμό, τότε αντιλαμβάνεται πως «η Τράπεζα της Αγγλίας έχασε μέρος της αξιοπιστίας της, το οποίο είναι δύσκολο να ανακτήσει».

Πράγματι η στροφή 180 μοιρών που έκανε ο Μπέιλι θυμίζει σε πολλούς ανάλογες συμπεριφορές του προκατόχου του Μαρκ Κάρνεϊ, ο οποίος αρχικά διαμήνυε ότι επικείμενη αυξήσεις επιτοκίων και στη συνέχεια άλλαξε γνώμη. Μιλώντας στο Bloomberg, ο κ. Μπέιλι τόνισε πως όσα δόλωσε τις ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της τράπεζας αντανακλούσαν την ανησυχία του ότι η υποχώρηση των αποδόσεων των ομολόγων θα επιτάχυνε περαι-

τέρω τις πληθωριστικές πιέσεις. Υποστήριξε μάλιστα πως τα στοιχεία της αγοράς κινήθηκαν μετά τις δηλώσεις του «στη σωστή κατεύθυνση αλλά με μια υπερβολή». Σχολιάζοντας τη δικαιολογία του κ. Μπέιλι ότι δεν είναι δουλειά του να καθοδηγεί την αγορά για τα επίπεδα των επιτοκίων, ο Τζέιμι Ρας, οικονομολόγος της Bloomberg Economics, τόνισε πως «ασφαλώς και είναι δική του δουλειά να καθοδηγεί τις αγορές προς την κατεύθυνση που διευκολύνει την τράπεζα να επιτύχει τον στόχο της για τον πληθωρισμό».

Και προσέθεσε ο ίδιος, «αυτό που προβλέπουν οι αγορές για τα επίπεδα των επιτοκίων επηρεάζει τελικά το πραγματικό κόστος δανεισμού».

Diversity, Equity & Inclusion:

Accelerating the Pace of Change

Thursday, 18 November | The event will be conducted in English

Register here

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στη δίνη της ακρίβειας
η Μεγάλη Βρετανία

Του HUGO GREENHALGH / REUTERS

Αύξηση των επιτοκίων στα στεγαστικά δάνεια, άνοδος των τιμών στην ενέργεια και στα βασικά είδη διατροφής, αλλά και ενίσχυση των κοινωνικών εισφορών, και ακόμα μεγαλύτερες ουρές στα κοινωνικά παντοπωλεία σε όλη τη Βρετανία. Και σε αυτά να προστεθεί και ο αντίκτυπος από τον κορωνοϊό και την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και πλέον, όπως διατείνονται οι αναλυτές πολιτικής και οικονομίας, η πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου βρίσκεται αντιμέτωπη με μια βαθύνουσα κρίση. Μια κρίση

Στο 5% αναμένεται να εκτιναχθεί ο πληθωρισμός, υπερδιπλάσιος του στόχου της Τράπεζας της Αγγλίας.

Εκτίναξη του πληθωρισμού, μεγαλώνουν οι ουρές στα κοινωνικά παντοπωλεία.

που αφορά το κόστος ζωής και η οποία εκδηλώνεται ανεξαρτήτως μέτρων, τα οποία προβλέπονται στον τελευταίο προϋπολογισμό προκειμένου να αμβλυνθούν οι συνέπειές της. «Σε όλο το εισοδηματικό φάσμα στη Βρετανία θα παρατηρηθεί αύξηση κόστους», σημειώνει ο Γκάρι Λέμον, διευθυντής πολιτικής και ερευνών στο Ίδρυμα Τράσελ, το οποίο στήριζει περισσότερα από 1.300 κοινωνικά παντοπωλεία στη χώρα. «Τώρα, βέβαια, εάν το εισόδημα ενός ανθρώπου είναι πολύ περιορισμένο, τότε όλες οι πληθωριστικές πιέσεις θα αποδειχθούν πολύ πιο αναστακτικές, προκαλώντας τεράστιο και δυσανάλογο αντίκτυπο σε όσους βρίσκονται στα κατώτατα στρώματα». Ο πληθωρισμός φαίνεται πως θα εκτιναχθεί στο 5%, ήτοι θα καταστεί υπερδιπλάσιος του στόχου της Τράπεζας της Αγγλίας. Η αύξηση του κόστους ζωής λαμβάνει έτι μεγαλύτερες διαστάσεις λόγω της αύξησης στους φόρους εισοδήματος εξαιτίας των προ-

σπαθειών της κυβέρνησης του Μπόρις Τζόνσον να ανακτήσει τις δαπάνες των μέτρων της πανδημίας του κορωνοϊού και να χρηματοδοτήσει τη μακρόπνοη κοινωνική πρόνοια.

«Αυτή τη στιγμή πάμπολλοι άνθρωποι έχουν χτυπηθεί από μια τέλεια θύελλα», διευκρινίζει η Σου Γουέιτμαν, διευθύντρια έργου στο κοινωνικό παντοπωλείο του ιδρύματος Τράσελ στην πόλη Τόντον της δυτικής Αγγλίας. «Μια άλλη διευθύντρια κοινωνικού παντοπωλείου στο Λονδίνο, η οποία διατήρησε την ανωνυμία της, δήλωσε ότι, προτού ξεσπάσει η πανδημία, κάλυπτε με τις προμήθειές του σχεδόν 80-120 οικογένειες τον μήνα, «ενώ τώρα αριθμός των ατόμων φθάνει τους 2.000-2.500 το εν λόγω διάστημα». Στον νέο προϋπολογισμό, τον οποίο παρουσίασε ο υπουργός Οικονομικών την περασμένη εβδομάδα, προβλέπονται μέτρα για να αντιμετωπισθεί η εισοδηματική ανισότητα σε όλες τις περιφέρειες της Βρετανίας. Αλλά, πέραν των μεγαλόπνοων έργων υποδομής για την τόνωση των τοπικών οικονομιών, ο προβληματισμός οξύνεται για τους υψηλότερους φόρους και ειδικά για όσες οικογένειες έχουν χαμηλά εισοδήματα.

Το ερευνητικό ίδρυμα Ρεζόλουσιον υπολογίζει ότι το φορολογικό φορτίο στα νοικοκυριά έως το 2026-2027 θα φθάσει στα υψηλότερα επίπεδά του από το 1950 και μετά, εξαιτίας ενός συνδυασμού παραγόντων όπως είναι το «πάγωμα» των κατώτατων ορίων εισοδηματικής φορολόγησης και οι υψηλότερες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Σύμφωνα με το ίδρυμα, οι αλλαγές αυτές θα επιβαρύνουν κατά μέσον όρο τα νοικοκυριά με 3.000 λίρες επιπλέον σε φόρους. Παρά ταύτα δεν υπάρχουν μόνο κακές ειδήσεις.

Το πλουσιότερο 1/5 του πληθυσμού ίσως εμφανίσει μείωση κατά 3% στα εισοδήματά του λόγω φόρων, κατά 2% τα μεσαία στρώματα και λιγότερο από 1% τα φτωχότερα. Αλλά, εξαιτίας της τροποποίησης στο καθολικό εισόδημα που λαμβάνουν 4,4 εκατ. οικογένειες με περιορισμένα έσοδα, αυτές θα έχουν μια τόνωση σχεδόν 3% στα έσοδά τους. Τέλος, «με την αλλαγή θα δοθούν παροχές σε φτωχές οικογένειες με εργαζομένους ή ανέργους και έως το 2025-2026 αυτές θα έχουν σχεδόν 2,8% περισσότερους πόρους», τόνισε ο Καρλ Χάντσκομπ, υψηλόβαθμος οικονομολόγος του ιδρύματος.

Σε κρίση η εφοδιαστική αλυσίδα, ουρές πλοίων στα μεγάλα λιμάνια

Κλιμακώνεται η συμφόρηση εμπορευμάτων από τη Σιγκαπούρη μέχρι τον Πειραιά

Στην πρωτοφανή κρίση που την πλήττει, απότοκο της πανδημίας, η εφοδιαστική αλυσίδα κινδυνεύει να καταρρεύσει και να συμπαρασύρει στην πτώση της την παγκόσμια οικονομία. Από τη Σιγκαπούρη μέχρι τον Πειραιά η συμφόρηση και ο συνωστισμός των πλοίων στα λιμάνια κλιμακώνεται, με τον αριθμό αυτών που παραμένουν στάσιμα έξω από τους σταθμούς εμπορευματοκιβωτίων να αυξάνεται διαρκώς. Άδεια ράφια στα σουπερ μάρκετ σε αναπτυσσόμενες οικονομίες και μονάδες παραγωγής μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών να μειώνουν την παραγωγή τους εξαιτίας των ελλείψεων σε μικροεπεξεργαστές.

Τη Δευτέρα, 18 πλοία μεταφοράς φορτίου περίμεναν έξω από τον σταθμό κοντέινερ του Πειραιά, που ήταν και τα περισσότερα της περιόδου από τον Απρίλιο μέχρι και τον Οκτώβριο. Την ίδια στιγμή, 79 πλοία έκαναν ουρά έξω από το λιμάνι του Λος Αντζελες. Αλλά 53 πλοία περίμεναν έξω από τον σταθμό κοντέινερ της Σιγκαπούρης, περισσότερα δηλαδή από το προηγούμενο ρεκόρ των 45 πλοίων έξω από το λιμάνι της Σαγκάης στις 21 Ιουλίου, οπότε είχε πληγεί η περιοχή από τον τυφώνα Ινφα. Η κατάσταση είναι παρόμοια σε άλλα μεγάλα εμπορικά λιμάνια της Νοτιοανατολικής Ασίας, όπως το Πορτ

Ατία η ιλιγγιώδης
αύξηση της ζήτησης
και τα υπερφορτωμένα
δίκτυα μεταφορών.

Κλανγκ της Μαλαισίας, όπου ο συνωστισμός των πλοίων είναι κατά 14,5% μεγαλύτερος από το σύνθηες και το Ταγγιούνγκ Πελέπας, όπου υπερβαίνει τα συνθή επιπεδα κατά 29,9%.

Στην προσπάθειά της να βρει ασφαλιστική δικλίδα, η μεγαλύτερη ναυτιλιακή εταιρεία πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, η δανική Moller Maersk, σπεύδει να αγοράσει δύο αεροσκάφη της Boeing αλλά και τη γερμανική Senator International, από τις μεγαλύτερες εταιρείες logistics για τη μεταφορά φορτίου. Η εν λόγω ναυτιλιακή, που εξακολουθεί να αντλεί τα 2/3 των εσόδων της από τη μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων, προβλέπει σε αύξηση των μεταφορών της διά αέρος και περιορισμό των θαλάσσιων μεταφο-

Τη Δευτέρα, 18 πλοία μεταφοράς φορτίου περίμεναν έξω από τον σταθμό κοντέινερ του Πειραιά. Την ίδια στιγμή, 79 πλοία έκαναν ουρά έξω από το λιμάνι του Λος Αντζελες, ενώ άλλα 53 περίμεναν έξω από τον σταθμό κοντέινερ της Σιγκαπούρης.

ρών, ώστε να μπορεί να παραδίει ταχύτερα σε πελάτες της, όπως οι Walmart και Puma.

Και το επιστέγασμα όλων αυτών είναι η άνοδος των τιμών κυριολεκτικώς στα πάντα, που εξωθεί τις κεντρικές τράπεζες να αναθεωρήσουν τη θέση τους ότι ο πληθωρισμός είναι παροδικός και να προχωρήσουν σε αυξήσεις επιτοκίων και μειώσεις ή και τερματισμό των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης.

Στην περίπτωση αυτή θα προσθέσουν μια ακόμη απειλή στην ήδη παραπαίουσα ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας και παράλληλα θα ανακόψουν την ανοδική πορεία των τιμών των μετοχών και των ακινήτων.

Πίσω από το χάος στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα βρί-

σκεται ένα εκρηκτικό μείγμα από υπερφορτωμένα δίκτυα μεταφορών σε κατάσταση κυκλοφοριακής συμφόρησης, ελλείψεις εργατικών χεριών σε καθοριστικές ειδικότητες –όπως οι οδοντοί βαρέων φορτισ κεντρικές τράπεζες να αναθεωρήσουν τη θέση τους ότι ο πληθωρισμός είναι παροδικός και να προχωρήσουν σε αυξήσεις επιτοκίων και μειώσεις ή και τερματισμό των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης.

Στην περίπτωση αυτή θα προσθέσουν μια ακόμη απειλή στην ήδη παραπαίουσα ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας και παράλληλα θα ανακόψουν την ανοδική πορεία των τιμών των μετοχών και των ακινήτων.

Πίσω από το χάος στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα βρί-

σκείται ένα εκρηκτικό μείγμα από υπερφορτωμένα δίκτυα μεταφορών σε κατάσταση κυκλοφοριακής συμφόρησης, ελλείψεις εργατικών χεριών σε καθοριστικές ειδικότητες –όπως οι οδοντοί βαρέων φορτισ κεντρικές τράπεζες να αναθεωρήσουν τη θέση τους ότι ο πληθωρισμός είναι παροδικός και να προχωρήσουν σε αυξήσεις επιτοκίων και μειώσεις ή και τερματισμό των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης.

Στην περίπτωση αυτή θα προσθέσουν μια ακόμη απειλή στην ήδη παραπαίουσα ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας και παράλληλα θα ανακόψουν την ανοδική πορεία των τιμών των μετοχών και των ακινήτων.

βερνήσεις των περιφερειών να διασφαλίσουν επάρκεια τροφίμων για τη χειμερινή περίοδο, ενώ καλούν τον κόσμο να συγκεντρώσει αποθέματα τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης.

Οι εκκλήσεις έχουν προκαλέσει καταιγισμό εκδηλώσεων ανησυχίας στην online επικοινωνία μεταξύ των πολιτών, που εκφράζουν φόβους για νέο επιθετικό κύμα της πανδημίας, καταστρεπτικό παγετό τους επόμενους μήνες ή ακόμη και επικίνδυνη κλιμάκωση της κρίσης με την Ταϊβάν. Στη δεύτερη οικονομία στον κόσμο επικρατεί ανησυχία για το ενδεχόμενο ακραίων καιρικών φαινομένων επικίνδυνων για την παραγωγή οπωροκηπευτικών, αλλά και για τη μεταφορά των προϊόντων. Bloomberg, Reuters

Επιστροφή στα κέρδη
από το 2022 «βλέπει»
ο όμιλος της IAG

Ευόινες προβλέψεις διατύπωσε η IAG, μητρική εταιρεία των British Airways και Iberia, χάρη στο ότι εμφάνισε θετικές ταμειακές ροές κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, ήτοι το διάστημα Ιουλίου - Σεπτεμβρίου. Η ζήτηση για διαλυτικά ταξίδια, επιπλέον, έχει αρχίσει να αναθερμαίνεται, διότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ετοιμάζονται να ανοίξουν τα σύνορά τους για εμβολιασμένους ταξιδιώτες από τη Γηραιά Ήπειρο την επόμενη εβδομάδα. Επιπλέον, στην ανακάλυψη του ο μητρικός αεροπορικός όμιλος της IAG δήλωσε ότι οι κρατήσεις θέσεων για τις μακρές διαδρομές πτήσεις ανακάμπτουν με πιο γρήγορο ρυθμό από ό,τι για τις συντομότερες.

Ακόμα, το τμήμα εκείνου των δραστηριοτήτων που αφορά τις μετακινήσεις της πρώτης θέσης για λόγους ψυχαγωγίας έχει πολύ καλή επίδοση στην BA και στην Iberia. Η IAG ανέφερε επίσης πως έχει παρατηρήσει ορισμένες προόδους ενδείξεις για ανάκαμψη στα επαγγελματικά ταξίδια. Αξίζει να αναφερθεί πως ο όμιλος της IAG, όπου συμπεριλαμβάνονται ακόμα η ιρλανδική Aer Lingus καθώς και ο αερομεταφορέας χαμηλών ναύλων Vueling, εμφάνισε το τρίτο τρίμηνο λειτουργικές ζημιές της τάξεως των 452 εκατ. ευρώ, ενώ οι αναλύτες του κλάδου είχαν κάνει λόγο για μεγαλύτερες απώλειες της τάξεως των 567 εκατ. ευρώ.

Να σημειωθεί επίσης πως η IAG είναι περισσότερο εξαρτημένη από τις κερδοφόρες διαλυτικές πτήσεις από όσο οι περισσότεροι άλλοι αερομεταφορείς της Γηραιάς Ήπειρου. Αναφορικά τώρα με το σύνολο του 2021, αναμένει ότι θα εμφανίσει ζημιές 3 δισ. ευρώ, όταν αντιστοίχως οι ανταγωνιστριές της Air France-KLM και Deutsche Lufthansa είχαν αμφότερες α-προσδόκητα κέρδη το τρίτο τρίμηνο. Οι εν λόγω αεροπορικές ευνοήθηκαν από το γεγονός ότι τα ταξίδια στην Ευρώπη άνοιξαν ταχύτερα μετά την πανδημία. Ο γαλλο-ολλανδικός όμιλος, μάλιστα, προβλέπει ότι το σύνολο των 12 μηνών του 2021 θα έχει θετικά αποτελέσματα.

Ο διευθύνων σύμβουλος της IAG, Λουίς Γκαγιέγο, δηλώνει ότι αναμένει το καλοκαίρι του 2022 οι εταιρείες του ομίλου να λειτουργούν στο 90% της χωρητικότητας που είχαν προτού ξεσπάσει η πανδημία του κορωνοϊού, προσθέτοντας: «Είμαι σίγουρος πως εάν μπορούσαμε να διεκπεραιώσουμε αυτό τον αριθμό των πτήσεων, τότε θα έχουμε τη δυνατότητα να επανέλθουμε σε συνθήκη κερδοφορίας». Τέλος, οι κρατήσεις για τις μετακινήσεις προς τους προορισμούς της Βόρειας Αμερικής είχαν επανέλθει την προηγούμενη εβδομάδα σε επίπεδα του 2019.

BLOOMBERG

Gaia-X: η αξιόπιστη, εναλλακτική
ευρωπαϊκή λύση στην ανταλλαγή data

Το πλήθος των δεδομένων που κυκλοφορούν σήμερα σε κάθε επιχείρηση είναι τεράστιο και μεγαλώνει συνεχώς όσο αυξάνονται οι εφαρμογές στο πλαίσιο της νέας βιομηχανικής επανάστασης που προκαλεί η ψηφιοποίηση και η τεχνητή νοημοσύνη. Παράδειγμα αποτελεί η συνεχής ροή δεδομένων. Κάθε επιχείρηση καλείται να επιλέξει τη διαχείρισή τους, δηλαδή τον ιδανικό τρόπο να αποθηκεύει, να χρησιμοποιεί και να ανταλλάσσει δεδομένα. Συχνά οι επιχειρήσεις εμπιστεύονται υπηρεσίες λογισμικού νέφους στον κυβερνοχώρο. Ήδη σήμερα τα δεδομένα σε εγκαταστάσεις διακομιστών είναι περισσότερα από εκείνα που έχουν αποθηκευθεί σε τοπικό επίπεδο, για παράδειγμα στον σκληρό δίσκο των συνεργατών μιας επιχείρησης.

Γαλλία και Γερμανία ξεκίνησαν
το 2019 ένα ευρωπαϊκό έργο
δεδομένων λογισμικού νέφους.

Ενα πρόσθετο πλεονέκτημα του λογισμικού νέφους είναι ότι δεν χρειάζεται να αγοραστεί, αλλά μπορεί να ενοικιαστεί, εξασφαλίζοντας πρόσβαση συνεργατών από όλο τον κόσμο. Αλλά ποιος πάροχος συναφών υπηρεσιών εγγυάται ασφαλή διαχείριση, αξιοπιστο έσρβης και συμβατότητα στις ανταλλαγές δεδομένων ανά τον κόσμο; Μέχρι στιγμής κυριαρχούν οι αμερικανικοί κολοσσοί Google, Amazon και Microsoft. Αναζητώντας μια αξιόπιστη ευρωπαϊκή εναλλακτική λύση, Γαλλία και Γερμανία ξεκίνησαν

Ο συνολικός τζίρος των δεδομένων στην Ε.Ε. θα τριπλασιαστεί μέχρι το 2025, φτάνοντας τα 829 δισ. ευρώ.

το 2019 το Gaia-X, ένα ευρωπαϊκό έργο δεδομένων λογισμικού νέφους. Εκτοτε, διεθνείς οργανισμοί, επιστήμονες, πολιτικοί και περίπου 270 επιχειρήσεις –μεγάλοι όμιλοι αλλά και νεοφυείς εταιρείες– εργάζονται για να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή υποδομή, στην οποία τα δεδομένα θα αποθηκεύονται, θα γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας και θα διακινούνται, όπως αναφέρει σχετικά δημοσίευμα της Deutsche Welle.

«Στόχος μας είναι ένα ψηφιακό οικοσύστημα, το οποίο θα ευνοεί την καινοτομία

και την παροχή νέων υπηρεσιών που βασίζονται στην επεξεργασία των δεδομένων», λέει ο απερχόμενος Γερμανός υπουργός Οικονομίας Πέτερ Αλτμάιερ, ένας από τους πρωτεργάτες του έργου, σε πολιτικό επίπεδο. Με απλά λόγια, το Gaia-X δεν αποτελεί ένα ευρωπαϊκό λογισμικό νέφος ακόμα. Η λογική του έργου είναι ότι όλοι οι πάροχοι θα πρέπει να δικτυωθούν μεταξύ τους και να συντονίσουν τις πλατφόρμες τους στις κοινές προδιαγραφές που καθιερώνει το Gaia-X. «Το νέο έργο συνδέει τις ήδη υπάρχουσες

υπηρεσίες λογισμικού νέφους και αναλαμβάνει τον συντονισμό της διαδικασίας», τονίζει ο Αντρέας Βάις από τον σύνδεσμο Ecco, που εκπροσωπεί 1.100 επιχειρηματίες του Διαδικτύου από όλη την Ευρώπη.

Ήδη σήμερα πολλές επιχειρήσεις αποθηκεύουν δεδομένα αλλά δεν μπορούν να τα αξιοποιήσουν οικονομικά, καθώς λείπουν οι ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές. «Πολλές φορές οι ανταλλαγές δεδομένων γίνονται ακόμη με μείλ ή φαξ, ενώ τα στελέχη πρέπει να συνεννοηθούν μεταξύ τους πριν προχωρήσει η διαδικασία», λέει ο Ράινερ Στρέτερ, συνεργάτης του παρόχου IONOS. Όταν επικοινωνούν μεταξύ τους μόνο δύο εταιρείες, το σύστημα λειτουργεί, αλλά όταν χρειάζεται ανταλλαγή δεδομένων από εκατοντάδες εταιρείες, για παράδειγμα στο πλαίσιο μιας αλυσίδας τροφοδοσίας, η επικοινωνία κρίνεται ανέφικτη εάν δεν υπάρχουν ενιαίες προδιαγραφές δεδομένων. Γι' αυτό άλλωστε σήμερα, όπως αναφέρει πρόσφατη μελέτη των εταιρειών IDC και Seagate, αξιοποιείται μόλις το ένα τρίτο των δεδομένων που έχουν αποθηκευθεί διεθνώς.

Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η προστιθέμενη αξία των δεδομένων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα οικονομικής και κοινωνικής προόδου τις επόμενες δεκαετίες. Σύμφωνα με τους ειδικούς, ο συνολικός τζίρος των δεδομένων στην Ε.Ε. θα τριπλασιαστεί μέχρι το 2025, φτάνοντας τα 829 δισ. ευρώ. Πάντως, μέχρι στιγμής, όπως αναφέρει η DW, οι περισσότεροι χρήστες υπηρεσιών νέφους εμπιστεύονται τους αμερικανικούς κολοσσούς του κλάδου, οι οποίοι κατέχουν μερίδιο αγοράς γύρω στο 70% στην Ευρώπη.

Επιταχύνθηκε για πέμπτο μήνα ο πληθωρισμός στην Τουρκία

Αγγίζει το 20% – Εκρηκτική άνοδος και των τιμών της ενέργειας

Συνεχίζει απρόσκοπτα την ανοδική του πορεία ο πληθωρισμός στην Τουρκία, συμπιέζοντας όλο και περισσότερο την αγοραστική δύναμη και το βιοτικό επίπεδο του μέσου Τούρκου πολίτη, με την εκτόξευση των τιμών της ενέργειας να εγκυμονεί όλο και μεγαλύτερα δεινά για την οικονομία της χώρας. Δύο εβδομάδες μετά τη δεύτερη σε δύο μήνες –και αυτή τη φορά επιθετική– μείωση των επιτοκίων της λίρας κατά 200 μονάδες βάσης, τα τελευταία στοιχεία φέρουν τον πληθωρισμό να έχει επιταχυνθεί για πέμπτο συναπτό μήνα τον Οκτώβριο στο 19,89%, παραμένοντας δηλαδή μια ανόσα από το 20%.

Ο πληθωρισμός των τιμών των τροφίμων, που στην Τουρκία αντιπροσωπεύει περίπου το 1/4 των εξόδων ενός νοικοκυρίου, επιβραδύνθηκε στο 27,41% από το 28,79% του Σεπτεμβρίου, μολονότι η τουρκική λίρα συνεχίζει την πτωτική της πορεία και πλησιάζει την ισοτιμία των 10 λιρών προς το δολάριο και παρά τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα που έχουν οδηγήσει τις τιμές στα ύψη παγκοσμίως. Παραμένει πάντως και πάλι σαφώς πάνω από τις επίσημες εκτιμήσεις που έδωσε στη δημοσιότητα η κεντρική τράπεζα την περασμένη εβδομάδα και

Η τιμή του φυσικού αερίου για τα εργοστάσια της χώρας σημείωσε άνοδο 46,8%.

μιλούν για επιτάχυνσή του στο 23,4% από το 15% στο οποίο βρισκόταν τον Ιούλιο.

Τον τουρκικό λαό περίμενε, άλλωστε, μια εξαιρετικά δυσάρεστη έκπληξη αυτήν την εβδομάδα, όταν οι τιμές του φυσικού αερίου κατέγραψαν άλμα και απειλούν να δώσουν νέα ώθηση στον πληθωρισμό και τη δυσφορία που καλλιεργεί στην κοινή γνώμη της Τουρκίας η κακοδιαχείριση της οικονομίας από την κυβέρνηση Ερντογάν. Η τιμή του φυσικού αερίου για τα εργοστάσια της χώρας σημείωσε άνοδο 46,8%. Η ακριβή ενέργεια εγκυμονεί τον κίνδυνο ραγδαίας περαιτέρω επιτάχυνσης του πληθωρισμού στην Τουρκία, που είναι ενεργειακά εξαρτημένη από τις εισαγωγές. Καλύπτει με εισαγωγές πάνω από το 93% των αναγκών της σε πετρέλαιο και το 98% σε φυσικό αέριο, με τις εισαγωγές να προέρχονται κατά κύριο λόγο από τη Ρωσία, το Αζερμπαϊτζάν και το Ιράν. Σε αντίθεση,

Το νόμισμα της γειτονικής χώρας έχασε σχεδόν το 7% της αξίας του έναντι του δολαρίου μόνο μέσα στον Οκτώβριο, ενώ από την αρχή του έτους έχει υποτιμηθεί κατά περίπου 23%. Σημειωτέον, ότι πριν από μόλις μία δεκαετία η ισοτιμία της τουρκικής λίρας ήταν 1,8 προς ένα δολάριο.

όμως, με άλλες χώρες που έχουν πληγεί από την άνοδο των τιμών της ενέργειας, στην Τουρκία ο πληθωρισμός επιταχύνεται συνεχώς εξαιτίας της δραματικής υποτίμησης της λίρας. Το νόμισμα έχασε σχεδόν 7% της αξίας του έναντι του δολαρίου μόνο μέσα στον Οκτώβριο, ενώ από την αρχή του έτους έχει υποτιμηθεί κατά περίπου 23%, σημειώνοντας τη χειρότερη πορεία ανάμεσα σε όλα τα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών. Σημειωτέον, ότι πριν από μόλις μία δεκαετία η ισοτιμία της τουρκικής λίρας ήταν 1,8 προς ένα δολάριο.

Η ακριβή ενέργεια θα πιλήξει περαιτέρω τα οικονομικά των τουρκικών νοικοκυριών, που σύμφωνα με την Τουρκική Ε-

νωση Διανομής Φυσικού Αερίου αντιπροσωπεύουν το 32,3% της κατανάλωσης φυσικού αερίου στη χώρα και ακολουθούν τα εργοστάσια με 28,6% της κατανάλωσης και οι βιομηχανίες με 26,7%. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Ενέργειας, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα εξαρτάται κατά 25,6% από το φυσικό αέριο. Ένας βαρύς χειμώνας θα αυξήσει τη ζήτηση για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια από τα νοικοκυριά και πιθανώς θα οδηγήσει σε ακόμη μεγαλύτερη άνοδο τις τιμές του καυσίμου και σε ακόμη μεγαλύτερη δυσπραγία την πλειονότητα του λαού. Από την πλευρά του, πάντως, ο διοικητής της Τράπεζας της Τουρκίας, Σαχάπ Καρσιόγλου, υποστήριξε την πε-

ρασμένη εβδομάδα πως η τελευταία μείωση των επιτοκίων θα σταθεροποιήσει τόσο το νόμισμα όσο και τις τιμές καταναλωτή στη χώρα. Ισχυρίστηκε πως δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας για την αύξηση του πληθωρισμού και την πτώση της τουρκικής λίρας, ενώ χαρακτήρισε «ευκαιρία» την πανδημία και τόνισε πως η Τουρκία άρπαξε αυτήν την ευκαιρία για να αναδειχθεί σε κέντρο παραγωγής και να επεκτείνει τις εξαγωγές της χώρα στο φθηνό νόμισμά της.

Υποστήριξε επίσης πως το φθηνό νόμισμα θα διευκολύνει τη χώρα του να αντιμετωπίσει το χρόνιο πρόβλημα του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, καθώς αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι η Τουρκία

εισάγει συνήθως περισσότερα από όσα εξάγει. Προέβλεψε μάλιστα πως μια από τις παγώμενες παθολογίες της τουρκικής οικονομίας, το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, θα αντιστραφεί σε πλεόνασμα. Ο ισχυρισμός του βασίστηκε προφανώς στο ότι τον Αύγουστο η Τουρκία εμφάνισε έπαιτα από πολύ καιρό πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, κυρίως χάρη στην ανάκαμψη του τουρισμού μετά την άρση των μέτρων κατά της πανδημίας. Οι περισσότεροι οικονομικοί αναλυτές προσεχολούν, πάντως, πως αυτό θα αντιστραφεί και πάλι σε έλλειμμα μόλις επιταχυνθεί η ανάπτυξη της οικονομίας.

Bloomberg, FT

Σε εφαρμογή από 1/1/2022 η μεγαλύτερη ζώνη ελεύθερου εμπορίου στον κόσμο

Η μεγαλύτερη ζώνη ελεύθερου εμπορίου στον κόσμο τίθεται σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου, αλλά δεν περιλαμβάνει την υπερδύναμη και ουσιαστικά εντάσσεται στη σφαίρα επιρροής της Κίνας, την οποία καθιστά για πρώτη φορά εταίρο της Ιαπωνίας. Ο λόγος για την Περιφερειακή Οικονομική Εταιρική Σχέση, γνωστή με τα αρχικά RCEP, στην οποία κατέληξαν περίπου 15 χώρες της περιοχής Ασίας - Ειρηνικού. Αφორά τη δημιουργία μιας ζώνης ελεύθερων εμπορικών συναλλαγών ανάμεσα σε 10 χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, όπως π.χ. το Βιετνάμ, τη Σιγκαπούρη, την Ταϊλάνδη και το Λάος και τις πέντε μεγαλύτερες οικονομίες της περιοχής Ασίας - Ειρηνικού, δηλαδή Κίνα, Ιαπωνία, Κορέα, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι για πρώτη φορά θα είναι εταίροι στην ίδια εμπορική συμφωνία η Κίνα με την Ιαπωνία.

Την επικύρωσαν η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία, ανοίγοντας τον δρόμο για την εφαρμογή της από την πρώτη του νέου έτους και εφόσον θα έχει επικυρωθεί

Στην RCEP συμμετέχουν 15 χώρες της περιοχής Ασίας και Ειρηνικού – Γεωπολιτική νίκη της Κίνας.

από τα κοινοβούλια όλων των χωρών-μελών της. Δημιουργεί μια ζώνη ελεύθερου εμπορίου που θα καλύπτει αγορά 2,2 δισ. ανθρώπων και αθροιστικού ΑΕΠ ύψους 26,2 τρις. δολαρίων.

Εν ολίγοις θα καλύπτει μια αγορά που αντιπροσωπεύει το 30% του παγκόσμιου πληθυσμού και αντίστοιχο ποσοστό της παγκόσμιας οικονομίας. Είναι σαφώς μεγαλύτερη τόσο από την Ε.Ε. όσο και από την αμερικανικής επιρροής USMCA, στην οποία συμμετέχουν οι ΗΠΑ, το Μεξικό και ο Καναδάς. Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι από αμείνων οικονομικής απόψεως τα οφέλη της RCEP θα είναι περιορισμένα και θα χρειαστεί να παρέλθουν πολλά χρόνια για να γίνουν αισθητά. Θε-

Η νέα ζώνη ελεύθερου εμπορίου θα καλύπτει μια αγορά 2,2 δισ. ανθρώπων και αθροιστικού ΑΕΠ ύψους 26,2 τρις. δολαρίων, ενώ για πρώτη φορά θα είναι εταίροι στην ίδια εμπορική συμφωνία η Κίνα με την Ιαπωνία. Στη συμφωνία συμμετέχει και η Αυστραλία.

ωρείται, ωστόσο, μείζων γεωπολιτική νίκη της Κίνας, που ενέταξε όλες αυτές τις χώρες στη σφαίρα επιρροής της, όταν υποχωρεί η οικονομική επιρροή της υπερδύναμης στην περιοχή Ασίας - Ειρηνικού. Με τη δημιουργία της ζώνης αυτής, ενσωματώνονται σε ένα πολυμερές σύμφωνο όλες οι προϋπάρχουσες εμπορικές συμφωνίες ανάμεσα στις χώρες που την προσυπογράφουν. Προβλέπει όλα τα συνήθη κεφάλαια μιας συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου – δασμούς, κανονισμούς τελωνείων, μέτρα υγιεινής, υπηρεσίες, επενδύσεις κ.λπ., αλλά υπάρχουν δύο ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία. Το πρώτο αφορά τους κανόνες που θα διέπουν εφεξής το πώς θα καθορίζεται η προέλευση ενός προϊόντος, στοιχείο πολύ σημαντικό δεδομένου ότι οι συμφωνίες ανάμεσα στις χώρες της περιοχής συχνά υπόκεινται σε ένα μωσαϊκό κανόνων διαφορετικών σε κάθε χώρα.

Εν προκειμένω οι σχετικοί κανόνες ενοποιούνται, ενώ για κάθε προϊόν ο παραγωγός, εξαγωγέας ή άλλη ενδιαφερό-

μενη πλευρά θα πρέπει να εκδίδει ένα και μόνο πιστοποιητικό. Και το δεύτερο ιδιαίτερο στοιχείο είναι ότι συσπειρώνουν σε αυτή τη συμφωνία τις δυνάμεις τους για πρώτη φορά Κίνα, Ιαπωνία και Νότιος Κορέα. Πρόκειται για πρωτοβουλία της Κίνας, που επιτυγχάνει έτσι την οικονομική ενσωμάτωσή της με αυτήν την καίρια περιοχή για την παγκόσμια οικονομία. Είναι όμως και ένα σημαντικό βήμα που προσδίδει μεγαλύτερη συνοχή στην περιοχή αυτή, μετατρέποντάς την σε μια ενιαία ζώνη ελεύθερου εμπορίου ανάλογη της Ε.Ε. και της Βόρειας Αμερικής, αν και προς το παρόν δεν προβλέπει κατάργηση ή δραματική μείωση των δασμών. Οικονομολόγοι του Ινστιτούτου Johns Hopkins εκτιμούν ότι με την εφαρμογή της η νέα ζώνη ελεύθερου εμπορίου θα προσθέσει στην παγκόσμια οικονομία περίπου 186 δισεκατομμύρια δολάρια. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί περίπου στο 0,2% του αθροίσματος του ΑΕΠ των χωρών-μελών της.

Reuters, CNBC

Αδειάζουν τα ράφια των σούπερ μάρκετ οι Κινέζοι

Καταναλωτική μανία έχει καταλάβει τους Κινέζους, οι οποίοι έπειτα από σχετική σύσταση του Πεκίνου συγκεντρώνουν πυρετώδως τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης και τα αποθηκεύουν στα σπίτια τους ως προμήθειες για τον χειμώνα. Αγοράζουν κυρίως τα μη ευπαθή τρόφιμα όπως ρύζι, αλεύρι και ελαιόλαδο, αλλά και λαχανικά καθώς υπακούουν σε σχετική σύσταση του Πεκίνου που κάλεσε τον κόσμο να συγκεντρώσει προμήθειες για τον χειμώνα και για περίπτωση κατάρσεως εκτάκτου ανάγκης. Το Πεκίνο συνόδευσε τη σύστασή του με τη διαβεβαίωση ότι η χώρα διαθέτει επαρκή αποθέματα από τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης.

Στη σχετική ανακοίνωσή του το Κι-

Σύσταση των Αρχών για συγκέντρωση προμηθειών ενόψει χειμώνα και υπό τον φόβο έκτακτων καταστάσεων.

νέζικο υπουργείο Εμπορίου καλούσε παράλληλα τις τοπικές αρχές των περιφερειών να διασφαλίσουν επάρκεια αποθεμάτων τροφίμων και να σταθεροποιήσουν τις τιμές, που έχουν πάρει την ανιούσα.

Συνιστούσε μάλιστα εγρήγορση ενόψει του χειμώνα και του διαρκώς διευρυνόμενου νέου κύματος της πανδημίας που έχει υπαγορεύσει τοπικά lockdowns στη

δεύτερη οικονομία του κόσμου. Έτσι, οι τοπικές αρχές σε πολλές πόλεις της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της Τιαντζίν στον Βορρά της Κίνας αλλά και της «ένοχης» για την πανδημία Γουχάν στον Νότο, διοχέτευσαν στην αγορά μέρος από τα αποθέματα των χειμερινών λαχανικών ώστε να πουληθούν στα σούπερ μάρκετ σε μειωμένες τιμές. Η αγοραστική υστερία συνεχίστηκε, πάντως, και χθες και αμέριπτοι πολίτες άρχισαν να διαμαρτύρονται online σε κάθε είδους μέσο κοινωνικής δικτύωσης για τα άδεια ράφια στα σούπερ μάρκετ, για τα οποία ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό το νέο κύμα της πανδημίας.

Ο αντίκτυπος των εν λόγω συστάσεων του υπουργείου δεν περιορίζεται μόνον στις δαπάνες των Κινέζων. Έχει προκα-

λέσει κύμα ανησυχίας στην κοινή γνώμη της χώρας, με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να προδίδουν τις υποψίες του κόσμου πως η κυβέρνηση ανησυχεί για το ενδεχόμενο ενός καταστρεπτικά βαρύ χειμώνα ή μιας έξαρσης της πανδημίας σε βαθμό μη αντιμετωπίσιμο. Μεταξύ άλλων Κινέζοι πολίτες έχουν ανταλλάξει απόψεις και έχουν εκκροάσει την ανησυχία τους για το ενδεχόμενο να ετοιμάζεται το Πεκίνο για επικίνδυνη κλιμάκωση στις σχέσεις με την Ταϊβάν. Διαπιστώνοντας την εκτεταμένη ανησυχία στη χώρα, ο κρατικός ραδιοφωνικός σταθμός ανέφερε χθες πως ο κόσμος «διάβασε υπερβολικά πολλά» σε αυτή τη συμβουλή του υπουργείου.

Bloomberg, Reuters

Κινέζοι πολίτες άρχισαν να διαμαρτύρονται σε κάθε είδους μέσο κοινωνικής δικτύωσης για τα άδεια ράφια στα σούπερ μάρκετ, για τα οποία ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό το νέο κύμα της πανδημίας.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT AND SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY CONVERSIONS

UNIQUE IBAN PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCX2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Η μεγάλη επάνοδος στη Γη

Το πλήρωμα των NASA και SpaceX επέστρεψε από τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό

Τέσσερις αστροναύτες επέστρεψαν με ασφάλεια χθες τα ξημερώματα έπειτα από εξάμηνη επιστημονική αποστολή-ρεκόρ της NASA στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, πείφτοντας με την κάψουλα Crew Dragon της SpaceX στον Κόλπο του Μεξικού. Η κάψουλα, με την ονομασία Endeavour, έπεσε με αλεξίπτωτο στα ανοικτά των ακτών της Φλόριντα, όπως είχε προγραμματισθεί, έπειτα από κάθοδο επανεισόδου στην ατμόσφαιρα της Γης, η οποία μεταδόθηκε ζωντανά από το διαδικτυακό κανάλι της NASA.

«Endeavour, εκ μέρους της SpaceX, καλώς ήρθατε στο σπίτι στον πλανήτη Γη», ακούστηκε από το κέντρο ελέγχου πτήσης της SpaceX στα προάστια του Λος Αντζέλες, καθώς επιβεβαιώθηκε η ασφαλής προσθαλάσσιση της κάψουλας. «Είναι υπέροχο που επιστρέψαμε», απάντησε ένας από τους αστροναύτες. Η επιστροφή των αστροναυτών έκλεισε ένα

Το ταξίδι, διάρκειας 199 ημερών σε τροχιά, ξεπέρασε το προηγούμενο ρεκόρ (168 ημέρες) επανδρωμένης διαστημικής αποστολής των ΗΠΑ.

διαστημικό ταξίδι διάρκειας 199 ολόκληρων ημερών σε τροχιά, τη μεγαλύτερη επανδρωμένη διαστημική αποστολή υπό την ηγεσία των ΗΠΑ, σύμφωνα με την Κάθι Λούντερς, συνεργάτιδα της NASA για τις διαστημικές επιχειρήσεις. Η αποστολή αυτή ξεπέρασε το προηγούμενο ρεκόρ 168 ημερών που είχε σημειώσει η προηγούμενη αποστολή των SpaceX και NASA, ναυρίτερα φέτος. Μέσα σε μία ώρα από την άφιξη της, η κάψουλα ανυψώθηκε από τον ωκεανό στο κατόστρωμα ενός πλοίου ανάκτησης και οι τέσσερις αστροναύτες εθεάθησαν να βγαίνουν ένας ένας από την καταπακτή του Endeavour. Δύο

Η 50χρονη πιλότος Μέγκαν Μακ Αρθουρ (φωτ.) και ο 54χρονος διοικητής της αποστολής Σέιν Κίμπουρ ήταν οι πρώτοι που βγήκαν από την κάψουλα. Ακολούθησαν ο Ιάπωνας αστροναύτης Ακίχικο Χοσίντε, 52 ετών, και ο 43χρονος Γάλλος μηχανικός από την Ευρωπαϊκή Διαστημική Υπηρεσία, Τόμας Πέσκετ.

αστροναύτες της NASA στην πτήση –η 50χρονη πιλότος Μέγκαν Μακ Αρθουρ και ο 54χρονος διοικητής της αποστολής Σέιν Κίμπουρ– ήταν οι πρώτοι που βγήκαν από την κάψουλα. Ακολούθησαν ο Ιάπωνας αστροναύτης Ακίχικο Χοσίντε, 52 ετών, και ο 43χρονος Γάλλος μηχανικός από την Ευρωπαϊκή Διαστημική Υπηρεσία, Τόμας Πέσκετ. Τα μέλη του πληρώματος χαμογέλουσαν καθώς βοηθήθηκαν για να κατεβούν, ανίκανοι να αντέξουν αμέσως τον βάρος τους, έπειτα από μήνες στη μικροβαρύτητα. Οι αστροναύτες υποβλήθηκαν σε σύντομες ιατρικές εξετάσεις και στη συνέχεια μεταφέρθηκαν στην

ακτή με ελικόπτερο. Λειτουργώντας αυτόνομα, το διαστημόπλοιο ξεκίνησε το οκτάωρο ταξίδι επιστροφής του με μια πτήση 90 λεπτών γύρω από τον διαστημικό σταθμό.

Οι τέσσερις αστροναύτες εκτοξεύθηκαν σε τροχιά πάνω σε έναν πύραυλο Falcon 9 της SpaceX, που απογειώθηκε από το Διαστημικό Κέντρο Κένεντι στη Φλόριντα στις 23 Απριλίου. Αποτελούν το τρίτο πλήρωμα που στάλθηκε στον διαστημικό σταθμό στο πλαίσιο της νέας συνεργασίας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα μεταξύ της NASA και της SpaceX, της εταιρείας πυραύλων που ι-

δρύθηκε το 2002 από τον δισεκατομμυριούχο επιχειρηματία Έλον Μασκ. Η ομάδα που επέστρεψε ονομάστηκε «Πλήρωμα 2» επειδή είναι το δεύτερο «επιχειρησιακό» πλήρωμα που εκτόξευσε η NASA σε μια κάψουλα της SpaceX.

Η ομάδα αντικατάστασης, που ονομάζεται «Πλήρωμα 3», επρόκειτο αρχικά να ταξιδέψει στον διαστημικό σταθμό στα τέλη Οκτωβρίου, αλλά η εκτόξευσή αυτή έχει καθυστερήσει εξαιτίας καιρικών συνθηκών και ενός απροσδιόριστου ιατρικού προβλήματος που αφορά σε ένα από τα τέσσερα μέλη του πληρώματος.

2030: Ανοδος της θερμοκρασίας κατά 2,4 βαθμούς

Διπλάσιοι από όσους απαιτούνται για τον στόχο του 1,5 βαθμού θα είναι οι ρύποι το 2030, με βάση τις ανεπαρκείς δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί έως τώρα στη διάσκεψη της Γλασκώβης για το κλίμα, σύμφωνα με την έρευνα «Climate Action Tracker» που δημοσιεύθηκε χθες. Η μελέτη υπογραμμίζει ότι οι ρύποι που θα βρίσκονται στην ατμόσφαιρα το 2030, εφόσον τηρηθούν όλες οι δεσμεύσεις, θα ανεβάσουν τη θερμοκρασία κατά 2,4 βαθμούς Κελσίου.

«Ανησυχούμε για το γεγονός ότι κάποιες χώρες προσπαθούν να εμφανίσουν την COP26 (τη διάσκεψη της Γλασκώβης) σχεδόν σαν να έχει πετύχει τον στόχο του 1,5 βαθμού. Δεν ισχύει, απέχουμε πολύ από αυτό. Υποτιμούν την ανάγκη να είναι οι ρύποι του 2030 συμβατοί με τον στόχο του 1,5 βαθμού», σημείωσε ο Μπιλ Χερ, επικεφαλής της οργάνωσης Climate Analytics, που συμβάλλει στην κατάρτιση του Climate Action Tracker.

Την περασμένη εβδομάδα, η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας είχε υποστηρίξει ότι εάν τηρηθούν όλες οι υποσχέσεις της Γλασκώβης, η αύξηση θα περιοριστεί στον 1,8 βαθμό Κελσίου. Η μελέτη αυτή θεωρεί δεδομένο ότι κάποιες χώρες θα συνεχίσουν να αυξάνουν τους ρύπους τους έως το 2030 και θα προχωρήσουν σε δραστηριότητες περικοπές μετά.

Εν τω μεταξύ, έρευνα του Οργανισμού Μετεωρολογίας του ΟΗΕ δείχνει ότι σε περίπτωση ανόδου της θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς Κελσίου, ο αριθμός των ανθρώπων που θα εκτίθενται σε ανυπόφορες συνθήκες ζέσης και υγρασίας ετησίως θα ανέρχεται στο 1 δισ., θα είναι δηλαδή 15 φορές περισσότεροι από όσους εκτίθενται σε τόσο ακραίες συνθήκες σήμερα.

Χθες, βρέθηκε στη Γλασκώβη η Αμερικανίδα βουλευτής των Δημοκρατικών Αλεξάντρια Οκάτζιο Κορτέζ, η οποία ζητάει από τους πολίτες να συ-

Η Αμερικανίδα βουλευτής Αλεξάντρια Οκάτζιο Κορτέζ χθες, στην COP26.

Με βάση τις ανεπαρκείς δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί έως τώρα στη διάσκεψη της Γλασκώβης για το κλίμα.

νεχίσουν να πιέζουν για υιοθέτηση βιώσιμων πολιτικών. Για την ώρα, αυτές που πιέζουν είναι οι αυτοκινητοβιομηχανίες και συγκεκριμένα η Volkswagen και η Toyota, ώστε να μην υπογράψουν τη δέσμευση για απαγόρευση ρυπογόνων τεχνολογιών έως το 2040.

THE GUARDIAN

Εκστρατεία υπέρ της τρίτης δόσης

Το τερπνόν μετά του ωφελίμου για εμβολιασμένους από αυστριακό οίκο ανοχής

Η ώρα της αναμνηστικής δόσης έχει έρθει για τους πολίτες των πλούσιων κρατών και η χορήγησή της θεωρείται κρίσιμη, τη χρονική στιγμή που στην Ευρώπη τα κρούσματα παρουσιάζουν ι-λιγγιώδη αύξηση και καθημερινώς καταγράφουν νέα αρνητικά ρεκόρ στις περισσότερες χώρες.

Στη Γαλλία, αργά το απόγευμα αναμενόταν τηλεοπτικό διάγγελμα του προέδρου Μακρόν με στόχο να πείσει τους συμπατριώτες του να «σπρώξουν τα μαζικά» για τρίτη φορά. Την ίδια στιγμή, η γαλλική Αρχή Δημόσιας Υγείας (HAS) με χθεσινή της ανακοίνωση συνέντησε στους νεότερους των 30 ετών που θα εμβολιαστούν με την πρώτη, τη δεύτερη ή την τρίτη δόση να επιλέξουν το εμβόλιο των Pfizer/BioNTech αντί αυτού της Moderna, ως λιγότερο επικίνδυνο για την καρδιά. Ο κίνδυνος στον οποίο αναφέρεται η Αρχή είναι αυτός της μυοκαρδίτιδας, μιας φλεγμονής του καρδιακού μυός.

Η πιθανότητα εμφάνισης της παρενέργειας με το εμβόλιο των Pfizer/BioNTech σε νεότερους των 30 ετών είναι περίπου πέντε φορές μικρότερη συγκριτικά με εκείνη του σκευάσματος της Moderna. Παρόμοια προσέγγιση τηρούν και άλλα κράτη, όπως ο Καναδάς, η Φινλανδία και η Σουηδία. Παρ' όλα αυτά, η αναμνηστική δόση της Moderna έχει εγκριθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΜΑ) για τους άνω των 18 ετών και για χορήγηση ένα εξάμηνο μετά τη δεύτερη δόση.

Για ακόμη έναν κίνδυνο της πανδημικής περιόδου προειδοποιήσε χθες ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, επισμαίνοντας ότι από τη νέα χρονιά ενδέχεται να παρατηρηθεί έλλειψη ενός ή δύο δισ. συρίγγων που χρησιμοποιούνται για τα εμβόλια κατά της COVID-19. Όπως τόνισε η δρ Λίζα Χέντμαν, η έλλειψη ενδέχεται

Εργαζόμενη στο νοσοκομείο «St. Thomas» καθισμένη στον Εθνικό Τοίχο Μνήμης της Πανδημίας, στο Λονδίνο. Όλο το υγειονομικό προσωπικό του βρετανικού ΕΣΥ είναι υποχρεωμένο να εμβολιασθεί μέχρι τον Απρίλιο.

Συστάσεις προς Γάλλους πολίτες κάτω των 30 ετών για εμβολιασμό με το σκεύασμα της Pfizer, αντί αυτού της Moderna.

να εκτροχιάσει τις εμβολιαστικές εκστρατείες όχι μόνο κατά της COVID αλλά και έναντι παιδικών ασθενειών. Μέχρι στιγμής έχουν χορηγηθεί περισσότερα από 7,25 δισ. εμβολιαστικές δόσεις κατά του κορωνοϊού παγκοσμίως.

Στην Αγγλία, όλο το υγειονομικό προσωπικό που εργάζεται στο Εθνικό Σύ-

στημα Υγείας αλλά και σε οίκους ευγηρίας καλείται να εμβολιασθεί υποχρεωτικά μέχρι τον Απρίλιο, εάν θέλει να εξακολουθήσει να εργάζεται. Σύμφωνα με τα στοιχεία της κυβέρνησης, περισσότεροι από 100.000 εργαζόμενοι στο βρετανικό ΕΣΥ παραμένουν ανεμβολίαστοι.

Σε μία άλλη εξέλιξη, οι ρωσικές Αρχές υποστηρίζουν ότι η «εβδομάδα αργίας» που εφαρμόστηκε προκειμένου να αναχαιτισθεί η εξάπλωση της πανδημίας στη χώρα απέδωσε, παρότι χθες η Ρωσία κατέγραψε τους περισσότερους ημερήσιους θανάτους από την αρχή της υγειονομικής κρίσης. Ο υπουργός Υγείας Μιχαήλ Μουράσκο, σε τηλεδιάσκεψη του υπουργικού συμβουλίου, τόνισε ότι παρατηρείται τις

τελευταίες ημέρες ήπια αποκλιμάκωση των εισαγωγών σε νοσοκομεία, για πρώτη φορά από τον Αύγουστο, παρότι οι νέες λοιμώξεις και οι νοσηλείες παραμένουν πολλές.

Στο Ισραήλ, ο πρωθυπουργός Ναφτάλι Μπένετ ανακοίνωσε χθες ότι θα αρθούν στο προσεχές μέλλον όλοι οι περιορισμοί για τις συναθροίσεις σε εξωτερικούς χώρους. Τέλος, στην Αυστρία, όπου οι πλήρως εμβολιασμένοι δεν ξεπερνούν το 64% του γενικού πληθυσμού, ο οίκος ανοχής Ruin Palast επέλεξε μια ιδιαίτερη μέθοδο για να πείσει τους Αυστριακούς να κάνουν το εμβόλιο κατά της COVID. Οποιοσ εμβολιάζεται θα απολαμβάνει επιτόπου και δωρεάν 30 λεπτά συντροφιάς με τη γυναίκα που θα επιλέξει.

Γέννησε η μία το μωρό της άλλης λόγω ιατρικού λάθους

Δύο ζευγάρια από την Καλιφόρνια έφεραν στη ζωή το ένα το μωρό του άλλου έπειτα από λάθος σε κλινική γονιμότητας και πέρασαν μήνες μεγαλώνοντας παιδιά που δεν ήταν δικά τους, πριν τελικά ανταλλάξουν τα βρέφη. Η Ντάφνα Καρντινάλε είπε ότι η ίδια και ο σύζυγός της Αλεξάντερ υποψιάστηκαν αμέσως ότι το κορίτσι που γέννησε στα τέλη του 2019 δεν ήταν δικό τους, λόγω της πιο σκούρας επιδερμίδας του παιδιού. Το ζευγάρι κατέπνιξε τις αμφιβολίες του επειδή αγάπησε το μωρό και εμπιστεύτηκε τη διαδικασία της εξωσωματικής γονιμοποίησης και τους γιατρούς του. «Με κυρίευσαν συναισθήματα φόβου, προσίας, θυμού και στενοχώριας», είπε η Ντάφνα κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου με τον σύζυγό της, ανακοινώνοντας τη μίνυση που έκανε εις βάρος της κλινικής γονιμότητας. «Δεν είχα ποτέ την ευκαιρία να δεθώ μαζί της κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, να νιώσω τις κλωτσιές της».

Η μίνυση κατηγορεί το Κέντρο Αναπαραγωγικής Υγείας της Καλιφόρνιας (CCRH), που εδρεύει στο Λος Αντζέλες, και τον ιδιοκτήτη του, δρ Ελντάν Μορ, για ιατρικό λάθος, παραβίαση σύμβασης, αμέλεια και απάτη. Απαιτεί δική με ε-νόρκους και ζητάει αποζημίωση. Οι άλλοι δύο γονείς που εμπλέκονται στην υπόθεση επιθυμούν να παραμείνουν ανώνυμοι και να καταθέσουν παρόμοια ισχυρισμούς επόμενες ημέρες, σύμφωνα με τον δικηγόρο Άνταμ Γουόλφ, ο οποίος εκπροσωπεί και τους τέσσερις γονείς. Στην προσφυγή το ζευγάρι ισχυρίζεται

ότι η κλινική εμφύτευσε το λάθος έμβρυο στην Ντάφνα και το δικό της έμβρυο στην άλλη γυναίκα. Τα βρέφη –και τα δύο κορίτσια– γεννήθηκαν με διαφορά μιας εβδομάδας τον Σεπτέμβριο του 2019. Σύμφωνα με την αγωγή, τα δύο ζευγάρια μεγάλωσαν άθελά τους το λάθος παιδί για σχεδόν τρεις μήνες, προτού οι εξετάσεις DNA επιβεβαιώσουν το σφάλμα. Τα μωρά βρέθηκαν στην αγκαλιά των βιολογικών γονέων τους τον Ιανουάριο του 2020. «Οι Καρντινάλε αγάπησαν

Στο στόχαστρο μπήκε το Κέντρο Αναπαραγωγικής Υγείας της Καλιφόρνιας, για ιατρικό λάθος, παραβίαση σύμβασης, αμέλεια και απάτη.

αυτό το παιδί και φοβήθηκαν ότι θα τους το έπαιρναν», αναφέρει η αγωγή. «Όλο αυτό το διάστημα, ο Αλεξάντερ και η Ντάφνα δεν ήξεραν πού βρισκόταν το βρέφος τους και έτσι ήταν τρομοκρατημένοι που μια άλλη γυναίκα ήταν έγκυος στο παιδί τους». Από τότε που ανακαλύφθηκε το λάθος και τα μωρά επέστρεψαν στις βιολογικές τους οικογένειες, και οι τέσσερις γονείς κάνουν μια προσπάθεια να παραμείνουν ο ένας στη ζωή του άλλου και να «δημιουργήσουν μια μεγαλύτερη οικογένεια».

THE GUARDIAN

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

RCB Bank Ltd. Κινητή Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Εδρα: Αμμότοπος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

Στο σχέδιο γίνεται σαφές ότι δεν θα δοθεί και του χρόνου η διπλή δόση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, που αναμένεται για φέτος τα Χριστούγεννα.

Εκτίμηση για αύξηση του μέσου εισοδήματος κατά 257 ευρώ το 2022

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αύξηση κατά 257 ευρώ ή 2,45% του μέσου διαθέσιμου εισοδήματος, που υπολογίζεται για φέτος στα 10.495 ευρώ, εκτιμά η κυβέρνηση ότι θα σημειωθεί το 2022 χάρη στα μέτρα που θα λάβει, κυρίως την επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών για 6 μήνες και το «πρώτο ένσημο» για τους νέους. Το παραπάνω προκύπτει από το προσχέδιο προϋπολογισμού που κατέθεσε την περασμένη Παρασκευή στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο σχετικής υποχρέωσης των κρατών-μελών. Στο σχέδιο γίνεται σαφές ότι δεν θα δοθεί και του χρόνου η διπλή δόση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, που αναμένεται για φέτος τα Χριστούγεννα. Η σχετική ανάλυση της κυβέρνησης που περιλαμβάνεται, όπως απαιτείται, στο προσχέδιο προς την Κομισιόν προβλέπει επίσης μείωση της φτώχειας και της ανισότητας. Ο δείκτης φτώχειας, από 17,6% που εκτιμάται ότι είναι φέτος για το σύνολο του πληθυσμού, μειώνεται κατά 1,43%, με μεγαλύτερη μείωση στα παιδιά και στους εργαζόμενους και μικρότερη στους συνταξιούχους άνω των 65 ετών.

Το προσχέδιο που υπερβλήθη στην Κομισιόν προβλέπει μεγαλύτερο έλλειμμα κατά 0,1% του ΑΕΠ για το 2022 και αντίστοιχως μικρότερο κατά 0,1% του ΑΕΠ φέτος, σε σύγκριση με το προσχέδιο του προϋπολογισμού που κατατέθηκε πριν από δύο εβδομάδες στη Βουλή. Συγκεκριμένα, το πρωτογενές έλλειμμα (κατά ESA) για φέτος προβλέπεται 7,3% του ΑΕΠ έναντι 7,4% του προσχεδίου, ενώ το πρωτογενές έλλειμμα του 2022 προβλέπεται 1,2% του ΑΕΠ έναντι 1,1% του προσχεδίου. Πιθανός η κυβέρνηση

προβλέπει ένα μικρό επιπλέον περιθώριο για μέτρα στήριξης έναντι της ενεργειακής κρίσης. Αλλωστε εκτιμά ότι η τιμή του πετρελαίου θα μείνει σχεδόν αμετάβλητη: 68,7 δολάρια/βαρέλι το μπρεντ φέτος και 68,3 δολάρια του χρόνου. Η κυβέρνηση άφησε αμετάβλητη την πρόβλεψη της για την ανάπτυξη στο 6,1% για φέτος και 4,5% για το 2022 και δεν πρόλαβε να διορθώσει την ύφεση του 2020 από 8,2% σε 9%, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που δόθηκαν επίσης την Παρασκευή.

Ωστόσο, στον προϋπολογισμό που θα κατατεθεί στις 20 Νοεμβρίου εκτιμάται ότι θα αναθεωρηθεί προς τα πάνω το φετινό ΑΕΠ, καθώς το 6,1% θεωρείται συντηρητική εκτίμηση. Αυτή η αναθεώρηση ίσως διευρύνει τα δημοσιονομικά περιθώρια για κάποιο πρόσθετο μέτρο ελάφρυνσης, όπως αφήνουν να εννοηθεί κυβερνητικά στελέχη το τελευταίο διάστημα.

Τα νέα δεδομένα και τα περιθώρια που υπάρχουν θα συζητηθούν με τους επικεφαλής των θεσμών σήμερα και αύριο, στο πλαίσιο της 12ης αξιολόγησης της μεταμνημονιακής εποτείας. Πρόκειται για μια σημαντική αξιολόγηση για δύο λόγους: πρώτον, γιατί συνδέεται με εκταμίευση δόσης από την επιστροφή των SMPs και ANFAs και την απαλλαγή από επιτοκιακό περιθώριο, συνολικού ύψους 750 εκατ. ευρώ, εφόσον αποβεί θετική και, δεύτερον, γιατί έχει ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση για το τέλος της ενισχυμένης εποτείας το 2022. Σημειώνεται ότι απομένουν ακόμη τρεις δόσεις, δύο κανονικές, του Δεκεμβρίου 2021 και του Ιουνίου 2022, αλλά και μία εκκρεμής από το 2019, που δεν έχει αποφασιστεί πότε θα δοθεί.

Στη διάρκεια της περιόδου 2009-2020 η σχετική δαπάνη έχει μειωθεί κατά 10,28%.

Για τρόφιμα το 23,1% των δαπανών που έκαναν τα νοικοκυριά το 2020

Λιγότερα χρήματα ακόμη και για τρόφιμα δαπάνησαν τα ελληνικά νοικοκυριά κατά την πρόσφατη οικονομική κρίση, παρά το γεγονός ότι την ίδια ώρα είχαν περικοπεί ακόμη περισσότερο τις δαπάνες για άλλες αγορές, όπως αυτές που αφορούν ταξίδια, διασκέδαση εκτός σπιτιού, ειδν ένδυσης και υπόδησης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που επεξεργάστηκε το Ινστιτούτο Ερευνας Διανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛ-ΚΑ), τα οποία προέρχονται από τις Ερευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) που διενεργεί η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), η δαπάνη των νοικοκυριών σε είδη τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών έχει μειωθεί κατά 10,28% την περίοδο 2009-2020.

Συγκεκριμένα, η επίσημη κατά κεφαλή δαπάνη για τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά ενώ το 2009 είχε διαμορφωθεί σε 1.615 ευρώ, το 2020 βρέθηκε στα 1.449 ευρώ. Στην πραγματικότητα η μείωση στη δαπάνη των δέκα ετών έφτασε να είναι ακόμη μεγαλύτερη, με τη χαμηλότερη ετήσια κατά κεφαλή δαπάνη

να διαμορφώνεται σε 1.337 ευρώ το 2016 – κατά 17,21% χαμηλότερα δηλαδή σε σύγκριση με το 2009.

Το 2020 δε, ήταν χρονιά όπου λόγω πανδημίας και lockdown, τα νοικοκυριά δαπάνησαν πολύ περισσότερα χρήματα για είδη σούπερ μάρκετ. Πέρυσι, η ετήσια κατά κεφαλή δαπάνη για τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά διαμορφώθηκε σε 1.449 ευρώ, έναντι 1.388 ευρώ το 2019, καταγράφοντας αύξηση 4,39%.

Το γεγονός, βεβαίως, ότι λόγω της κρίσης τα νοικοκυριά προχώρησαν στην περικοπή δαπανών για άλλες δραστηριότητες και λιγότερο για τα τρόφιμα, τα οποία θεωρούνται εν πολλοίς ανελαστική δαπάνη, είχε ως συνέπεια το μερίδιό τους στις συνολικές δαπάνες να αυξηθεί. Έτσι, ενώ το 2009 η δαπάνη σε είδη διατροφής αντιστοιχούσε στο 17,3% των αγορών του μέσου νοικοκυριού, το 2019, προ πανδημίας δηλαδή, είχε αυξηθεί σε 20%, ενώ το 2020 αντιστοιχούσε στο 23,1%. Πάνω από το 20% βρέθηκε η εν λόγω δαπάνη για πρώτη φορά το 2012, χρονιά βαθιάς ύφεσης.

Δάνεια σε βιώσιμες ΜμΕ με την εγγύηση του Δημοσίου

Προτείνει ο διοικητής της ΤτΕ Γ. Στουρνάρας για να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την ανάγκη να αναλάβει το κράτος ένα μέρος του πιστωτικού κινδύνου για να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και να διαχυθούν έτσι τα οφέλη της ανάπτυξης, υποστηρίζει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας. «Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν τραπεζικά προϊόντα που να διαμοιράζουν τον κίνδυνο μεταξύ κράτους και τραπεζών», σημειώνει μιλώντας στην «Κ». Τέτοια προϊόντα θα μπορούσαν να είναι, κατά τον ίδιο, εγγυήσεις ή και ασφάλιση πιστώσεων, που θα χρηματοδοτούνται μέσω πόρων του ΕΣΠΑ. Στην κατεύθυνση αυτή, προσθέτει, «δείχνει» η εμπειρία από την περίοδο της πανδημίας, κατά την οποία αυξήθηκαν οι χορηγήσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ακριβώς επειδή ήταν εγγυημένες από το κράτος, μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, εξασφαλίζοντας παράλληλα ευνοϊκούς όρους για τους δανειολήπτες. Το τέλος της πανδημίας και των μέτρων στήριξης δεν πρέπει να σημαίνει –κατά τον κεντρικό τραπεζίτη– και πλήρη από-

«Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν τραπεζικά προϊόντα που να διαμοιράζουν τον κίνδυνο μεταξύ κράτους και τραπεζών».

συρση της στήριξης αυτού του είδους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. «Σήμερα, πολύ καλές και βιώσιμες μικρές επιχειρήσεις δεν έχουν πρόσβαση στον δανεισμό», τονίζει, εξηγώντας ότι η πρότασή του αφορά ασφαλώς αυτή την κατηγορία και όχι μη βιώσιμες επιχειρήσεις. Αλλωστε, το ελληνικό Δημόσιο δεν είναι σε θέση να προσθέσει επισφαλείς εγγυήσεις, με μεγάλη πιθανότητα να καταπέσουν, κάτι που μπορεί να επιβαρύνει το χρέος του.

Το Ταμείο Ανάκαμψης

Η πρόταση Στουρνάρα έχει διαμνηυθεί στα κυβερνητικά στελέχη, που σχεδιάζουν την πολιτική της επόμενης μέρας της πανδημίας, με κυριότερο όπλο το Ταμείο Ανάκαμψης. Το μεγάλο στοίχημα για την κυβέρνηση είναι και πολιτικό: θα πρέπει

Η εμπειρία από την περίοδο της πανδημίας, κατά την οποία αυξήθηκαν οι χορηγήσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ακριβώς επειδή ήταν εγγυημένες από το κράτος, μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, δείχνει την κατεύθυνση, σημειώνει ο Γιάννης Στουρνάρας.

να διασφαλίσει μια δημοσιονομική προσαρμογή της τάξης του 10% του ΑΕΠ, μέσα σε μια χρονιά που οδηγεί σε εκλογές. Κι αυτό γιατί το πρωτογενές έλλειμμα, που φέτος προβλέπεται να είναι 7,7% του ΑΕΠ, πρέπει να περιοριστεί στο 0,9% το 2022 και να μετατραπεί σε πλεονάσμα, που υπολογίζεται ότι θα είναι της τάξης του 2%-2,5% το 2023.

Στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης αισιοδοξούν ότι η ανάκαμψη θα δώσει τη λύση, αντισταθμίζοντας τη δημοσιονομική σύσφιξη. Ωστόσο, για να συμβεί αυτό πρέπει η οφέλη της να διαχυθούν σε όλη την κοινωνία και σ' αυτή την κατεύθυνση αναπτύσσεται ο προβληματισμός, όπως του κεντρικού τραπεζίτη, για καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση των τραπεζών από τις μικρότερες επιχειρήσεις.

Ο επακριβής προσδιορισμός των δημοσιονομικών υποχρεώσεων της χώρας θα προκύψει κάποια στιγμή την επόμενη άνοιξη, όπως εκτιμούν οι αναλυτές, με την αναθεώρηση των κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας. Από τον επόμενο κιόλας μήνα, όμως, τον Δεκέμβριο, αναμένεται να δοθεί το σήμα της ανάγκης για πειθαρχία, στο πλαίσιο της απόφασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις προϋποθέσεις συνέχισης της χρηματοδότησης της Ελλάδας, όταν θα λήξει το έκτακτο πρόγραμμα χορήγησης ρευστότητας PEPP και έως ότου κατακτήσει την επενδυτική βαθμίδα. Σύμφωνα με προτάσεις που έχουν πέσει στο τραπέζι, οι προϋποθέσεις αυτές θα βασίζονται στην τήρηση των όρων ενισχυμένης εποπτείας, αλλά και των οροσήμων του Ταμείου Ανάκαμψης. Έτσι το Ταμείο Α-

νάκαμψης γίνεται ρυθμιστής, όχι μόνο του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας, αλλά και της ρευστότητας της οικονομίας της. Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό έχει ενδιαφέρει ότι συζητείται η ενσωμάτωση της παρακολούθησης των όρων του Ταμείου Ανάκαμψης, που αφορούν κυρίως μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, στο ευρωπαϊκό εξάμηνο, που αφορά τα δημοσιονομικά μεγέθη. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρχει μια στιβαρή, ανά εξάμηνο, διαδικασία παρακολούθησης.

Σε ό,τι αφορά το χρέος, η βιωσιμότητα του διευκολύνεται, σύμφωνα με τους αναλυτές, από τα χαμηλά επιτόκια σε συνδυασμό με τους υψηλούς ονομαστικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Έτσι, το χρέος αναμένεται να υποχωρήσει φέτος κάτω από το 200% του ΑΕΠ για να συνεχιστεί στο 190% του ΑΕΠ το 2022, εξανεμίζοντας σε μεγάλο βαθμό την επιβάρυνση λόγω της πανδημίας. Ολα αυτά, βεβαίως, προϋποθέτουν ότι η δυναμική της ανάπτυξης θα διατηρηθεί.

Κάτι που με τη σειρά του μεταφράζεται σε σωστή αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, αλλά και εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που συνοδεύουν την εκταμίευσή τους.

Τι έχει δοθεί

Από τα 16,2 δισ. ευρώ νέων δανείων που δόθηκαν το 2020, τα 10,2 δισ. ευρώ κατευλήθηκαν προς μεγάλες επιχειρήσεις και τα 6,2 δισ. ευρώ προς μικρομεσαίες. Την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021 από τα 5,6 δισ. ευρώ των συνολικών νέων δανείων, τα 3,3 δισ. κατευλήθηκαν στις μεγάλες και τα 2,3 δισ. προς μικρομεσαίες, σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε πρόσφατα στη Βουλή ο επικεφαλής οικονομολόγος της ΤτΕ Δημήτρης Μαλλιαρόπουλος. Τα ποσοστά αυτά συμπεριλαμβάνονται στα μικρομεσαίων, 37% και 41% αντίστοιχα, είναι αυξημένα σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, κυρίως χάρη στις εγγυήσεις που δόθηκαν από το κράτος. Συγκεκριμένα, τα προγράμματα της Αναπτυξιακής Τράπεζας συνεχίστηκαν περίπου 6,5 δισ. ευρώ το 2020 και 1,3 δισ. ευρώ την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021, ενώ τα προγράμματα ευρωπαϊκών τραπεζών 2,5 δισ. ευρώ και 1,9 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Παρά την αύξηση, ωστόσο, το μερίδιο των μικρομεσαίων στα νέα δάνεια υπολείπεται της συμμετοχής τους στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του ιδιωτικού τομέα (63,5%) και την απασχόληση (88%).

Τεστ... κοπώσεως της οικονομίας το τετράμηνο Νοεμβρίου - Φεβρουαρίου

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Εξαρση πανδημίας, ενεργειακή κρίση, πληθωριστικές πιέσεις, συσσώρευση οικονομικών υποχρεώσεων και εκκίνηση διαδικασίας αποπληρωμής εκκρεμοτήτων που συσσωρεύτηκαν κατά τη διάρκεια των lockdowns, συνθέτουν το περιβάλλον εντός του οποίου α λειτουργήσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις μέσα στο επόμενο τετράμηνο.

Ουσιαστικά, στο διάστημα Νοεμβρίου - Φεβρουαρίου θα γίνει ένα από τα πιο ισχυρά... τεστ κόπωσης της οικονομίας, καθώς θα δοκιμασθεί η δυνατότητα να διατηρηθεί ο ρυθμός αύξησης της κατανάλωσης εν μέσω αυξανόμενης πίεσης.

Το 4μηνο «περιέχει» διπλές και τριπλές δόσεις φορολογικών υποχρεώσεων μέχρι και τον Φεβρουάριο, έναρξη της διαδικασίας ρύθμισης των οφειλών της πανδημίας, εκκίνηση αποπληρωμής των επιστρεπτέων προκαταβόλων, ανατιμημένα καύσιμα κίνησης σε ποσοστό άνω του 20% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα και εκκαθαριστικούς λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας που θα υπολογιστούν με την υψηλότερη τιμή κιλοβατώρας που έχει προκύψει ποτέ στη χώρα. Στο συνολικό σκηνικό προστίθεται και η αύξηση του κόστους θέρμανσης, το οποίο θα αρχίσει να φαίνεται στην πράξη μέσα σε αυτό το τετράμηνο λόγω της πτώσης της θερμοκρασίας. Η πίεση στη ζήτηση ποσοτικοποιείται. Οι φορολογικές υποχρεώσεις του τετραμήνου υπερβαίνουν τα 5-6 δισ. ευρώ, ενώ η μηνιαία αύξηση του κόστους των νοικοκυριών που διαμορφώθηκαν τους τελευταίους μήνες θα διατηρηθούν για να αντισταθμίσουν την πίεση από τις αυξημένες υποχρεώσεις της περιόδου.

Ποιοι είναι οι παράγοντες που αυξάνουν την πίεση σε αυτό το 4μηνο:

1. Για όλη την περίοδο Νοεμβρίου - Φεβρουαρίου θα πληρώνουμε κάθε μήνα ταυτόχρονα ΕΝΦΙΑ και φόρο εισοδήματος. Ο Δεκέμβριος θα έχει επίσης και τα τέλη κυκλοφορίας, κάτι που σημαίνει ότι τον επόμενο μήνα οι υποχρεώσεις θα γίνουν τρεις για εκατομμύρια φορολογούμενους. Ιανουάριο και Φεβρουάριο θα πληρώνουμε τις τελευταίες δόσεις ΕΝΦΙΑ και φόρου εισοδήματος. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να ξεκινήσει η αποπληρωμή των δόσεων ρύθμισης των οφειλών που συσσωρεύτηκαν μέσα στην πανδημία καθώς η περίοδος χάριτος εκπνέει στο τέλος του χρόνου. Οι οφειλές που θα πρέπει να ρυθμιστούν, προσεγγίζουν τα 3 δισ. ευρώ. Βέβαια, η δυνατότητα ταμιοποίησης σε έως και 72 δόσεις περιορίζει τη μηνιαία επιβάρυνση, ωστόσο δεν παύει να είναι και αυτή μια ακόμη υποχρέωση που προστίθεται στο μείγμα. Όπως υποχρέωση είναι και η έναρξη αποπληρωμής (επίσης από τον Ιανουάριο) των επιστρε-

Οι αλληλέλληλες φορολογικές υποχρεώσεις και οι λογαριασμοί ρεϊμάτος και φυσικού αερίου θα δοκιμάσουν τη δυνατότητα να διατηρηθεί ο ρυθμός αύξησης της κατανάλωσης.

πτόων προκαταβόλων συνολικού ύψους περίπου 3,5-4 δισ. ευρώ ακόμη και μετά το «κούρεμα» που θα φτάσει ακόμη και στο 75%.

2. Οι εκκαθαριστικοί λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος του 4μήνου θα περιέχουν τις καταναλώσεις των μηνών Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου. Τα δεδομένα είναι τα εξής: Η μέση τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκαν στα 0,134 ευρώ ανά κιλοβατώρα. Τον Οκτώβριο φτάσαμε στα 0,2 ευρώ, ενώ και ο Νοέμβριος έχει ξεκινήσει επίσης με τιμές άνω των 0,2 ευρώ ανά κιλοβατώρα. Αυτά σε επίπεδο κοινότητας. Σε επίπεδο λιανικής, για τα εκατομμύρια των νοικοκυριών που έχουν επιλέξει το κυμαινόμενο τιμολόγιο, η κρέω θα φτάνει ακόμη και στα 27-28 λεπτά ανά κιλοβατώρα (τελική τιμή μαζί με τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις) και παρά την

κρίση ενίσχυση των 6 λεπτών. Η περίοδος εκτός από τους εκκαθαριστικούς λογαριασμούς του ρεύματος περιλαμβάνει και τους λογαριασμούς του φυσικού αερίου με τις διπλάσιες τιμές σε σχέση με πέρυσι. Ολα θα κριθούν πλέον από τις καιρικές συνθήκες που θα επικρατήσουν στη χώρα το επόμενο χρονικό διάστημα, προκειμένου να φανεί αν το πρόσθετο κόστος από τις υπερδιπλάσιες τιμές θα αντισταθμιστεί σε ένα βαθμό από τη μειωμένη κατανάλωση. Το ίδιο ισχύει και για το πετρέλαιο θέρμανσης, η τιμή του οποίου είναι για τον Νοέμβριο αυξημένη κατά 47% σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα.

3. Ο τρίτος παράγοντας έχει να κάνει με την εξαρση της πανδημίας. Τέθηκαν σε ισχύ οι περιορισμοί στην είσοδο των καταστημάτων, κάτι το οποίο δεν αποκλείεται να έχει επιπτώσεις και στην οικονομική δραστηριότητα. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται κυρίως στις συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν σε εστίαση, διασκέδαση και φυσικά στο λιανεμπόριο. Οι εκπρόσωποι των συγκεκριμένων κλάδων έχουν ήδη εκφράσει την αγωνία τους για το ενδεχόμενο να περιοριστεί η κίνηση. Αυτό βέβαια είναι κάτι που θα φανεί στην πράξη και θα εξαρτηθεί και από την εξέλιξη της πανδημίας. Πάντως, προς το παρόν, τα στοιχεία που συγκεντρώνει το υπουργείο Οικονομικών από τις ηλεκτρονικές συναλλαγές αλλά και τα έσοδα του ΦΠΑ δείχνουν συνέχεια της αυξητικής πορείας.

Από τις αρχές του 2022 και μετά, ουσιαστικά παύουν τα τελευταία μέτρα στήριξης που θεσπίστηκαν για την πανδημία. Ολοκληρώνεται και η παράδοση του προγράμματος «Γέφυρα», οπότε θα αναληφθεί από τους δανειολήπτες η υποχρέωση πληρωμής του συνόλου της δανειακής υποχρέωσης. Κυβερνητικά στελέχη αποκλείουν το ενδεχόμενο να παραταθούν τα μέτρα στήριξης για την πανδημία, εκτιμώντας ότι δεν υπάρχουν πλέον οι ισορροπίες στην Ε.Ε. για κάτι τέτοιο. Μέτρα στήριξης θα εξεταστούν μόνο για την αντιμετώπιση της ενεργει-

Όσα ακίνητα δεν είναι πράσινα θα χάσουν την αξία τους

Δεν θα μπορούν ούτε να πωληθούν ούτε να μισθωθούν, λένε αναλυτές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μονόδρομο αποτελεί για τους θεσμικούς επενδυτές, όπως εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα (ΑΕΕΑΠ) και επενδυτικά κεφάλαια, η απόκτηση ακινήτων με βιοκλιματικά χαρακτηριστικά, χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα και εκπομπές ρύπων. Με βάση τις τάσεις που διαμορφώνονται στην αγορά, τα ακίνητα αυτά αποκτούν πολύ σημαντικό προβάδισμα έναντι των συμβατικών κτιρίων, τόσο ως προς την αξία και τα έσοδα που παράγουν όσο και ως προς την εμπορευσιμότητά τους. Ουσιαστικά ανατέλλει μια νέα εποχή στην αγορά ακινήτων, κατά την οποία θα αλλάξει εκ βάθρων η επενδυτική φιλοσοφία που τη διέπει.

Η αλλαγή αυτή υπαγορεύεται από την ανάγκη συμβολής στη διεθνή προσπάθεια που καταβάλλεται για τη μείωση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, αλλά και από τα πολύ σημαντικά πλεονεκτήματα και οικονομικά κίνητρα. Όπως αναφέρει σχετική ανάλυση της Arbitrage Real Estate, τα ενοίκια που καταβάλλονται για τα ακίνητα που προσφέρουν χαμηλές εκπομπές ρύπων είναι 10% υψηλότερα, ενώ βρίσκονται και μισθωτές πολύ ευκολότερα.

Ειδικότερα, ένα πράσινο κτίριο γραφείων μισθώνεται αντί μέσου ποσού 23 ευρώ/τ.μ., εφόσον η σύμβαση αφορά αποκλειστικά την επιφάνεια ανωδомуής (όχι δηλαδή και βοηθητικούς χώρους ή γκαράζ), τη στιγμή που ένα συμβατικό, πλην όμως σύγχρονο κτίριο γραφείων, μισθώνεται αντί 19 ευρώ/τ.μ. κατά μέσο όρο, ενώ ένα παλαιότερο ακίνητο αντί μόλις 16 ευρώ/τ.μ.

Η διαφορά δηλαδή μπορεί να φτάσει ακόμα και το 43% σε σχέση με ένα παλιό κτίριο. Αντίστοιχα, σε ό,τι αφορά την αξία των ακινήτων αυτών, η Arbitrage σημειώνει ότι για κάθε ευρώ που εξοικονομείται από τη μειωμένη ενεργειακή κατανάλωση, αυξάνεται αντίστοιχα και η εύλογη αξία του κτιρίου. Ανάλογο όφελος προκύπτει και από την ευκολία μίσθωσης, καθώς σχεδόν το σύνολο των μεγάλων εταιρειών, πολυεθνικών και μη, απαιτούν πρόστιμα πιστοποιημένα κτίρια γραφείων, που πληρούν με αποδοτικό τρόπο προδιαγραφές υγείας και ευεξίας. Αυτό μετaphράζεται σε ορόφους με φυσικό αερισμό, επαρκή φωτισμό και πολυ-λειτουργικά κτιριακά συστήματα εξαερισμού (παθητικά και ενεργητικά). Αναζητούν επίσης δυναμικούς και ευέλικτους χώρους

Τα ενοίκια που καταβάλλονται για τα ακίνητα που προσφέρουν χαμηλές εκπομπές ρύπων είναι 10% υψηλότερα.

οι οποίοι προάγουν τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση. Επίσης, εστιάζουν στην ευρωκωρία και σε χώρους ψυχαγωγίας καθώς και –όπου αυτό είναι εφικτό– υπαίθριους χώρους συναντήσεων.

Οι νέες ανάγκες

Οι επενδυτές προσαρμόζουν το χαρτοφυλάκιό τους, ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες ανάγκες που διαμορφώνονται στην αγορά. Στην περίπτωση της ελληνικής αγοράς, η οποία παρουσιάζει μεγάλη έλλειψη σύγχρονων πράσινων κτιρίων, λόγω της έλλειψης επενδύσεων την προηγούμενη δεκαετία, οι επενδυτικές εταιρείες ακινήτων αποτελούν σήμερα την «ατμομηχανή» των νέων αναπτύξεων ακινήτων, που να πληρούν τις νέες προδιαγραφές και απαιτήσεις.

Η Prodea Investments, η μεγαλύτερη εταιρεία ακινήτων της χώρας, με ενεργητικό 2,4 δισ. ευρώ, διαθέτει σήμερα πρόστιμα πιστοποιημένα ακίνητα αξίας 300 εκατ. ευρώ. Το σχετικό μέγεθος θα αυξηθεί σε 350 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του έτους, ενώ, όπως αναφέρει στην «Κ» ο Αρις Καρυτινός, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, «κατά τη διάρκεια των επόμενων 12-18 μηνών θα ξεπεράσουμε τα 550 εκατ. ευρώ πιστοποιημένων πράσινων ακινήτων. Πρόκειται για μια λύση που είναι οικονομικά προσοδοφόρο, αυξάνει τη δυνατότητα μίσθωσης των ακινήτων και ταυτόχρονα προσφέρει και υψηλότερη απόδοση». Το 52% των παραπάνω επενδύσεων θα χρηματοδοτηθεί από το πράσινο μολόγο ύψους 300 εκατ. ευρώ, που εξέδωσε η Prodea τον προηγούμενο Ιούλιο.

Η Prodea έχει προχωρήσει σε μια σειρά συνεργασιών με την Dimand Real Estate, βάσει των οποίων συνεπενδύει στο στάδιο της ανάπτυξης νέων, πράσινων ακινήτων. Ένα τέτοιο παράδειγμα αφορά την ανακατασκευή του Σαρόγλειου Μεγάρου, στην οδό Σταδίου στην Ομόνοια. Το κτίριο θα επαναλειτουργήσει στις αρχές του 2022, φιλοξενώντας το πρώτο πιστοποιημένο πράσινο ξενοδοχείο στην Ελλάδα.

Επίσης, θα αποτελέσει και το πρώτο ξενοδοχείο της αλυσίδας Moxu του ομίλου

ΠΗΓΗ: Dcarbon, Arbitrage Real Estate

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μόλις 76 κτίρια στην Ελλάδα με βιοκλιματικά χαρακτηριστικά

Ενδεικτικό της ανάγκης για επιτάχυνση της ανανέωσης του κτιριακού αποθέματος της χώρας είναι και το πόσο μικρός είναι ο αριθμός των πράσινων κτιρίων, εξέλιξη που ωθεί τους επενδυτές να προχωρήσουν σε συνεργασίες, ώστε να αναπτύξουν οι ίδιοι τα ακίνητα που θα εντάξουν στο μελλοντικό τους χαρτοφυλάκιο. Σύμφωνα με στοιχεία της Arbitrage Real Estate, μέχρι και το 2011 στην Ελλάδα υπήρχαν μόλις δύο κτίρια με βιοκλιματικά χαρακτηριστικά. Στο τέλος της δεκαετίας, το 2020, ο αριθμός αυτός είχε αυξηθεί σε 76. Ωστόσο, παρά τη βελτίωση, παραμένει «σταγόνα στον ωκεανό». Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, τα κτίρια στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν το 45% της τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε σύγκριση με το 40% σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημερινό κτιριακό δυναμικό στην Ελλάδα αποτελείται από περισσότερα από 4 εκατομμύρια κτίρια, από τα οποία 300.000 είναι επαγγελματικές χρήσεις (π.χ. γραφεία, καταστήματα κτλ.), με την πλειονότητα αυτών να έχει κατασκευαστεί πριν από το 1980, πριν υιοθετηθούν αυστηροί κανονισμοί θερμοκής μόνωσης και εφαρμοστούν ευρέως τεχνολογίες ε-

Ξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακά αποδοτικά υλικά.

Ενδεικτικό χαρακτηριστικό της ενεργειακής απόδοσης στην Ελλάδα είναι το γεγονός ότι μόνο το 3,5% όλων των κτιρίων διαθέτει χαρακτηριστικά υψηλής ενεργειακής απόδοσης, ενώ περίπου το

60% αυτών ανήκει στις χαμηλότερες κατηγορίες ενεργειακής απόδοσης. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται κυρίως στην ηλικία των κτιρίων της χώρας. Αλλιώς, πάνω από το 70% των κτιρίων αυτών έχει κατασκευαστεί πριν από το 1980, κάτι που σημαίνει ότι δεν έχουν καμία θερμομόνωση. Αντίστοιχα, μόλις στο 8% των κτιρίων, δηλαδή όσα κατασκευάστηκαν από το 2001 και μετά, έχουν αρχίσει να ενσωματώνονται τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας. Το πρώτο κτίριο που έλαβε πιστοποίηση LEED (βαθμίδα Gold) στην Ελλάδα ήταν το Karela Office Park στην Παιανία τον Μάρτιο του 2013, ιδιοκτησίας της τότε Εθνικής Παναγία ΑΕΕΑΠ και νυν Prodea Investments. Το κτίριο αυτό, που μισθώνεται εξ ολοκλήρου από τον όμιλο του ΟΤΕ, κατέκτησε τη συγκεκριμένη διάκριση χάρη, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία χώρου πρασίνου επιφάνειας 11 στρεμμάτων στην οροφή προς ελάττωση του επιπέδου της θερμοκρασίας στο εσωτερικό του και στην εγκατάσταση αυτόματων περικοπόμενων συστημάτων προς βελτίωση της σκίασης και του φυσικού φωτισμού.

Γραφεία με μηδενικές εκπομπές ρύπων αναζητούν οι εταιρείες στο εξωτερικό

«Θα φτάσουμε σε ένα σημείο στο άμεσο μέλλον, όπου ακίνητα τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία, Εταιρική Διακυβέρνηση), δεν θα μπορούν ούτε να πουληθούν ούτε να ενοικιαστούν». Οσο υπερβολικά κι αν ακούγεται, η φράση αυτή ειπώθηκε στο πρόσφατο συνέδριο ακινήτων Prodepro και ανήκει στην κ. Aleksandra Njaguj, επικεφαλής του ESG για τον γερμανικό επενδυτικό όμιλο DWS Group, ο οποίος διαθέτει περιουσιακά στοιχεία ύψους άνω του 1 τρις. ευρώ υπό διαχείριση. Η βαρύτητα των λεγόμενων είναι λοιπόν δεδομένη. Σύμφωνα με την τάση που ήδη αρχίζει να διαμορφώνεται στο εξωτερικό, τα παλιότερα ακίνητα δεν θα μπορούν να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση για να αγοραστούν, ενώ και οι μεγάλες εταιρείες θα αποφεύγουν να τα μισθώσουν, καθώς δεν θα ευθυγραμμίζονται με τις πολιτικές ESG που εφαρμόζονται ήδη. Την άποψη της κ. Njaguj συμμερίζονται και άλλοι επαγγελματίες της αγοράς ακινήτων, καθώς όσο προχωράει η μετάβαση της αγοράς ακινήτων προς περισσότερο πράσινα κτίρια, τόσο θα απαζιώνονται τα παλιότερα ακίνητα.

Μάλιστα, σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Ορφανό, διευθύνοντα εταίρο της Arbitrage Real Estate, στο Λονδίνο απαγορεύεται πλέον να μισθώνονται κτίρια τα οποία βρίσκονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της ενεργειακής κατανάλωσης.

Μεγάλες επενδύσεις

Όπως σημειώνει ο κ. Αρις Καρυτινός, διευθύνων σύμβουλος της Prodea Investments, «ο τομέας των ακινήτων είναι πολύ σημαντικός για το ESG, καθώς προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για την κλιματική αλλαγή, θα πρέπει να επενδύονται 180 δισ. ευρώ ετησίως μέχρι το 2050, ακριβώς

Στο Λονδίνο απαγορεύεται να μισθώνονται κτίρια τα οποία βρίσκονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της ενεργειακής κατανάλωσης.

επειδή τα κτίρια είναι ιδιαίτερα ρυπογόνα». Σύμφωνα με τον κ. Καρυτινό, το ESG σχετίζεται με το περιβάλλον και την ανάγκη προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, με τις αλλαγές που συντελούνται διαρκώς στην κοινωνία και στους εργαζομένους, ενώ η διακυβέρνηση αφορά τις δομές, το μέγεθος και την ποικιλία του Δ.Σ. της εταιρείας, καθώς και όλες τις πολιτικές που έχουν να κάνουν με τη διαφθορά, τις αμοιβές και τη διαχείριση ρίσκου. Αφορά, δε, κυρίως μεγάλες εταιρείες, καθώς αποτελεί μια δαπανηρή και περίπλοκη διαδικασία. Σύμφωνα με την κ. Njaguj, μέχρι το τέλος του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έχει εκδώσει τους ορισμούς του τι είναι και πόσο είναι πράσινη και βιώσιμη μια επένδυση, βάσει έξι κριτηρίων. Αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ενεργειακή αποδοτικότητα, τη μείωση αποβλήτων και τη σωστή διαχείριση υδάτων, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας επένδυσης, ακόμα και θέματα που περιλαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας, για παράδειγμα, στην κατασκευή ενός ακινήτου. Πρόκειται για το λεγόμενο EU Taxonomy, το οποίο θα καθορίζει στο εξής τις αποδόσεις για τους επενδυτές, το κόστος ανακίνησης και αναβάθμισης, αλλά και τον κίνδυνο στις χρηματοδοτήσεις. Σήμερα, δεν υπάρχουν πλήρη και αξιόπιστα δεδομένα προκειμένου να μετρηθεί το πόσο πράσινη και βιώσιμη είναι

Οι μεγάλες επιχειρήσεις ζητούν πλέον μετρήσιμα δεδομένα για τις εκπομπές ρύπων και τη μείωσή τους. «Θέλουν να μπορούν να παρακολουθούν σε εβδομαδιαία βάση τις εκπομπές ρύπων του κτιρίου», σημειώνουν χαρακτηριστικά στελέχη της αγοράς.

μια επένδυση. Ωστόσο, στα ακίνητα το πρόβλημα αυτό είναι πιο περιορισμένο, καθώς η βιωσιμότητα συνδέεται με πολλά μετρήσιμα μεγέθη, όπως είναι η ενεργειακή αποτελεσματικότητα.

Εν τω μεταξύ, όπως αναφέρουν στελέχη των εταιρειών ακινήτων στο εξωτερικό, οι μεγάλες επιχειρήσεις ζητούν πλέον κτι-

ρια μηδενικών εκπομπών ρύπων. Στην περίπτωση έκθεσης της PwC για λογαριασμό του Urban Land Institute για τις τάσεις και τις προοπτικές της ευρωπαϊκής αγοράς ακινήτων το 2022, επισημαίνεται ότι οι χρήστες, δηλαδή οι μεγάλες επιχειρήσεις, ζητούν πλέον μετρήσιμα δεδομένα για τις εκπομπές ρύπων και τη μείωσή τους.

«Θέλουν να γνωρίζουν τι συμβαίνει στο κτίριο από πλευράς ρύπων. Δεν τους αρκεί ότι είναι πιστοποιημένο κατά το πρότυπο LEED. Θέλουν να μπορούν να παρακολουθούν σε εβδομαδιαία βάση τις εκπομπές ρύπων του κτιρίου», σημειώνουν χαρακτηριστικά στελέχη της αγοράς.

Το βέβαιο είναι ότι οι αρχές της περι-

βαλλοντικής διακυβέρνησης υιοθετούνται με γοργό ρυθμό διεθνώς και αυτό επηρεάζει ασφαλώς και την αγορά ακινήτων. Το 2019, το 63% των θεσμικών επενδυτών είχε υιοθετήσει τις αρχές ESG, ενώ το 2021, μόλις δύο χρόνια μετά, το ποσοστό αυτό είχε αυξηθεί σε 72%. Αντίστοιχα, οι περιβαλλοντικά ευαίσθητοποιημένες επενδύσεις έχουν αυξηθεί κατά 60% τα τελευταία χρόνια. Το 2014 υπήρχαν μόλις 15 δισ. ευρώ τέτοιων επενδύσεων, ενώ για το 2024 αναμένεται να ξεπεράσουν τα 53 τρις. ευρώ.

Υγιεινός τρόπος ζωής

Πώς θα είναι όμως τα κτίρια του μέλλοντος; Αλλιώς, εκτός από τα επιμέρους ποιοτικά χαρακτηριστικά και το χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, έρχονται και αλλαγές ως προς τα σχεδιαστικά χαρακτηριστικά και την ευεξία των χρηστών και επισκεπτών τους. Σύμφωνα με την Arbitrage Real Estate, μετά την πανδημία έχει αναδειχθεί η ανάγκη για πιο ευρύχωρες κτιριακές μονάδες με ευέλικτη διαρρύθμιση, σχεδιασμένες να προάγουν την ευημερία και να υποστηρίζουν έναν υγιεινό τρόπο ζωής κατά τη διάρκεια της εργασίας. Οποιαδήποτε νέα ανάπτυξη αναμένεται να ξεχωρίσει από τον ανταγωνισμό και να επιτύχει υψηλότερες αξίες, εάν αντιμετωπίσει με επιτυχία αυτές τις παραμέτρους. «Οι νέες προδιαγραφές θα οδηγήσουν σε κινήσεις όπως η επιλογή υλικών που δεν ευνοούν τα παθογόνα μικρόβια και σε σχεδιασμό που προάγει επαρκή φυσικό και τεχνητό αερισμό για τη βελτίωση της ποιότητας του εισπνεόμενου αέρα. Οι νέες αρχιτεκτονικές και τεχνικές προδιαγραφές αναμένεται να επαναπροσδιορίσουν τις απαιτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού χώρου με στόχο την ευεξία των μισθωτών», σημειώνει η Arbitrage.

Τα λάθη είχαν προκαλέσει έντονες αντιδράσεις, με τη διοίκηση του ε-ΕΦΚΑ να προχωράει στις απαιτούμενες ενέργειες.

Νέα ειδοποιητήρια σε μη μισθωτούς για τις εισφορές του 2020

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Νέα ειδοποιητήρια με μηδενικές ή χαμηλότερες εισφορές θα λάβουν χιλιάδες μη μισθωτοί ασφαλισμένοι του ε-ΕΦΚΑ με παράλληλη μισθωτή απασχόληση, καθώς ο φορέας προχώρησε σε διόρθωση ή και τροποποίηση των στοιχείων που αφορούσαν κατά κύριο λόγο τις εισφορές της μισθωτής εργασίας. Η τροφοδότηση του συστήματος με τα νέα, διορθωμένα στοιχεία θα γίνεται, σύμφωνα με έγγραφο του ΕΦΚΑ, σε μηνιαία βάση, όμως ήδη έως τον Οκτώβριο ολοκληρώθηκε η τροποποίηση εκκαθάρισης εισφορών έτους 2020 των ασφαλισμένων για τους οποίους κατά την αρχική εκκαθάριση δεν ελήφθησαν υπόψη εισφορές από μισθωτή απασχόληση. Πρόκειται για χιλιάδες εργαζομένους με «μπλοκάκι» που ενώ θεωρούσαν ότι οι εισφορές της μισθωτής τους απασχόλησης κάλυπταν το κατώτερο όριο εισφορών που ορίζει ο νόμος και για τις μη μισθωτές υπηρεσίες τους, τελικά είδαν τον Ιούλιο ειδοποιητήρια με χρεωστικό υπόλοιπο το οποίο θα έπρεπε να πληρωθεί σε 6 δόσεις.

Τα λάθη είχαν προκαλέσει έντονες αντιδράσεις, με τη διοίκηση του ε-ΕΦΚΑ να προχωράει στις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να υπάρξει τροποποίηση στις εκκαθαρίσεις εισφορών του 2020. Ξεκαθαρίζεται, δε, ότι και στα νέα εκκαθαριστικά που αναρτήθηκαν ή και θα αναρτώνται ανά μήνα, με βάση τη ροή εισαγωγής των νέων στοιχείων, δεν αλλάζει η μεθοδολογία. Αυτό που τροποποιεί τα ποσά που καλούνται να πληρώσουν ή να λάβουν ως επιστροφές οι ασφαλισμένοι είναι τα νέα, επικαιροποιημένα στοιχεία.

Αναλυτικά, η τροποποίηση της εκκαθάρισης δημιουργεί ένα αποτέλεσμα, που μπορεί να είναι χρεωστικό, πιστωτικό ή μηδενικό.

Στην περίπτωση που η αρχική εκκαθάριση ήταν χρεωστική και ο ασφαλισμένος έπρεπε να πληρώσει το χρέος του σε 6 δόσεις, εφόσον το νέο εκκαθαριστικό προκύψει πιστωτικό, τότε το αρχικό χρέος μηδενίζεται και το πιστωτικό υπόλοιπο επιστρέφεται έπειτα από συμψηφισμό με τυχόν οφειλές.

Ποσά για τα οποία είχαν εξοφληθεί δόσεις εκκαθάρισης συμψηφίζονται με μελλοντικές ασφαλιστικές εισφορές. Εάν προκύψει μεγαλύτερο χρέος, τότε το επιπλέον ποσό κατανέμεται ισομερώς στις επόμενες δόσεις της αρχικής εκκαθάρισης. Σε περίπτωση που δεν απομένουν δόσεις εκκαθάρισης προς καταβολή, το επιπλέον ποσό αναζητείται εφάπαξ μέχρι το τέλος του μήνα που διενεργήθηκε η τροποποίηση. Εάν πάλι το νέο χρεωστικό υπόλοιπο είναι μικρότερο από το αρχικό, τότε αναπροσαρμόζονται αντίστοιχα ισομερώς όλες οι δόσεις της αρχικής εκκαθάρισης. Ποσό για το οποίο έχουν εξοφληθεί οι αρχικές δόσεις εκκαθάρισης χρησιμοποιείται για εξόφληση των αντίστοιχων νέων δόσεων. Τυχόν επιπλέον ποσό παραμένει ως πιστωτικό υπόλοιπο και συμψηφίζεται με ασφαλιστικές οφειλές, ακολουθώντας τους κανόνες εξόφλησης εισφορών.

Εάν η αρχική εκκαθάριση ήταν μηδενική και προκύψει πιστωτικό υπόλοιπο, αυτό επιστρέφεται έπειτα από συμψηφισμό με τυχόν οφειλές. Εάν προκύψει χρεωστικό υπόλοιπο, τότε η οφειλή που προκύπτει επιμερίζεται ισομερώς στις δόσεις που απομένουν έως τη λήξη της εκκαθάρισης. Σε περίπτωση που δεν απομένουν δόσεις, το χρεωστικό υπόλοιπο καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι το τέλος του μήνα που διενεργήθηκε η τροποποίηση.

Τέλος, η αρχική εκκαθάριση ήταν πιστωτική και πλέον υπάρχει νέο, μεγαλύτερο πιστωτικό υπόλοιπο, αυτό επιστρέφεται έπειτα από συμψηφισμό με τυχόν οφειλές. Εάν πάλι προκύψει μηδενικό υπόλοιπο, τα ποσά που επιστράφηκαν αναζητούνται.

Τα στοιχεία της τροποποίησης και το αποτέλεσμα της θα εμφανίζονται στη μηχανογραφική εφαρμογή «Ασφάλιση - Εσοδα μη μισθωτών ασφαλισμένων», στην οθόνη «Στοιχεία εκκαθαρίσεων». Αναρτώνται, δε, και στον Ατομικό Λογαριασμό των ασφαλισμένων, ενώ στις οθόνες των ενδιαφερομένων θα εμφανιστεί και νέο ειδοποιητήριο, με τίτλο «Ειδοποιητήριο τροποποίησης εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών έτους 2020».

Η πανδημία αύξησε αισθητά την πελατεία των μίνι μάρκετ

Εξασφαλίζουν το 27% της δαπάνης των νοικοκυριών για τρόφιμα και καθαριστικά

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης, παρά τη σημαντική συρρίκνωση στη διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης, φαίνεται ότι παρουσιάζει η λεγόμενη μικρή λιανική, συμπεριλαμβανομένων των μεμονωμένων καταστημάτων τροφίμων. Προοπτικές που αναδείχθηκαν κυρίως στη διάρκεια των lockdowns και που έκαναν τον καταναλωτή να «ανακαλύψει» ξανά την ευκολία του μίνι μάρκετ—πάλαι ποτέ φιλικατζίδικο—της γειτονιάς του.

Ετσι, παρά το γεγονός ότι το 2020 σε σύγκριση με το 2008 ο αριθμός των μίνι μάρκετ και εν γένει των λεγόμενων «καταστημάτων ευκολίας» (convenience stores) είχε μειωθεί κατά περίπου 23% και των περιπτέρων κατά 50%, οι καταναλωτές τα επισκέπτονται πλέον πιο συχνά σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, κάτι που καθιστά τη μικρή λιανική ελκυστική στους επενδυτές, είτε πρόκειται για αλυσίδες σούπερ μάρκετ είτε πρόκειται για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο λεγόμενο quick commerce, όπως ο γερ-

Αυξημένος ο αριθμός των καταναλωτών, συχνότερες οι επισκέψεις, ενώ οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες μικρής λιανικής υπόσχονται ενίσχυση του τζίρου.

μανικός όμιλος Delivery Hero.

Σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε το δίμηνο Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου 2021 από την εταιρεία ερευνών αγορών IRI, και τα οποία παρουσίασε χθες η διευθύντρια πωλήσεων της IRI Greece Δήμητρα Κατσιώπη στο πλαίσιο του συνεδρίου «Convenience Retailing», το 27% της μηνιαίας δαπάνης για είδη παντοπωλείου (τρόφιμα και άλλα βασικά είδη νοικοκυριού) το δίνουν οι καταναλωτές στη μικρή λιανική (φούρνος - γαλακτοπωλείο, μίνι μάρκετ, περπτερο, κατάστημα ψιλκάου).

Πρόκειται για διόλου ευκαταφρόνητο μερίδιο. Το 61% κατευθύνεται στα σούπερ μάρκετ, ενώ πλέον ένα 12% της μηνιαίας δαπάνης πηγάζει στα ηλεκτρονικά καταστήματα τροφίμων. Βάσει στοιχείων που παρουσίασε στο ίδιο συνέδριο ο κ. Κωνσταντίνος Αγγελολουκάς από τη NielsenIQ, η συμβολή της μικρής λιανικής στον συνολικό τζίρο του λιανεμπορίου τροφίμων είναι περίπου 31%.

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης αύξηση του ποσοστού όσων επισκέπτονται συχνά τα σημεία της μικρής λιανικής. Ετσι, ενώ προ κορωνοϊού ένα 14% (όσων επισκέπτονται τη μικρή λιανική) πήγαινε από 2-5 φορές την εβδομάδα σε μίνι μάρκετ, τώρα το ποσοστό αυτό είναι 24%. Στο περπτερο πηγαίνει 2-5 φορές την εβδομάδα το 25% έναντι 15% προ κορωνοϊού, στα

ΠΗΓΗ: NielsenIQ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ισχυροποιεί τη θέση της η OK! Anytime Markets

Οι προοπτικές της μικρής λιανικής έχουν ως αποτέλεσμα την έντονη κινητικότητα στον κλάδο. Ετσι, λίγες εβδομάδες μετά τη γνωστοποίηση της εξαγοράς από τη γερμανική Delivery Hero (ιδιοκτήτρια της efood και της InstaShop) σειράς εταιρειών του ομίλου Μούκαλη, μεταξύ αυτών του δικτύου μίνι μάρκετ και περιπτέρων Kiosky's, χθες η OK! Anytime Markets Α.Ε. ανακοίνωσε την εξαγορά της εταιρείας KosmoThess Cash & Carry. Η εταιρεία δραστηριοποιείται στη Βόρεια Ελλάδα με τη μέθοδο της δικαιοχρήσης (franchising), με καταστήματα ευκολίας 80-300 τ.μ. Ο κύκλος εργασιών της KosmoThess Cash & Carry εκτιμάται ότι θα αγγίξει τα 20 εκατομμύρια ευρώ σε χονδρικές πωλήσεις. Η εταιρεία διαθέτει κεντρικές αποθήκες συνολικής έκτασης 4.200 τ.μ., με εγκαταστάσεις στην Ευκαρπία και στα Νέα Μουδανιά στη Χαλκιδική. Διαχειρίζεται 110 καταστήματα με την

22% προ πανδημίας). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, δεδομένης μάλιστα και της δραστηριοποίησης στη μικρή λιανική των ηλεκτρονικών πλατφορμών (efood, wolf, InstaShop, Pop Market) παρουσιάζει η επωνυμία Happy Markets. Τη διέυθυνση της εταιρείας θα αναλάβει ο κ. Γιώργος Σαρηνιαννίδης, γνωστό στέλεχος της αγοράς του λιανεμπορίου, με πολυετή πείρα σε ρόλους ευθύνης πολυεθνικών και ελληνικών εταιρειών τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Στο παρελθόν ο κ. Σαρηνιαννίδης είχε εργαστεί στην Carrefour τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Βουλγαρία, καθώς και στην Chris Cash & Carry στην Κύπρο. Με αυτή την κίνηση η OK! Anytime Markets Α.Ε. υλοποιεί ένα μέρος από τα επενδυτικά της σχέδια για την αγορά της Βόρειας Ελλάδας. Μέσα στο 2021 έχουν ανοίξει ήδη τρία καταστήματα στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Η εταιρεία OK! Anytime Markets Α.Ε. ξεκίνησε επίσημα τη δραστηριοποίησή της στον χώρο του λιανεμπορίου στην Ελλάδα το 2004. Προ της προαναφερθείσας εξαγοράς, το δίκτυο της αποτελείτο από 114 καταστήματα.

κτίμηση από την πλευρά των καταναλωτών, ότι μελλοντικά θα αυξήσουν τη μηνιαία δαπάνη για αγορές από τα ηλεκτρονικά καταστήματα της μικρής λιανικής. Την άποψη ότι θα αυξήσει τη δαπάνη διατύπωσε το 18%.

Οι κατηγορίες προϊόντων όπου σημειώνει υψηλές επιδόσεις η μικρή λιανική είναι τα ενεργειακά ποτά, με τα σούπερ μάρκετ να έχουν μερίδιο μόνο 19,7%, ο έτοιμος προς κατανάλωση καφές (μερίδιο μικρής λιανικής 65,3%), τα παγωτά, οι τσιζκλες και φυσικά τα προϊόντα καπνού. Τα στοιχεία της έρευνας της IRI δείχνουν ωστόσο ότι οι καταναλωτές αρχίζουν να αναζητούν και προμηθεύονται τελικά και άλλα προϊόντα από τη μικρή λιανική, όπως απορρυπαντικά, χαρτικά, προϊόντα απολύμανσης, κατεψυγμένα τρόφιμα, αλλά και προϊόντα διατροφής για παιδιά.

Το ποιοι και πώς θα επιβιώσουν θα εξαρτηθεί από το πόσο γρήγορα θα προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις των καιρών, που θέλουν τη μικρή λιανική να διαθέτει μεγάλη ποικιλία προϊόντων, να προβαίνει και σε προοθητικές ενέργειες, να λειτουργεί ηλεκτρονικό κατάστημα και να παρέχει υπηρεσίες τόσο παράδοσης κατ'οίκον όσο και click & collect. Η κ. Κατσιώπη εκτίμησε δε ότι δεν αποκλείεται να δοθεί και στην Ελλάδα την τάση που αναπτύσσεται στο εξωτερικό, δηλαδή τη λειτουργία μίνι μάρκετ drive through.

Μικρές επιχειρήσεις με μεγάλες προοπτικές στο στόχαστρο των funds

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Σε μαγνήτη ισχυρού επενδυτικού ενδιαφέροντος τείνουν να μετατραπούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα που διαθέτουν προοπτικές ανάπτυξης και ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Του λόγου το αφαρόν φανερώνει η συμφωνία, που έγινε γνωστή την περασμένη εβδομάδα, για την εξαγορά από την BC Partners πλειοψηφικού ποσοστού της Pet City, μιας εταιρείας με σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης που δεν επιπράττει από την πανδημία λόγω της στροφής των ελληνικών νοικοκυριών στην απόκτηση ζώων συντροφιάς.

Η δυναμική που έχουν οι ΜμΕ γίνεται αισθητή και από την ίδρυση του ειδικού επενδυτικού σχήματος BC Partners GR Investment LP, που εγκαινιάζει την παρουσία του στη χώρα μας μέσω της εισόδου του στην εταιρεία ζωοτροφών που ίδρυσε το 1988 ο Μαντζουράνης Μαντζουρανάκης. Η εξαγορά του «πακέτου» πλειοψηφίας στην Pet City ανήκει στον συνεχώς διευρυνόμενο καμβά των συναλλαγών, που δεν αφορούν μόνο εταιρείες με κύκλο εργασιών πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων, αλλά περιλαμβάνουν και σημαντικά μικρότερες, οικογενειακού χαρακτήρα, αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις. Παρά, όμως, οι ελληνικές μικρομεσαίες εταιρείες βρίσκονται στο στόχαστρο των επενδυτών; «Λόγω της επενδυτικής άπνοιας που έχει προηγηθεί ιδίως κατά τα πρώτα κύματα της πανδημίας και σε συνδυασμό με τα αρνητικά επιτόκια, τα funds έχουν συσσωρεύσει σημαντική ρευστότητα. Ως αποτέλεσμα διαθέτουν "όρεξη" για επενδύσεις και σε χαρτοφυλάκια που ενδεχομένως δεν θα αξιολογούσαν στο παρελθόν»,

Pet City, Kiosky's, Cosmos Sport αποτελούν τους τελευταίους κρίκους μιας μακρινής αλυσίδας εξαγορών.

εξηγεί στην «Κ» ο Στέφανος Χαρακτινιώτης, εταίρος και επικεφαλής του τμήματος συγχωνεύσεων και εξαγορών της Ζέπος & Γιαννόπουλος.

«Τα επενδυτικά funds επιδιώκουν ανάπτυξη τόσο οργανικά όσο και μέσω εξαγορών, γεγονός που θα οδηγήσει, στο άμεσο μέλλον, σε νέα ντίλ με πρωταγωνιστές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Δεν θα πρέπει να αποκλείονται συμπληρωματικές επενδύσεις και εξαγορές μέσω πλειοψηφισμού ή συμμετοχής σε αναδιάρθρωσεις δανείων προβληματικών επιχειρήσεων που σήμερα διαχειρίζονται οι loan servicers», σημειώνει ο Δημήτρης Σκαλαίος, εταίρος της Sigma Catalyst Partners που εξειδικεύεται σε συγχωνεύσεις και εξαγορές.

«Ενίοτε υφίσταται ζήτημα διαδοχής στην διοίκηση μιας επιχείρησης. Παγίως, όμως, τα funds επιλέγουν να επενδύουν σε διαφορετικούς τομείς, με στόχο να προχωρήσουν σε καθετοποίηση και ενοποίηση των δραστηριοτήτων, επιδιώκοντας συνέργειες και κατ'επέκταση οικονομίες κλίμακας», συμπληρώνει ο κ. Χαρακτινιώτης.

Πράγματι, σε τέτοιου είδους συνέργειες, για παράδειγμα, μεταξύ των κλάδων υγείας και ασφάλισης, προσβλέπει το αμερικανικό fund CVC Capital Partners, που έχει εξαγοράσει, μεταξύ άλλων, έξι νοσοκομεία, ενώ βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρω-

Το 2016 η Pet City είχε τζίρο 32 εκατ. ευρώ και πέρυσι 45,6 εκατ. ευρώ. Η μεταβολή αυτή εξηγεί σε μεγάλο βαθμό γιατί το BC Partners προχώρησε στην εξαγορά της εταιρείας.

σης της συναλλαγής, ύψους 385 εκατ. ευρώ, για την απόκτηση της Εθνικής Ασφαλιστικής. Σε αντίστοιχες συγχρήσεις θα οδηγήσει και η κυοφορούμενη συμφωνία μεταξύ του δικτύου μίνι μάρκετ Kiosky's και της Vivartia, που αποκάλυψε η «Κ» σε πρόσφατο δημοσίευσή της. Σε αυτή την περίπτωση θα καταστεί εφικτή η διάθεση έτοιμων γευμάτων στα Kiosky's, τα οποία, ενδεχομένως, θα προμηθεύει η Forky που εξαγόρασε η Vivartia στα τέλη του 2017. Έχει προηγηθεί η εξαγορά της Kiosky's (του ομίλου Μούκαλη) από τη

γερμανική Delivery Hero, που ελέγχει τη διαδικτυακή πλατφόρμα παραγγελίας φαγητού efood, ανοίγοντας τον δρόμο για την κατ'οίκον διανομή των έτοιμων γευμάτων.

«Καταγράφεται ήδη, και αναμένουμε μεγαλύτερη συγκέντρωση σε αρκετούς κλάδους, όπως η ιδιωτική υγεία, τα τρόφιμα και ποτά, η πληροφορική, το ηλεκτρονικό εμπόριο, αλλά και ο παραδοσιακός κλάδος του τουρισμού. Η συγκέντρωση αυτή είναι απόρροια της εισόδου μεγάλων funds και στρατηγικών επενδυτών στους κλάδους

αυτούς, μέσω στρατηγικών εξαγορών και συμφωνιών, γνωστών και ως «platform deals», όπως η εξαγορά της Vivartia από την CVC, η συνεργασία Oaktree - SANI/Ikos στον τομέιο, οι εξαγορές ιδιωτικών νοσοκομείων από τα CVC και Oaktree. Πρόσφατα στον κλάδο της εξειδικευμένης λιανικής, η βρετανική JD Sports Fashion απέκτησε το 80% της Cosmos Sport, ενώ η BC Partners εισήλθε στην Pet City» αναφέρει ο κ. Σκαλαίος.

Η Cosmos Sport και η Pet City, με κύκλο εργασιών 52 εκατ. και 45,6 εκατ. ευρώ αντίστοιχα, ανήκουν στην κατηγορία των μεσαίων επιχειρήσεων με υψηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης, εάν ληφθεί υπόψη ότι το 2016 η εταιρεία αθλητικών ειδών και η αλυσίδα καταστημάτων ζωοτροφών είχαν τζίρο 27 και 32 εκατ. ευρώ.

«Πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαθέτουν ισχυρά μεγέθη, προσελκύοντας ξένους επενδυτές, οι οποίοι προσβλέπουν και στην πώλησή τους με πολλαπλάσια αποτίμηση, σε μεταγενέστερο διάστημα», εξηγεί ο κ. Χαρακτινιώτης. «Συνήθως επιτυγχάνονται υψηλότερες αποτιμήσεις, οι οποίες, κατά το τελευταίο διάστημα, ενισχύονται επειδή βασικοί παίκτες τοποθετούνται στρατηγικά στην εποχή μετά την πανδημία», αναφέρει από την πλευρά του ο επικεφαλής της Sigma Catalyst Partners, κ. Σκαλαίος. Περιγράφοντας την αρχιτεκτονική των συγκεκριμένων συναλλαγών, ο κ. Σκαλαίος επισημαίνει ότι, ως επί το πλείστον, οι στρατηγικοί επενδυτές και τα επενδυτικά funds επιδιώκουν την απόκτηση πλειοψηφικών ποσοστών άνω του 51%. «Στην περίπτωση αυτή, οι αρχικοί μέτοχοι εισπράττουν τμήμα μεταβίβασης μετοχών—επιπλέον της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου—, συμμετέχουν, σε πολλές πε-

ριπτώσεις, στη διοίκηση των εταιρειών και δεσμεύονται για την επίτευξη συγκεκριμένων οικονομικών στόχων», σημειώνει. Η λίστα των ντίλ με πρωταγωνιστές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι μακρά. Ενδεικτικά περιλαμβάνει την εξαγορά, έναντι 10 εκατ. ευρώ, της ελληνικής εταιρείας ανάπτυξης εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου SomewhereWarm από τον όμιλο Automatic, που ελέγχει, μεταξύ άλλων, την πλατφόρμα δημοπρασιών ιστοσελίδων Wordpress. Την απόκτηση από τη θυγατρική του ομίλου Quest Uni Systems του 60% της εταιρείας παροχής υπηρεσιών πληροφορικής Intelli Solutions, έναντι 3,8 εκατ. ευρώ, με τη συνολική επένδυση να εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 5,2 εκατ. ευρώ την επόμενη διετία.

Τη στρατηγική συμφωνία της ZANAE με την канаδική Lallemand που προβλέπει το δικαίωμα χρήσης του εμπορικού σήματος της βορειοελλαδικής βιομηχανίας τροφίμων στον τομέα της ζύμης αρτοποιίας, οδηγώντας, μεταξύ άλλων, σε κοινό δίκτυο αποθήκευσης και διανομής. Όπως και την επένδυση στην αλυσίδα καταστημάτων λιανικής πώλησης βιολογικών προϊόντων Βιολογικό Χωριό από το SouthBridge II. Το τελευταίο τοποθετείται κυρίως σε μικρομεσαίες ελληνικές εταιρείες και υποστηρίζεται από ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, η πληροφορική και τα τρόφιμα και ποτά ανήκουν στους κλάδους που θα προσελκύσουν ακόμη περισσότερες συγχωνεύσεις και εξαγορές το προσεχές διάστημα.

MAN

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΝΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ | ΤΕΥΧΟΣ 159 | ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2021

ΚΥΡΙΑΚΗ
14/11

ΜΕ ΤΗΝ

Τον Νοέμβριο οι συμβάσεις ΥΠΟΙΚ - τραπεζών για το Ταμείο Ανάκαμψης

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΑΡΑ

Το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου αναμένεται να υπογραφούν οι επιχειρησιακές συμβάσεις του υπουργείου Οικονομικών με τις τέσσερις συστημικές τράπεζες για τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, εκτιμούν αρμόδιες πηγές του οικονομικού επιτελείου.

Αμέσως μετά, συμπληρώνουν, θα αρχίσει η επίσημη υποβολή επενδυτικών προτάσεων για δανειοδότηση. Στο μεταξύ, όμως, οι τράπεζες έχουν ήδη ξεκινήσει την προετοιμασία με τους πελάτες τους που πληρούν τα κριτήρια, προσθέτουν. Οι τέσσερις συστημικές τράπεζες ανταποκρίθηκαν τελικά ό-

Αμέσως μετά θα αρχίσει η επίσημη υποβολή επενδυτικών προτάσεων για δανειοδότηση.

μεσα, στο σύνολό τους, και υπέβαλαν αίτηση για συμμετοχή στα δάνεια. Στο υπουργείο Οικονομικών περιμένουν τώρα να δουν αν θα ανταποκριθούν και κάποιες μη συστημικές, κυρίως συνεταιριστικές, όπως αναφέρουν. Εκτός από τις ελληνικές τράπεζες, το υπουργείο Οικονομικών έχει υπογράψει σύμβαση για δανειοδότηση επενδύσεων 5 δις. και με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και αναμένεται να ακολουθήσει σύντομα ανάλογη συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανάπτυξη (E-BRD).

Συνολικά, όπως είπε πρόσφατα σε εκδήλωση του Ελληνοαμερικανικού Ε-

πιμελητηρίου ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης, από τα 12,8 δις. των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης, τα 500 εκατ. θα διοχετευθούν μέσω του Invest-EU, άλλα 500 εκατ. θα διατεθούν σε startups μέσω του TANEO και 11,8 δις. για επενδύσεις που ανταποκρίνονται σε ένα τουλάχιστον από τα εξής πέντε κριτήρια: πράσινη μετάβαση, ψηφιακή μετάβαση, έρευνα και ανάπτυξη, εξωστρέφεια και επίτευξη οικονομικών κλίμακας μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων. Το ενδιαφέρον για τα δάνεια, που προβλέπεται να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις 30 δις., αναμένεται έντονο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου και των τραπεζών. Κι αυτό είναι λογικό, αφού το επιτόκιο του δανείου φτάνει αυτή τη στιγμή μόλις στο 0,35%. Όπως είναι γνωστό, τουλάχιστον το 20% της επένδυσης πρέπει να καλυφθεί με ίδια κεφάλαια, τουλάχιστον το 30% με δάνειο από τις τράπεζες και το υπόλοιπο, έως 50%, θα καλυφθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ο κ. Σκυλακάκης δεσμεύθηκε ότι η διαδικασία δεν θα είναι γραφειοκρατική. Αυτή προβλέπει αξιολόγησή τους από αξιολογητή που θα εγγραφεί σε σχετικό μητρώο του υπουργείου Οικονομικών και έγκριση του δανείου από την τράπεζα.

Στο μεταξύ, το υπουργείο Οικονομικών αναμένεται να υποβάλει τις επόμενες μέρες και το αίτημα για την πρώτη δόση του Ταμείου, μετά την προκαταβολή. Υπολογίζεται ότι αυτή θα φτάσει τα 3,5 δις. Ετσι, συνολικά οι εκταμιεύσεις θα φτάσουν τα 7,5 δις. Ωστόσο, η δόση δεν αναμένεται πριν από το πρώτο τρίμηνο του 2022.

Αυξάνονται οι γυναίκες ανώτατα στελέχη στις επιχειρήσεις

Σταδιακή αύξηση παρουσιάζει το ποσοστό διοικήσεων της γυναικείας επιχειρηματικότητας στη χώρα μας, ωστόσο χαμηλός παραμένει ακόμη ο ρυθμός αύξησης των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις του εγχώριου εταιρικού τομέα. Σύμφωνα με μελέτη της ICAP για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, το ποσοστό των επιχειρήσεων που διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη στην Ελλάδα ενισχύθηκε τα τελευταία χρόνια και ανήλθε σε 25,8% το 2021 από 19,6% το 2015, σημειώνοντας άνοδο 6,2 ποσοστιαίων μονάδων την τελευταία ετία. Συγκεκριμένα, σε ένα σύνολο 42.518 ε-

συμμετοχής των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες ως προς το αντίστοιχο σύνολο των εταιρειών των δειγμάτων, σταδιακά μειώνεται. Όσον αφορά τις «top 500» επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες ως ανώτατα στελέχη, παρατηρείται ότι το 54,6% αυτών ανήκει στην κατηγορία των εταιρειών με κύκλο εργασιών μεταξύ 10 εκατ. ευρώ και 50 εκατ. ευρώ, ενώ έπεται η κατηγορία επιχειρήσεων με συνολικές πωλήσεις από 2 εκατ. ευρώ έως 10 εκατ. ευρώ αποσιώντας μερίδιο 34,6%. Συνεπώς, η συντριπτική πλειονότητα των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες είναι μικρομεσαίου μεγέθους, η μεγαλύτερη συγκέντρωση των οποίων εντοπίζεται κυρίως στα νησιά του Ιονίου, του Αιγαίου, αλλά και στην Κρήτη, και ανήκουν στους τομείς του τουρισμού και του εμπορίου. Το μικρότερο ποσοστό διοικήσεων εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες εντοπίζεται στη Θράκη (21,5%). Αξίζει να αναφερθεί πως οι εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες βελτίωσαν την κερδοφορία τους σε ένα έτος κατά το οποίο το σύνολο των επιχειρήσεων παρουσίασε πτώση στα συνολικά κέρδη προ φόρου κατά 16% (το διάστημα 2018/2019). Πιο συγκεκριμένα, σημειώθηκε αύξηση 2,5% στην κερδοφορία της εν λόγω κατηγορίας, ενώ απέσπασαν το 19,9% των συνολικών κερδών προ φόρων όλων των επιχειρήσεων του δείγματος το 2019. Παράλληλα, οι εταιρείες στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες ως ανώτατα στελέχη κατέγραψαν αύξηση και στα EBITDA κατά 5,3% το 2019 σε σύγκριση με το 2018 ενώ, σε όρους συνόλου, παρατηρήθηκε επίσης αύξηση στη συγκεκριμένη κατηγορία (21,9%) την ίδια χρονική περίοδο.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά εντοπίζονται σε μικρές και πολύ μικρές εταιρείες.

πχειρήσεων με διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία το 2019, οι 10.955 εταιρείες διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη. Όπως προκύπτει από τη μελέτη, τα μεγαλύτερα ποσοστά των επιχειρήσεων που διοικούνται από τις γυναίκες εντοπίζονται σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις με βάση την επίσημη κατηγοριοποίηση που ακολουθείται στην Ε.Ε. Ετσι, στις επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών κάτω των 2 εκατ. ευρώ και με αριθμό προσωπικού μικρότερο από 10 άτομα εμφανίζεται το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής γυναικών σε διοικητικές θέσεις. Τα ποσοστά κυμαίνονται σε 27,5% και 26,5%, αντίστοιχα. Από την άλλη, η μελέτη διαπιστώνει πως όσο αυξάνεται το μέγεθος των εταιρειών, το ποσοστό

Επενδύσεις 2,5 δις. σε οπτικές ίνες, μικροδορυφόρους και 5G

Ποια έργα προβλέπει το Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικότητας έως το 2027

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Επενδύσεις 2,5 δις. ευρώ με στόχο, έως το 2027, να έχουν αναπτυχθεί, σε όλη την Ελλάδα δίκτυα υπερυψηλών ταχυτήτων (τουλάχιστον έως 100 Mbps) και πέμπτης γενιάς (5G) προβλέπει το Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικότητας που έθεσε, πρόσφατα, σε δημόσια διαβούλευση το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Τα πιο σημαντικά έργα που δρομολογούνται ή είναι σε εξέλιξη περιλαμβάνουν:

- Τη δημιουργία δικτύου μικροδορυφόρων, ύψους 200,3 εκατ. ευρώ, που επιτρέπει την ανάπτυξη και υποστήριξη εφαρμογών τηλεπικοινωνιών, γεωεπιτήρησης, ναυτιλίας, γεωργίας και πολεοδομίας, διευκολύνοντας τις επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, αλλά και την ασφαλή επιτήρηση συνόρων. Εκτιμάται ότι οι πρώτοι μικροδορυφόροι, σε πιλοτικό στάδιο, θα έχουν αναπτυχθεί το τρίτο τρίμηνο του 2022, ενώ η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025.

- Την ανάπτυξη δικτύων 5G στο σύνολο των, μήκους 2.400 χιλιομέτρων, αυτοκινητοδρόμων. Πρόκειται για έργο 162 εκατ. ευρώ, που εξυπηρετεί τον στόχο για την

Μεταξύ άλλων προωθείται η εγκατάσταση οπτικών ινών σε 120.000 κτίρια.

κάλυψη με 5G όλων των επίγειων διαδρομών μεταφορών, καθώς εκτιμάται ότι η ψηφιακή τεχνολογία στους δρόμους θα μπορούσε να βελτιώσει σημαντικά την οδική ασφάλεια, δεδομένου ότι το 95% των ατυχημάτων αποδίδεται σε ανθρώπινα λάθη. Ο διαγωνισμός αναμένεται να προκηρυχθεί το τρίτο τρίμηνο του 2022, η ανάθεση της σύμβασης τοποθετείται το πρώτο τρίμηνο του 2023, με το έργο να αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025.

- Τη δημιουργία υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών στα ελληνικά νησιά που θα συμπληρώνουν με νέες διακλαδώσεις

Το τρίτο τρίμηνο του 2022 αναμένεται να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός για την ανάπτυξη δικτύων 5G στο σύνολο των, μήκους 2.400 χιλιομέτρων, αυτοκινητοδρόμων.

της υφιστάμενες και σχεδιαζόμενες υποδομές. Το έργο είναι ύψους 90 εκατ. ευρώ, με την προκήρυξη του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης να τοποθετούνται για το τρίτο τρίμηνο του 2022 και το πρώτο τρίμηνο του 2023 αντίστοιχα.

- Την εγκατάσταση οπτικών ινών σε 120.000 κτίρια, ώστε οι τελικοί χρήστες (φυσικά πρόσωπα και μικρές επιχειρήσεις) να συνδέονται με δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας (VHCN), που αναπτύσσονται κοντά στην κατοικία ή έδρα τους. Η επένδυση, ύψους 131 εκατ. ευρώ, θα βασιστεί σε πρόγραμμα επιδοτήσης χήπησης (κουπόνι), καλύπτοντας το κόστος της α-

ναβάθμισης της εσωτερικής καλωδίσωσης του κτιρίου, ενώ επιλέξιμες θα είναι πολυκατοικίες και μονοκατοικίες. Το κουπόνι αναμένεται να είναι διαθέσιμο από το πρώτο τρίμηνο του 2023 έως το τέλος των διαθέσιμων πόρων.

- Την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων ταχυτήτων έως 100 Mbps σε περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο ικανό να υποστηρίξει ταχύτητες άνω των 30 Mbps και δεν δρομολογούνται ιδιωτικές επενδύσεις. Η σύμβαση του έργου 700 εκατ. ευρώ αναμένεται ότι θα υπογραφεί μέχρι το τέλος του 2022, ώστε να ξεκινήσει η τριετής φάση κατασκευής.

- Την υλοποίηση έργου (Ultra-Fast Broadband II) 1,2 δις. ευρώ, με στόχο 3,9 εκατ. συνδρομητές –δεν προβλέπεται να αποκτήσουν σύγχρονα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών έως το 2025– να αποκτήσουν πρόσβαση σε δίκτυα υπερυψηλών ταχυτήτων. Εκτιμάται ότι θα δημοπρατηθεί έως το τέλος του 2023.

- Την ανάπτυξη δημόσιων σημείων ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης στο Διαδίκτυο (Wifi). Για το έργο, ύψους 12 εκατ. ευρώ, του οποίου ο διαγωνισμός είναι σε εξέλιξη, αναμένεται, έως το τέλος της χρονιάς, να συναφθούν συμφωνίες -πλαισία με τους αναδόχους.

Το καλοκαίρι έφυγε, τα «λουκέτα» στον κλάδο της εστίασης έρχονται

Σε όλη τη χώρα 2.000 καταστήματα έχουν διακόψει τη λειτουργία τους

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ακόμη περισσότερο αναμένεται να επιβαρυνθεί ο «λογαριασμός» που ήδη πληρώνει ο κλάδος της εστίασης από την έναρξη της πανδημίας, σε περίπτωση που η κυβέρνηση προχωρήσει στην επιβολή νέων περιοριστικών μέτρων. Ήδη, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κ. Γιώργου Καββαθά, προέδρου της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εσπιατορικών και Συναφών Επαγγελματιών (ΠΟΕΣΕ) και της ΓΣΕΒΕΕ, ο οποίος μίλησε στην «Κ», τα «λουκέτα» υπολογίζονται σε περίπου 2.000 σε όλη την Ελλάδα με αυξητική τάση, καθώς ολοκληρώνεται πλέον και η τουριστική περίοδος. Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του καλοκαιριού τα «λουκέτα» πανελλαδικώς στον κλάδο υπολογίζονταν σε περίπου 1.000 με πρόβλεψη, βεβαίως, για αύξησή τους από το φθινόπωρο και μετά.

Αξίζει, μάλιστα, να σημειωθεί ότι τα «λουκέτα» δεν καταγράφονται σε μικρές αγορές ή σε δρόμους με λιγοστή κίνηση, αλλά ακόμη και σε περιοχές με μεσαία

Τα «λουκέτα» δεν καταγράφονται μόνο σε μικρές αγορές ή σε δρόμους με λιγοστή κίνηση, αλλά και σε περιοχές με μεσαία προς υψηλά εισοδήματα και αφορούν επιχειρήσεις σε κεντρικούς δρόμους.

Η επιβολή νέων περιοριστικών μέτρων θα αποτελέσει τη χαριστική βολή, τονίζουν ιδιοκτήτες εστιατορίων και κέντρων διασκέδασης.

προς υψηλά εισοδήματα και αφορούν επιχειρήσεις σε κεντρικούς δρόμους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν ορισμένες περιοχές των βορείων προαστίων, όπως ο Χολαργός, όπου μετράει ήδη τουλάχιστον έξι «λουκέτα» σε επιχειρήσεις εστίασης και wine bar, ενώ ανάλογη εικόνα επικρατεί σε περιοχές όπως η Αγία Παρασκευή, η Κηφισιά κ.α.

Σε ό,τι αφορά το ενδεχόμενο επιβολής πιο αυστηρών μέτρων στον κλάδο της εστίασης, λόγω της ανόδου των κρουστικών κορωνοϊού στην Ελλάδα τις τελευταίες εβδομάδες και της στασιμότητας στο εμβολιαστικό πρόγραμμα, ο κ. Καββαθάς υποστήριξε ότι δεν χρειάζονται νέα μέτρα

όσο κυρίως να εφαρμόζονται τα υφιστάμενα και δη ο αποτελεσματικός έλεγχος των πιστοποιητικών. Ο ίδιος επισήμανε ότι το ποσοστό παραβατικότητας είναι πολύ χαμηλό στον κλάδο, κάτω του 1% (σ.σ. αφορά τις παραβάσεις του νόμου που εντοπίζονται στο σύνολο των ελέγχων που διενεργούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους), προσθέτοντας, ωστόσο, ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι στην περιφέρεια, όπου λόγω των πιο στενών κοινωνικών σχέσεων οι έλεγχοι από την πλευρά των επιχειρήσεων είναι ελλιπείς. Εκτός από τις επιπτώσεις της πανδημίας, η εστίαση, όπως και άλλοι κλάδοι της οικονομικής δραστηριότητας,

βρίσκεται αντιμέτωπη με τις ανατιμήσεις. «Οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος που καταφτάνουν στις επιχειρήσεις του κλάδου είναι αυξημένοι από 30% έως 170%», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Καββαθάς. Επιχείρηση που πλήρωνε το διηννο 1.200 ευρώ για ηλεκτρικό ρεύμα έλαβε τώρα λογαριασμό 1.900 ευρώ, υψηλότερο δηλαδή κατά περίπου 58%. Άλλη επιχείρηση έλαβε λογαριασμό που για την κατανάλωση είχε επιβαρυνθεί με 2.500 ευρώ και οι ρυθμιζόμενες χρεώσεις ήταν άλλες 2.500 ευρώ.

Αν και σύμφωνα με τους επαγγελματίες του κλάδου ακόμη δεν έχει μετακυλισθεί το σύνολο του αυξημένου κόστους λει-

τουργίας στους τιμοκαταλόγους, αυτό αναμένεται να γίνει το επόμενο διάστημα, επηρεάζοντας με αυτόν τον τρόπο αρνητικά την κατανάλωση.

Οι ανατιμήσεις καθιστούν εξαιρετικά δύσκολο και τον προγραμματισμό κάποιων επιχειρήσεων συγκεκριμένων κατηγοριών του κλάδου, όπως είναι για παράδειγμα οι εταιρείες catering. Οι εν λόγω επιχειρήσεις καλούνται να δώσουν τώρα σε πελάτες τους προσφορές για εκδηλώσεις που είναι προγραμματισμένες για την άνοιξη του 2022, χωρίς ωστόσο να μπορούν να προβλέψουν ποιο θα είναι το κόστος τότε, δεδομένης μάλιστα της ταχύτητας με την οποία αυξάνονται οι τιμές.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΦΟΥ: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περί Ακινήτου ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224 ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω Δήλωση Μεταβίβασης: 6/Π/1869/2021
Πωλητής /τές: CCSSRE REAL ESTATE COMPANY LIMITED
ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ 8, 1096 ΤΡΥΠΙΩΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
Αγοραστής: WOLF WILLIAM DOUGLAS
16 AGIOU ATHANASIOU STR. HOUSE 2, 8560 PEGEIA, PAPHOS
Ακίνητο:
Αρ. Εγγραφής: 0/46307
Φύλλο/Σχέδ./Τμήμα/Τεμ. /Κλίμ.: 45/17/0/699/5
Είδος Ακινήτου: ΧΩΡΑΦΙ
Υποιδιοκτησίες: ΧΑΡΟΥΠΙΕΣ (8) ΕΛΛΙΩΝΑΣ
Εμβαδό τ.μ: 1351
Γεωγραφική Περιοχή: ΠΑΦΟΣ ΔΗΜΟΣ ΠΕΓΕΙΑΣ
Τοποθεσία: ΛΟΥΒΙΑΣ
Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.: 1/2
Ποσό Πώλησης: 31.000,00 ευρώ
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.

Η πανδημία αύξησε τη ζήτηση δανείων από μικρομεσαίες εταιρείες

Το έλλειμμα χρηματοδότησης διευρύνθηκε στο 14% έναντι 4% στην Ε.Ε.

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τριπλάσιο σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο είναι στη χώρα μας το έλλειμμα χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που υπολογίζεται ότι φτάνει το 14% έναντι 4% στην Ευρωζώνη. Το έλλειμμα μάλιστα σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες διευρύνθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, παρά τη σημαντική αύξηση των χρηματοδοτήσεων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που υπήρξε το 2020 και στις αρχές του 2021 μέσα και από τα προγράμματα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, που στήριξαν και τη διεύρυνση των πιστοδοτήσεων από την πλευρά των τραπεζών.

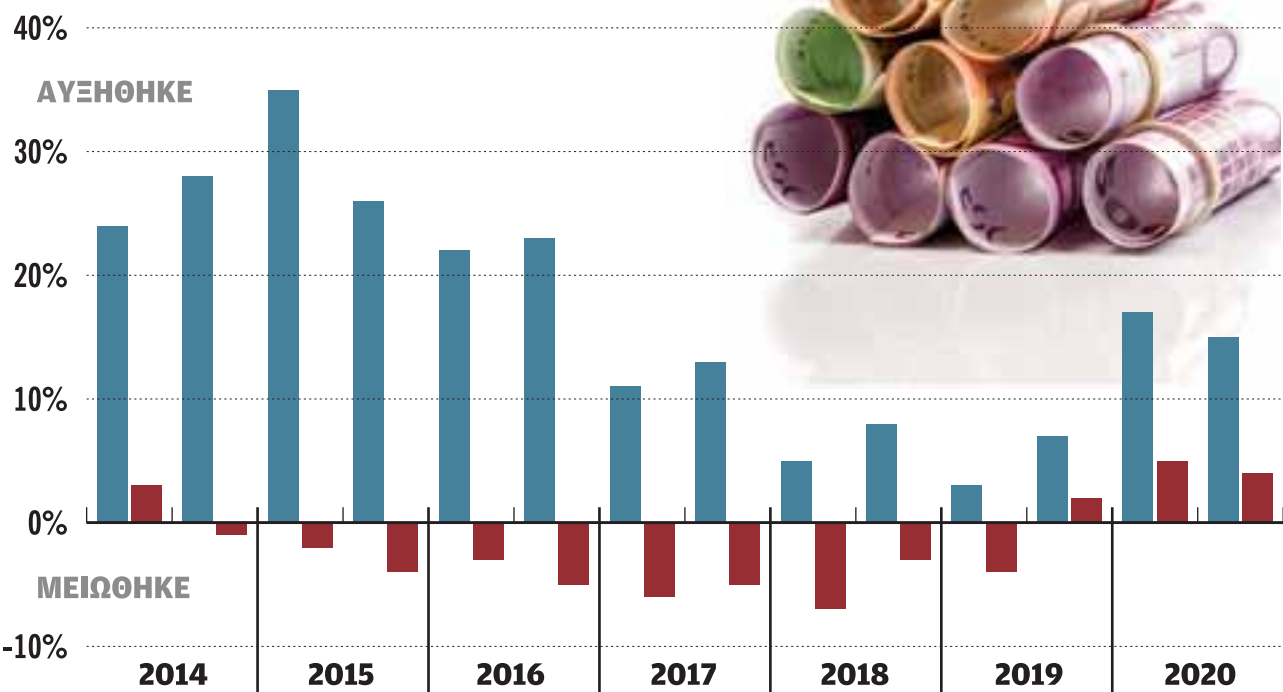
Το πλήθος των πολύ μικρών επιχειρήσεων περιορίζει αισθητά τον αριθμό αυτών που πληρούν τα κριτήρια δανειοδότησης.

πεζών, σε συνδυασμό με τις άμεσες ενισχύσεις που έλαβαν οι επιχειρήσεις από το κράτος, όπως η επιστρεπτέα προκαταβολή.

Η έρευνα της ΤτΕ

Το έλλειμμα χρηματοδότησης πιστοποιούν τα στοιχεία της ΤτΕ με βάση την έρευνα SAFE που διεξάγεται δύο φορές τον χρόνο. Οι τελευταίες μετρήσεις διεξήχθησαν μεταξύ Απριλίου - Σεπτεμβρίου 2020 και Οκτωβρίου 2020 - Μαρτίου 2021, δηλαδή στην καρδιά της πανδημικής κρίσης, και τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το έλλειμμα που καταγράφεται στην Ελλάδα, αν και κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα έτη που ακολούθησαν τη χρηματοπιστωτική κρίση, παραμένει τρεις φορές υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ζώνης του Ευρώ. Μία από τις βασικές αιτίες είναι η αύ-

Έλλειμμα χρηματοδότησης των ΜΜΕ στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη

ΠΗΓΗ: EC/ECB, Survey on the access to finance of SMEs.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ξηση των χρηματοδοτικών αναγκών που υπήρξε εξαιτίας του lockdown στην οικονομία, οδηγώντας –σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας SAFE– και στην αύξηση των αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για τραπεζικό δανεισμό (κατά 38% στην πρώτη φάση και 33% στη δεύτερη φάση). Η πτώση του τζίρου και οι ανάγκες για κεφάλαια κίνησης στην πρώτη φάση της πανδημίας διπλασίασαν –σε σχέση με τη ζήτηση πριν από την πανδημία– το ποσοστό των επιχειρήσεων που υπέβαλαν αίτημα για τραπεζικό δανεισμό και παρά το γεγονός ότι οι ανάγκες αποκλιμακώθηκαν στη συνέχεια (την περίοδο Οκτωβρίου

2020 - Μαρτίου 2021), το ποσοστό παρέμεινε υψηλό, στο 31%.

Απορρίφθηκε το 12%

Όσον αφορά το αποτέλεσμα των αιτήσεων αυτών, το ποσοστό των επιχειρήσεων που απορρίφθηκαν περιορίστηκε στην τελευταία έρευνα σε 12% (έναντι 20% στην πρώτη φάση) και το ποσοστό εκείνων που ικανοποιήθηκαν πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό αυξήθηκε σε 48% (έναντι 36%), καταδεικνύοντας, όπως προκύπτει από τη σχετική έρευνα, βελτίωση στην πρόσβαση σε τραπεζικά δάνεια την περίοδο αυτή.

Η βελτίωση της πρόσβασης στην τραπε-

ζική χρηματοδότηση επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών που παρουσιάστηκαν την περασμένη εβδομάδα στη Βουλή, στο πλαίσιο της συζήτησης που προκάλεσε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας για τη ρευστότητα στην οικονομία. Τα στοιχεία που παρουσίασε ο πρόεδρος της ΕΕΤ Βασίλης Ράπανος δείχνουν ότι πράγματι οι τράπεζες έχουν ανοίξει την «κάνουλα» των χρηματοδοτήσεων, αλλά η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό δεν αφορά τελικά πάνω από 30.000-40.000 επιχειρήσεις περίπου.

Με βάση τα στοιχεία, κατά το 8μηνο του 2021 δόθηκαν προς μικρές και μεσαίες

επιχειρήσεις 16.901 δάνεια τακτής λήξης, ενώ άλλα 6.353 ήταν τα δάνεια που παρασχέθηκαν με τη μορφή αλληλόχρεων λογαριασμών. Σε ότι αφορά την κατανομή των δανείων με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων, προκύπτει ότι οι μικρές επιχειρήσεις με τζίρο έως 5 εκατ. ευρώ δανειοδοτήθηκαν με 2 δισ. ευρώ και οι επιχειρήσεις με τζίρο άνω των 5 εκατ. ευρώ έλαβαν δάνεια ύψους 3,2 δισ. ευρώ.

Η βασική αιτία που ερμηνεύει το χάσμα στη χρηματοδότηση, παρά την προσφορά χρήματος από την πλευρά του τραπεζικού συστήματος, έχει να κάνει κυρίως με τη διάρθρωση της ελληνικής επιχειρηματικότητας, που με βάση τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ κυριαρχείται από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 9 εργαζόμενους. Πρόκειται για 685.000 επιχειρήσεις, δηλαδή το 95% από το σύνολο των 718.000 που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά (με βάση τα στοιχεία του 2019), πολλές από τις οποίες είναι ουσιαστικά επιχειρήσεις αυτοαπασχολούμενων με 1 ή 2 εργαζόμενους.

Η πλειονότητα αυτών των επιχειρήσεων παραμένει εκτός τραπεζικού δανεισμού είτε γιατί βαρύνεται με υψηλά χρέη από το παρελθόν –τόσο προς το Δημόσιο όσο και προς τις τράπεζες– είτε γιατί αποφεύγει να δανειστεί λόγω του υψηλού κόστους που συνεπάγεται η προσφυγή στον τραπεζικό δανεισμό.

Λίγες μεγάλες εταιρείες

Κάτω από τη μεγάλη κατηγορία των πολύ μικρών επιχειρήσεων ή των αυτοαπασχολούμενων ακολουθούν 24.000 επιχειρήσεις που απασχολούν από 10 έως 19 εργαζόμενους, ενώ άλλες 11.895 απασχολούν από 20 έως 49 εργαζόμενους και αποτελούν υπολογίσιμη δύναμη από άποψη τζίρου. Οι μεσαίες επιχειρήσεις, δηλαδή αυτές που απασχολούν από 50 έως 249 εργαζόμενους, είναι λίγο πιο κάτω από τις 4.000, ενώ οι μεγάλες, δηλαδή με πάνω από 250 εργαζόμενους, είναι μόλις 550 επιχειρήσεις σε όλη τη χώρα.

Δανειοδοτείται μόλις το 7% του ελληνικού επιχειρείν

Η πηγή του τραπεζικού δανεισμού, όπως παρατήρησε ο πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητριών Ελλάδος, Γιάννης Χατζηθεοδωσίου, μοιραία περιορίζεται περίπου στο 7% του ελληνικού επιχειρείν, θέτοντας επιτακτικά το θέμα της διεύρυνσης της χρηματοδοτικής βάσης, αλλά και τη δημιουργία εργαλείων για μικροπιστώσεις, έτσι ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της συντριπτικής πλειονότητας των πολύ μικρών ελληνικών επιχειρήσεων.

«Το γεγονός ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεισφέρουν πολύ περισσότερο στην απασχόληση (88% έναντι 67% στην Ε.Ε.-27), καθώς είναι επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, θα δικαιολογούσε υψηλότερα ποσοστά τραπεζικού δανεισμού από τα σημερινά», παρατήρησε κατά τη συζήτηση στη

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεισφέρουν το 88% της απασχόλησης έναντι 67% στην Ε.Ε.

Βουλή ο διευθυντής οικονομικής ανάλυσης και μελετών της ΤτΕ Δημήτρης Μαλλιάρη-Πουλος, αναδεικνύοντας την ανάγκη μεγαλύτερης ανάληψης ρίσκου από την πλευρά του τραπεζικού συστήματος.

Στο ίδιο συμπέρασμα για τη χαμηλή στόχευση που έχει ο τραπεζικός δανεισμός σε όρους πλήθους επιχειρήσεων, οδηγούν και τα στοιχεία που παρουσίασε η πρόεδρος της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, Αθηνά Χατζηπέτρου, με βάση τα οποία τα προγράμματα της ΕΑΤ στήριξαν την περίοδο της κρίσης 30.000 επιχειρήσεις με δάνεια ύψους 7,8 δισ. ευρώ. Αν και το 72% αυτών των δανείων κατευθύνθηκε σε πολύ μικρές επιχειρήσεις, δηλαδή με λιγότερα από 10 άτομα και τζίρο κάτω των 2 εκατ. ευρώ, που απορρόφησαν 6,2 δισ. ευρώ, το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η μικρή επιχειρηματικότητα παραμένει υπαρκτό. Η κ. Χατζηπέτρου τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας ενός μόνιμου μηχανισμού προγραμμάτων επιμερισμού ρίσκου στο μέλλον, αλλά και ενός business intelligence φορέα, που θα μπορούσε να βοηθήσει στην άσκηση πολιτικής με συμπληρωματικά προϊόντα ανάλογα και με τις ανάγκες της οικονομίας.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ανακοινώνει το UNIC Open Metaverse Initiative

Ακαδημαϊκά Προγράμματα, Έρευνα, και Πρακτικές Εφαρμογές στην Πανεπιστημιούπολη

Το Τμήμα Ψηφιακής Καινοτομίας και το Ινστιτούτο για το Μέλλον (Institute for the Future, IFF) του Πανεπιστημίου Λευκωσίας ανακοινώνουν μια νέα πρωτοβουλία ανάπτυξης του ανοικτού metaverse (UNIC Open Metaverse Initiative), η οποία επικεντρώνεται στα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ζητήματα, καθώς και στα ζητήματα χάραξης πολιτικής που σχετίζονται με ανοικτά και αποκεντρωμένα (decentralized) συστήματα και πρότυπα για το metaverse.

Αυτή η πρωτοβουλία βασίζεται στην εμπειρία των τελευταίων οκτώ ετών, περίοδο κατά την οποία το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας καθιερώθηκε ως το κορυφαίο πανεπιστήμιο παγκοσμίως στον τομέα των κρυπτονομισμάτων και της τεχνολογίας blockchain. Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας προσέφερε το πρώτο στον κόσμο πρόγραμμα σπουδών στα κρυπτονομισματα το 2014. Μέχρι σήμερα, έχει ήδη εκπαιδεύσει περισσότερους από 100.000 φοιτητές και φοιτήτριες μέσω ακαδημαϊκών ή άλλων προγραμμάτων, διαθέτει τη μεγαλύτερη ομάδα εξειδικευμένου διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού στον κόσμο, η οποία επικεντρώνεται στα κρυπτονομισματα (crypto-assets) και στο blockchain, και αποτελεί τον ακαδημαϊκό επικεφαλής του European Blockchain Observatory and Forum της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το UNIC Open Metaverse Initiative επικεντρώνεται σε τέσσερις άξονες:

1. Ακαδημαϊκά και

Επαγγελματικά Προγράμματα

- Η νέα διαδικτυακή σειρά διαλέξεων διάρκειας έξι εβδομάδων Introduction to NFTs and the Metaverse θα προσφερθεί τον Φεβρουάριο του 2022. Τα μαθήματα θα περιλαμβάνουν διαλέξεις από κορυφαίους δημιουργούς και συλλέκτες NFTs (Non-Fungible Tokens), καθώς και επιχειρηματίες και επενδυτές του Web 3.0.
- Σχεδιασμός και προσφορά ενός νέου μεταπτυχιακού MSc in Meta-

verse Systems, ενός διεπιστημονικού προγράμματος που θα επικεντρώνεται στην προετοιμασία δημιουργών, προγραμματιστών, αρχιτεκτόνων, κοινωνικών επιστημόνων, επαγγελματιών του τομέα χρηματοοικονομικών, υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και άλλων, για σταδιοδρομία στον σχεδιασμό και τη διαχείριση συστημάτων metaverse.

2. Έρευνα και Χάραξη Πολιτικής

- The Center for an Open Metaverse (COM) – Δημιουργία νέου διεπιστημονικού ερευνητικού κέντρου εντός του Institute for the Future (IFF), που θα επικεντρώνεται στην έρευνα γύρω από τα ανοικτά συστήματα metaverse.
- The Open Metaverse Alliance (OAM) – Δημιουργία μιας κοινοπραξίας πανεπιστημίων, εταιρειών, μη κερδοσκοπικών οργανισμών και κυβερνητικών φορέων, με κοινό στόχο την ανάπτυξη ενός ανοικτού metaverse.

3. Επιχειρηματικότητα

- Δημόσια παρουσίαση της πρώτης γενιάς νεοφυών επιχειρήσεων NFT/metaverse που αναπτύχθηκαν

στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας (Δεκέμβριος 2021).

- Ετήσια προγράμματα υποστήριξης νεοφυών επιχειρήσεων NFT/metaverse.
- Υποστήριξη δημιουργών NFTs και metaverse.

4. NFTs στην Πανεπιστημιούπολη

- Εγκαινία της πρώτης μόνιμης πανεπιστημιακής γκαλερί για NFT (The Block Gallery, Νοέμβριος 2021).
- Ανάπτυξη και χρήση συστήματος βασισμένου στα NFT, για διάφορες δραστηριότητες στην πανεπιστημιούπολη του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.
- Αποδοχή NFTs από το University of Nicosia Foundation ως δωρεές για υποτροφίες φοιτητών, αλλά και για υποστήριξη έρευνας.
- Συμπερίληψη θεματικής ενότητας βασισμένης στο metaverse, στο κορυφαίο συνέδριο στον κόσμο για κρυπτονομισματα, Decentralized, το οποίο θα διεξαχθεί στην Αθήνα στις 3-4 Μαρτίου 2022.

Επικοινωνία

www.unic.ac.cy/openmetaverse
openmetaverse@unic.ac.cy
Twitter: @unicmetaverse

Γιατί χρειαζόμαστε ένα Εμπορικό Σήμα

Τι είναι λοιπόν το εμπορικό σήμα; Γιατί κάποιος θεωρούν την εγγραφή του αυτονόητη και άλλοι πάλι δεν γνωρίζουν τι ακριβώς είναι; Ποιος είναι ο λόγος που οι μεγάλες εταιρείες κολοσσοί του εξωτερικού έχουν χιλιάδες εγγραφές σε μπητρά εμπορικών σημάτων; Πώς μπορεί να μου φανεί χρήσιμο;

Άγης Χαράλαμπος

Δικηγόρος, Υπεύθυνος Τμήματος Διανοητικής Ιδιοκτησίας
Michael Kyprianou & Co LLC

Άντρεα Καραγιώργη

Δικηγόρος,
Michael Kyprianou & Co LL

Η δικηγορική ομάδα πνευματικής ιδιοκτησίας της Michael Kyprianou & Co LLC απαντάει στα πιο πάνω ερωτήματα.

Ξεκινώντας από τα βασικά, το εμπορικό σήμα (Trademark™) πα-

ρουσιάζει την εμπορική προέλευση των προϊόντων αλλά και των υπηρεσιών για τις οποίες χρησιμοποιείται. Δεν είναι δηλαδή σκόρπιες λέξεις,

αλλά είναι η ενσάρκωση των προϊόντων/υπηρεσιών και της κοουλτούρας της εταιρείας. Στην πράξη αυτό σημαίνει πως πρέπει στο μυαλό του καταναλωτή να δημιουργείται μια σύνδεση. Αυτή η σύνδεση θα πρέπει να συνδέει το «είναι» της εταιρείας ή του προϊόντος/υπηρεσίας με το εμπορικό σήμα. Θα πρέπει λοιπόν να εγγυάται στον καταναλωτή ότι αυτά τα προϊόντα/υπηρεσίες προέρχονται από την πηγή την οποία το εμπορικό σήμα υποδηλώνει. Έτσι, η βασική λειτουργία του εμπορικού σήματος είναι η εγγύηση της προέλευσης και γνησιότητας του προϊόντος/υπηρεσίας προς τον καταναλωτή.

Εκτός όμως από τα πιο πάνω, ένα εμπορικό σήμα μπορεί να προσφέρει και άλλες λειτουργίες όπως για παράδειγμα:

- την εγγύηση και διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων/υπηρεσιών
- την επικοινωνία και την διαφήμιση των προϊόντων/υπηρεσιών προς τους τελικούς χρήστες
- την διαφοροποίηση από άλλες ανταγωνιστικές εταιρείες
- την μείωση δικαστικών και άλλων διαφορών
- να δοθεί ως ασφάλεια ή να αποτελέσει αντικείμενο ενευχιάσεως, άλλοι να χρησιμοποιείται ως εμπορικό σήμα να χρησιμοποιείται να αναγκαστικές εκτελέσεις, ανεξάρτητα από την επιχείρηση, ή να υπαχθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας.

Έχει καταστεί σύνθημα το εμπορικό σήμα να χρησιμοποιείται ως ασπίδα έναντι κάποιας επικείμενης προσβολής πνευματικών δικαιωμάτων. Στις περιπτώσεις που υπάγεται οποιαδήποτε παράβαση χωρίς την συγκατάθεση του ιδιοκτήτη του εμπορικού σήματος, τότε αυτός προστατεύεται και απολαμβάνει πλήρως των δικαιωμάτων του όπως αυτά προνοούνται στον Περὶ Εμπορικών Σημάτων Νόμο, Κεφάλαιο 262 ο οποίος θεσπίζει, μεταξύ άλλων, το νομθετικό πλαίσιο για την εγγραφή, διαχείριση και προστασία των εμπορικών σημάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Παρ' όλα αυτά, οι λειτουργίες αυτές του εμπορικού σήματος είναι αξίες που χρήζουν προστασίας ακόμη και αν δεν υπάρχει κατάχρηση που

να αφορά την προέλευση και την ποιότητα του προϊόντος/υπηρεσίας.

Η ανάπτυξη αλλά και η προστασία του εμπορικού σήματος αποτελεί μια επένδυση στην εμπιστοσύνη του πελάτη προς τα παρεχόμενα προϊόντα/υπηρεσίες της εταιρείας. Μέσα από την χρήση του εμπορικού σήματος στην διαφήμιση, καθώς και την πώληση και διανομή των προϊόντων/υπηρεσιών, στο μυαλό του καταναλωτή δημιουργείται αναγνώριση ή οποία μετατρέπεται σε φήμη (goodwill). Αυτό λοιπόν που στην πραγματικότητα έχει αξία δεν είναι το ίδιο το εμπορικό σήμα αλλά η φήμη η οποία δημιουργείται στο μυαλό του καταναλωτή και διανέμεται στην ευρύτερη αγορά. Διανέμεται τόσο μέσω της εμπειρίας του καταναλωτή από την επιχείρηση αλλά και σε άλλους μελλοντικούς πελάτες από την μετάδοση της εμπειρίας αυτής που είχε ο καταναλωτής, από στόμα σε στόμα.

Επομένως, η καταχώρηση του εμπορικού σήματος μπορεί να θεωρηθεί και ως αναγκαία αφού μπορεί να προστατεύσει την ταυτότητα, την φήμη αλλά και τα ίδια τα προϊόντα/υπηρεσίες μιας εταιρείας που προσφέρονται ως τελικό προϊόν στην αγορά ή στην διεθνή αγορά. Επιπλέον, η καταχώρηση του εμπορικού σήματος και η αποκλειστικότητα των δικαιωμάτων που απορρέουν από την εγγραφή αποθαρρύνει άλλες επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν κάποιο παρόμοιο σήμα καθώς κατά τον έλεγχο που ασκείται από αρμόδιους φορείς είναι διαδικαστικά εύκολο να διαπιστωθεί η μοναδικότητα ή εγγραφή του εμπορικού σήματος.

Με αυτό τον τρόπο, η καταχώρηση του εμπορικού σήματος βοηθά στην εγκυρότητα και αποκλειστικότητα της κατοχής και αποκλειστικής χρήσης του εμπορικού σήματος για τα προϊόντα/υπηρεσίες οι οποίες είναι καταχωρημένες στο μητρώο των εμπορικών σημάτων.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω ο υψηλός αριθμός εγγραφών εμπορικών σημάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία καταδεικνύει πως μια επιχείρηση χρειάζεται να εμπορικό σήμα τόσο για την ύπαρξη της όσο και για τις καθημερινές της λειτουργίες.

Σταθεροποιητικές τάσεις, ενώ το κλίμα παραμένει θετικό

Διατήρησε τις 920 μονάδες ο Γενικός Δείκτης, παρά τις ήπιες πιέσεις

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Συνεδρίαση σταθεροποίησης και αφομοίωσης των σημαντικών τεχνικά επιπέδων που κατέκτησε το Χρηματιστήριο Αθηνών κατά το άλμα της Δευτέρας ήταν η χθεσινή, με τους επενδυτές να προχωρούν σε μετρημένες κινήσεις, στραμμένοι και χθες στον ενεργειακό και τον κατασκευαστικό κλάδο, με τον τζίρο να διατηρεί τις «ανεβασιμένες» στροφές του. Το «ζύπνημα» της συναλλακτικής δραστηριότητας το τελευταίο διάμερο, χάρη και στην ολοκλήρωση της ΑΜΚ της ΔΕΗ, προσθέτει άλλο ένα σημαντικό βήμα προς ένα εντυπωσιακό κλείσιμο για το Χ.Α. στο τέλος του έτους.

Η διάθεση και οι άμυνες που παρουσιάζει η ελληνική αγορά στη διατήρηση των υψηλών διμάνου και τις 920 μονάδες βελτιώνει περαιτέρω την εικόνα του Γενικού Δείκτη

Οι ξένοι οίκοι συνεχίζουν να αναφέρονται θετικά για το ελληνικό αφήγημα και την ελκυστικότητα του τραπεζικού κλάδου.

σε σχέση με τις ευρωπαϊκές αγορές. Εγχώριοι αναλυτές εκτιμούν ότι το κλείσιμο του χάσματος των αποδόσεων της Ελλάδας με την υπόλοιπη Ευρώπη σημαίνει περαιτέρω άνοδο της τάξεως των 20 με 30 μονάδων για τον Γενικό Δείκτη.

Ωστόσο, όπως προσθέτουν, καθοριστικό ρόλο θα παίζει και η πορεία των βασικών διεθνών δεικτών, καθώς φαίνεται ότι το «year end» ράλι έχει ξεκινήσει πρόωρα. Με αυτά τα δεδομένα, ο επόμενος (και εύκολος) στόχος για το Χ.Α. είναι η υπέρβαση των 923 μονάδων πριν από την επιστροφή στα υψηλά διετίας και τις 950 μονάδες εντός του 2021.

Σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της χθεσινής συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης ακολούθησε

Ο Γενικός Δείκτης ακολούθησε τα βήματα των ευρωπαϊκών αγορών και έκλεισε με οριακή πτώση της τάξης του 0,08%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 77,90 εκατ. ευρώ.

τα βήματα των ευρωπαϊκών αγορών και έκλεισε με οριακή πτώση της τάξης του 0,08% στις 920,52 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 77,90 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 0,32% στις 2.217,53 μονάδες, ενώ κατά 0,25% ενισχύθηκε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις

1.494,60 μονάδες.

Ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε με πτώση 0,78% στις 600,41 μονάδες, με τη Eurobank να υποχωρεί κατά 1,56% και την Εθνική Τράπεζα κατά 1,30%, ενώ στα θετικά έκλεισε η Alpha Bank με άνοδο 0,09% και σταθεροποιητικά στα 1,46 ευρώ έκλεισε η Τράπεζα Πειραιώς.

Στα μη τραπεζικά blue chips η εικόνα ήταν μεικτή, ενώ τις μεγαλύτερες πιέσεις δέχτηκε η Jumbo κλείνοντας στο -2,85% και ακολούθησε με πτώση άνω του 1% η Μυτιληναίος. Ανοδικά ξεχώρισαν οι Τέρνα Ενεργειακή (+3,69%), ΕΧΑΕ (+2,63%), ΔΕΗ (+2,35%), ΟΛΠ (+2,1%) και ΕΛΒΑΛΧαλκός (+2,03%). Επειτα από την αναρρίκηση πέραν των 913-915 μονάδων, αυξάνονται οι πιθανότητες ολοκλήρωσης της συσσωρευτικής τάσης που έχει υιοθετήσει το Χ.Α. εδώ και ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, επισημαίνουν οι αναλυτές.

Όπως αναφέρει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της Κύκλος Χρηματιστηριακή, οι ξένοι οίκοι συνεχίζουν να αναφέρονται θετικά για το ελληνικό αφήγημα και την ελκυστικότητα του τραπεζικού κλάδου, ενώ η αναθεώρηση των δεικτών του MSCI αυτή την εβδομάδα και η πιθανή προσθήκη 2-3 νέων μετοχών (ΔΕΗ - Εθνική - Μυτιληναίος οι υποψήφιοι) στον βασικό δείκτη στις ήδη πέντε που συμμετέχουν, προϊδεάζει για συναλλακτικό «boom» κατά την αναδιάρθρωση που «ενεργοποιείται» στα τέλη του μήνα.

Παράλληλα, το ιδιαίτερα επιτυχημένο εγχείρημα της ΑΜΚ της ΔΕΗ, που φέρνει 20 τουλάχιστον νέους μεγάλους διεθνείς επενδυτές, έχει το ευεργετικό του αποτέλεσμα, καθώς ο Γενικός Δείκτης ξεπέρασε το κρίσιμο όριο των 915 μονάδων, διαμορφώνοντας προϋποθέσεις για ολοκλήρωση της πολύμηνης συσσώρευσης των τρέχοντος έτους.

Ετσι, η σύντομη υπέρβαση των 930 μονάδων πιθανολογείται ως ο επόμενος άθλος και ο στόχος της κατάκτησης των 950 μονάδων (υψηλή επίδοση 2ετίας 2020-21) να είναι εφικτός μέχρι το φινάλε του έτους, καταλήγει ο αναλυτής.

Ο Xetra DAX έκλεισε χθες με οριακή υποχώρηση 0,04%.

Οριακές απώλειες στις ευρωπαϊκές αγορές

Μικρές πτωτικές τάσεις επικράτησαν χθες στις ευρωπαϊκές αγορές, αν και το γενικότερο θετικό κλίμα στην αγορά εν μέσω προσδοκιών για ανάκαμψη περιορίσε τις απώλειες. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 έκλεισε με μικρές απώλειες 0,2%, παραμένοντας ελαφρώς κάτω από το υψηλό ρεκόρ που είχε σημειώσει την περασμένη εβδομάδα. Τις τελευταίες ημέρες είχε καταγράψει οκτώ συνεπείς συνεδριάσεις ανόδου, ενώ ανοδικά επί μέρες είχαν κινηθεί και οι δείκτες CAC 40 του Παρισιού και Xetra DAX της Φρανκφούρτης. Ο Xetra DAX έκλεισε, πάντως, χθες με οριακή υποχώρηση 0,04%, ενώ ο FTSE 100 του Λονδίνου κατέγραψε μικρές απώλειες 0,036%.

Ανάμεσα στις μετοχές που σημείωσαν τη μεγαλύτερη πτώση χθες ήταν εκείνες των ασφαλιστικών, που υποχώρησαν κατά 0,8%. Η μετοχή του γερμανικού ομίλου αντασφαλιστικών Munich Re κατέγραψε πτώση 2,5%, καθώς προειδοποίησε πως η πανδημία συνεχίζεται περαιτέρω ζημιές στις δραστηριότητές του.

Παρόμοια πορεία είχε, άλλωστε, η μετοχή της βρετανικής ασφαλιστικής Direct Line, που σημείωσε πτώση 4,2%, καθώς είχε ανακοινώσει κέρδη κατώτερα των προσδοκιών. Υποχώρησαν επίσης οι μετοχές των εταιρειών φυσικών πόρων κατά 1,1%.

Ανάμεσα στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες, μεγάλη άνοδο κατέγραψε η μετοχή της αυτοκινητοβιομηχα-

νίας Renault, καθώς έκλεισε με κέρδη 3,8%. Βρέθηκε έτσι στην κορυφή του δείκτη CAC 40 του Παρισιού, ενώ νωρίτερα ο εταίρος της στην κοινοπραξία, η Nissan, ανέφερε κέρδη τριμήνου και αναβάθμισε την πρόβλεψή της για το σύνολο του έτους.

Νωρίτερα είχαν δοθεί στη δημοσιότητα έρευνες που φέρουν το επενδυτικό κλίμα στη Γερμανία να καταγράφει άνοδο τον Νοέμβριο, εν μέσω αισιοδοξίας πως ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει το επόμενο έτος και θα ακολουθήσει κορύφωση

Οι πιο κερδισμένες εταιρείες της χθεσινής συνεδρίασης ήταν του κλάδου των λιανικών πωλήσεων.

της ανάκαμψης.

Οι πιο κερδισμένες εταιρείες της χθεσινής συνεδρίασης, πάντως, ήταν των λιανικών πωλήσεων, που κινήθηκαν θετικά ως κλάδος καταγράφοντας άνοδο 1,2%. Στο μεταξύ, υποχώρησαν οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων.

Το ενδιαφέρον των επενδυτών στρέφεται τώρα στα στοιχεία που αναμένεται να δοθούν στη δημοσίτητα σχετικά με τον πληθωρισμό στην Ευρώζωνη καθώς και με τη βιομηχανική παραγωγή.

REUTERS

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

NEW YORK/ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

WALT DISNEY CO174.84-1.1477

WELLS FARGO & WARMALT INC49.47-2.7521149.16-0.0737

London/Λονδίνο

ΕταιρείεςΧθεσινόΜετ.%

ANGLO AMERICAN2779.62-1.355

A.B.FOOD2009.27.99

ADMIRAL GRP2908.953750.034

ASHTREAD GRP6248-1.973

ANTOFAGASTA1395.5-0.286

AVIVA395.2-2.008

ASTRAZENECA9289-0.45

BABCOCK INTL320.6-1.435

BAE SVS567.8-0.665

BARCLAYS190-1.268

BR.AMER.TOB.2545.50.553

BARRATT DEVEL650.9-0.854

BERKELEY GRHL4231-1.306

BR.LAND5060.119

BUNZL2721-1.091

BP344.65-0.232

BURBERRY GRP1987-0.301

BT GROUP162.652.651

COCACOLA HBC A25700.824

CARNIVAL1620-1.854

CENTRICA63.98-0.375

COMPASS GROUP1583-0.535

CAPITA GROUP46.046-0.648

CRH3732-0.321

DCC6042-3.882

DIAGEO3741-0.133

DIRECT LINE278-4.233

EXPERIAN3449-0.26

EASYJET629.8-3.075

FRESNILLO926.40.065

GLENCORE355.45-1.387

GLAXOSMITHKLN1559.80.103

HIKMA2392-0.623

HAMMERSON33.85-0.733

HARGREAVES LS1506.274540.033

HSBC HLDS.GUK429.7-1.025

INTL CONSOL AI173.7-2.075

INTERCON. HOTE5218-0.153

3I GRP1353.25-2.104

IMPBRANDS1526.5-1.481

INTERTEK GROUP5158-0.039

ITV109.30.46

JOHNSON MATTHE2726-0.22

KINGFISHER328.90.854

LAND SECS.697-0.086

LEGAL&GEN.288.9-1.231

LLOYDS GRP48.36-1.587

MARKS & SP1715922.181

MONDI1825-0.572

NATIONAL GRID942.6-0.904

NEXT80160.351

PROVIDENT FIN.3561.079

PRUDENTIAL14975-0.604

PERSIMMON2650-2.609

PEARSON612.82.031

RDS 'A1677-0.546

RDS 'B1684-0.52

RELX23380.343

RIO TINTO4440.5-0.749

ROYAL MAIL434.05363-1.684

ROLLS-ROYCE HL146.863.598

SAINSBURY(J)289.70.173

SCHROEDERS3621-2.102

SAGE GRP735.20.273

ST JAMES'S PLAC1586.5-2.1

SMITHS GROUP1403.5-2.67

SMITH&NEPHEW1330.5-1.59

SSE1634.817-1.404

STAND.CHART.448.4-0.775

SEVERN TRENT2725-1.411

TRAVIS PERKINS1518.5-1.903

TESCO275.80351.328

TUI AG246.6-2.298

TAYLOR WIMPEY154-1.155

UNILEVER3903.10.709

UTD. UTILITIES1051-1.319

VODAFONE GROUP113.288080.739

WPP1098.51.671

WHITBREAD3315-1.281

Zurich/Zupixn

ΕταιρείεςΧθεσινόΜετ.%

ABB LTD N31.890.06

HEINEKEN123.5-0.16

RICHEMONT N723.2-0.03

NOVARTIS N75.88-0.24

ROCHE HOLDING367.150.33

SOS N28060.18

KONINKLIJKE DS190.20.56

KPN KON2.6140.11

NN GROUP46.43-0.26

NISSAN MOTOR C190.20.56

IMCD197.050.38

RANDSTAD62.46-0.57

REIX27.330.15

ROYAL DUTCH SH19.704-0.67

UNIBAIL RODAM69.130.22

VOPAK33.51-1

WOLTERS KLUWER94.540.62

Milano/Μιλάνο

ΕταιρείεςΧθεσινόΜετ.%

AZA SPA1.821.84

ATLANTIA17.0917.41

AZIMUT HLDS25.3725.40

ENEL7.097.19

EXOR83.7484.02

ENI12.6212.68

GENERALI ASS18.9918.93

GEOX1.341.31

INTESA SANPAOL2.4705-0.88

MEDIASET2.482.44

MEDIOBANCA10.8010.80

RCS MEDIAGROUP0.740.74

PRYSMIAN33.5834.03

SNAM5.015.07

STMICROELEC.N.44.2944.67

TELECOM ITALIA0.330.33

TENARIS10.8510.91

TERNA6.636.68

UNICREDIT11.386-0.84

PARIS/ΠΑΡΙΣΙ

ΕταιρείεςΧθεσινόΜετ.%

ACCOR33.160.45

AIR LIQUIDE150.900.29

ALSTOM31.900.22

AXA25.36-0.92

BNP PARIBAS58.87-0.88

BOUYGUES33.38-0.42

CARPEMINI212.200.19

CARREFOUR15.802.87

CASINO GUICHAR21.640.14

CREDIT AGRICOL13.10-0.92

DANONE57.261.08

DASSAULT SYSTE54.820.07

EDF12.91-0.23

L'OREAL414.550.56

L.V.M.H.707.30-0.01

LAGARDERE22.860.62

MICHELIN135.40-0.4

PERNOD RICARD205.300.44

KERING681.902.66

PUBLICIS GROUP53.54-0.14

RENAULT37.663.79

SAINT-GOBAIN60.64-1.56

SANOFI88.610.45

SCHNEIDER ELEC154.28-0.18

SOCIETE GENERA29.52-0.97

SODEXO83.82-1.18

TFI8.94-0.11

THALES83.600.72

VEOLIA ENVIRON29.580.07

Madrid/Μαδρίτη

ΕταιρείεςΧθεσινόΜετ.%

ACS CONS Y SER23.210.3893

AENA SME149.80.0334

ACERINOX11.21-1.1028

ACCIONA157.2-0.3171

AMADEUS64.242.9817

BBVA5.973-0.7972

BANKINTER4.904-1.0293

CAIXABANK2.4870.6068

DISTR INT ALIME0.01834.5714

ENDESA19.54-0.1022

ENAGAS19.58-0.1009

FERROVIAL26.87-1.6831

FOMENTO DE CON11.06-2.1239

GRIFOLS18.4350.3538

IBERDROLA10.1-0.3453

INT AIRLINES G2.032-1.8831

INDITEX31.891.3346

MAPFRE1.9371.0433

MERLIN PROP9.6560.6462

ARCELOMITTAL27.725-3.9161

RED ELECTRIC COR17.93-0.167

REPSOL10.806-0.2216

BCO DE SABADEL0.67020.1195

BANCO SANTANDE3.1915-1.4361

SACYR2.262-1.0499

TELEFONICA3.81751.5428

MEDIASET ES CO4.4821.1738

TECNICAS REUN8.5950.2917

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ

ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ1,1577

ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ1,5642

ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ130,90

ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ6,3847

ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ1,9558

ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ1,4397

ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ25,197

ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ7,3989

ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ7,4377

ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ9,0186

ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ0,85380

ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ16500,26

ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ360,99

ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ3,5928

ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ4,5926

ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ85,7910

ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ4,9476

ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ1362,47

ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ9,8995

ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ23,5335

ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ1,0592

ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΪΣΙΑΣ4,8039

ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ150,40

ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ1,6192

ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ9,8555

ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ57,980

ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ7,5190

ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ1,5601

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ82,1148

ΜΠΑΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ37,932

ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ11,2605

ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ17,3964

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ1,1623

ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΕΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ0,8450

ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ7,4404

ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ10,0150

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)

ΑΓΟΡΑ

ΠΩΛΗΣΗ

ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ357,86431,38

ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ357,86431,38

ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ357,86427,49

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	920.52	921.26	-0.74	-0.08%
FTSE/X.A. LARGE CAP	2.217,53	2.224,59	-7,06	-0,32%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.207,58	6.028,39	179,19	2,97%
FTSE/X.A.ΥΠΗΛΙΑΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.090,24	3.091,50	-1,26	-0,04%
ATHEX SELECT PLUS	3.476,87	3.465,75	11,12	0,32%
ATHEX SELECT	4.665,12	4.688,19	-23,07	-0,49%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.045,55	1.049,02	-3,47	-0,33%
FTSE/X.A.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	454,43	457,99	-3,56	-0,78%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.647,53	4.655,81	-8,28	-0,18%
FTSE/X.A. MID CAP	1.494,60	1.490,81	3,79	0,25%
FTSE/XA ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.452,39	2.466,23	-13,84	-0,56%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	548,38	549,81	-1,43	-0,26%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.574,80	1.576,06	-1,26	-0,08%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	600,41	605,11	-4,70	-0,78%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.212,99	5.192,82	20,17	0,39%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	778,04	760,35	17,69	2,33%
FTSE/X.A. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	1.950,17	1.947,29	2,88	0,15%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.768,37	3.805,99	-37,62	-0,99%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	50,70	50,25	0,45	0,90%
FTSE/X.A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.356,53	7.543,11	-186,58	-2,47%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.291,19	11.296,03	-4,84	-0,04%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.340,11	7.259,68	80,43	1,11%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.254,60	3.253,32	1,28	0,04%
FTSE/X.A. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.559,48	3.572,85	-13,37	-0,37%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.065,47	2.075,24	-9,77	-0,47%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.078,75	2.091,15	-12,40	-0,59%
FTSE/X.A. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.288,17	4.290,25	-2,08	-0,05%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.573,85	5.470,54	103,31	1,89%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	31.159.344,37
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	13.109.192,17
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	7.479.828,85
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6.256.298,94
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.884.495,98
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.737.451,21
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.290.902,63
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.788.413,29
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.388.615,23
ΔΙΔΑΣΤΗΡΙΑ	1.230.736,16
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.001.322,74
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	736.737,41
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	625.344,91
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	613.072,44
ΥΔΡΕΥΣΗ	550.255,15
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	515.523,16
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	436.088,69
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	333.259,83
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	330.157,95
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	280.443,47
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	277.655,68
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	181.565,34
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	179.379,97
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	161.798,35
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	86.484,19
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	85.563,70
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	80.062,01

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,302	4,86%	EPSILON NET (ΚΟ)	18,200 -2,93%
ΚΕΚΡΩΦ (ΚΟ)	2,525	4,34%	JUMBO (ΚΟ)	12,960 -2,85%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	1,930	4,32%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	2,100 -1,87%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	12,940	3,69%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	2,105 -1,64%
ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	1,410	3,68%	INTEAL ΟΜΙΛΟΣ (ΚΟ)	3,740 -1,58%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,774	3,20%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,260 -1,56%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,804	2,94%	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,962 -1,56%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3,900	2,63%	ΣΙΔΑΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,660 -1,48%
ΑΤΤΙΚΑ BANK (ΚΟ)	4,020	2,55%	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	15,230 -1,42%
ΔΕΗ (ΚΟ)	10,900	2,35%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2,805 -1,30%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ		
ΔΕΗ (ΚΟ)	30.439.115,03	ΔΕΗ (ΚΟ)	1,21%
ΟΤΕ (ΚΟ)	7.479.828,85	UNIBIOS (ΚΟ)	0,74%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.974.517,72	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,43%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3.905.547,40	ΕΡΙΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ (ΠΟ)	0,41%
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	3.813.339,63	CAIRO MEZZ PLC (ΚΟ)	0,37%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3.797.275,45	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,36%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	2.884.495,98	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,35%
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	2.195.953,38	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,31%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	2.016.483,21	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,28%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1.479.119,01	CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,24%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΧΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	85	382	4.002
FTSE/X.A. Τράπεζες	0	0	7
FTSE/X.A. Large Cap	85	382	3.995
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.711	16.873	310.363
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	8	45	5.182
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	200	5.679	98.759
ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	72
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	3	15	118
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3	11	12.180
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	15	228	9.219
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	44	434	27.775
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	9	32	877
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	10	3.458
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	75	339	7.867
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	38	143	1.621
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	14	26	2.443
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	39	134	7.749
JUMBO (ΚΟ)	33	42	1.948
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	87	302	6.360
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	3	500	24.243
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	5	17	2.769
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	65	249	6.696
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	148	4.169	32.293
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	24	89	1.175
ΟΤΕ (ΚΟ)	25	144	3.152
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	2	507
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	53	473	27.392
ΔΕΗ (ΚΟ)	629	3.111	14.875
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	122	452	2.441
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	4	13	1.206
VIOTALCO SA/NV (ΚΑ)	58	214	7.986
Δικαιώματα σε Δείκτες	1	20	1.553
FTSE/X.A. Large Cap	1	20	1.553
Δικαιώματα σε Μετοχές	14	130	1.620
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	10
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	673
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	121
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	91
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	14	130	725
Συνολική Δραστηριότητα	1.811	17.405	317.538

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 9 Νοεμβρίου 2021

	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8160	0.8300	0.8192	-0.0850	"11,003"	0.8200	0.8300	0.8220	0.24
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0.9800	1.0000	0.9926	0.0030	"55,454"	0.9940	1.0000	0.9940	-0.40
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3740	0.3960	0.3783	0.3670	"1,769"	0.3760	0.3960	0.3960	5.88
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0115		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0650	0.0690	0.0681	0.1810	"1,900"	0.0650	0.0690	0.0690	-0.72
ΤΣΟΚ	A. TSOCHKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0920	0.0940	0.0939	0.0480	"10,000"	0.0920	0.0940	0.0940	1.62
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.5700	1.5800	1.5744	-0.4400	900	1.5600	1.5800	1.5700	-0.63
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5900	1.6000	1.5968	1.7080	590	1.5900	1.6000	1.6000	0.00
ΚΟΖΑ	ΚΩΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0000	0.0000		
MINE	MINERPA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0000	0.0200		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0210		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0380	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1160		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)	0.0505	0.0505	0.0505	-0.6200	"1,000"	0.0000	0.0505	0.0505	-9.82
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0040		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD	0.2100	0.2300	0.2251	1.5110	"19,190"	0.2140	0.0000	0.2300	9.52
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "ΤΗ ΠΡΟΒΟΔΕ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "						1.0100	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1930	0.1980		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0165	0.0180		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0930	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0480	0.0480	0.0480	0.3990	484	0.0480	0.0000	0.0480	9.09
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.6350		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	2.1000		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1370	0.1370	0.1370	0.0000	200	0.1370	0.1380	0.1370	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΠΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.6300	0.6300	0.6300	0.0000	400	0.6300	0.0000	0.6300	0.00
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5250	0.5400	0.5258	-0.4250	"10,103"	0.5300	0.5350	0.5250	-0.94
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1260	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	2.6200	2.6400	2.6359	4.8910	"18,507"	2.6000	2.6400	2.6200	-0.76
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0100	0.0000		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC	1.3800	1.4200	1.3812	3.1170	"2,060"	1.3700	1.4200	1.4200	5.19
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΩΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0.2220	0.2400		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.6750	0.0000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2820	0.2940		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.1500		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΑ	LORDOS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD						0.0910	0.0930		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2320	0.0000		
ΠΑΝΑ	ΠΑΝΑΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0515	0.0525	0.0520	0.0730	"238,182"	0.0515	0.0520	0.0520	0.97
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.2900		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.0500	1.0600	1.0539	1.2700	"10,400"	1.0400	1.0600	1.0600	0.95
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΕΕΠ	"D.A.P.P. Digital Access Pass PTE Investments Public Company Ltd (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΣΕΦ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD (AN)						0.0000	0.0145		
ΙΕΕΠ	"ΙΕΚΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΠΡΟΠ	"A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (AN, Σ)"						0.0000	0.0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.1030		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΑΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομολογία)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1							62.5000	64.0000	
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2							62.5000	70.0000	
ΤΡΙΕΤ0ΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομολογία)						0.0000	0.0000		
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΚΚ04Α18	"ΚΟΧΑ 3,25% (1ης Σεπρις 2018, Απρις 2021) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ05Α18	"ΚΟΧΑ 3,50% (1ης Σεπρις 2018, Απρις 2022) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ07Α16	"ΚΟΧΑ 3,25% (1ης Σεπρις 2016, Απρις 2023) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ07Α17	"ΚΟΧΑ 3,25% (1ης Σεπρις 2017, Απρις 2024) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ09Α13	"ΚΟΧΑ 5,25% (1η Σεπρις 2013, Απρις 2022) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ10Α13	"ΚΟΧΑ 6,00% (1η Σεπρις 2013, Απρις 2023) "						0.0000	0.0000		
ΚΚ10Α15	"ΚΟΧΑ 4,00%(1ης Σεπρις 2015, Απρις 2023) "						0.0000	0.0000		

Γηραιότερη χώρα στην Ε.Ε. η Ελλάδα το 2030

Ο πληθυσμός γερνάει και μειώνεται, άνω των 50 ετών οι μισοί Έλληνες, για κάθε έναν συνταξιούχο αναλογούν 1,7 εργαζόμενοι

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Την ανάγκη αντιμετώπισης της δημογραφικής κρίσης ως προβλήματος που απαιτεί μακρόπνοη στρατηγική και εθνική συνεννόηση επισημάναν οι εκπρόσωποι της ελληνικής κυβέρνησης στο σχετικό συνέδριο του Economist, με δεδομένη μάλιστα την πρόβλεψη-σοκ της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, ότι το 2030 η Ελλάδα θα είναι η γηραιότερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως χαρακτηριστικά επισημάνθηκε από το σύνολο των συμμετεχόντων στο συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του υπουργείου Εργασίας, σε συνεργασία με τη HOPEgenesis και με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, η δημογραφική κρίση αποτελεί απειλή για όλη την Ευρώπη, οι προκλήσεις είναι πολλές, όπως όμως και οι ευκαιρίες. Για να καταλήξουν ότι α-

Το δημογραφικό απαιτεί εθνική συνεννόηση, ανέφεραν κυβερνητικοί αξιωματούχοι στο συνέδριο του Economist.

παιτείται πολλή δουλειά και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα, διότι ο χρόνος πιέζει.

Όπως υπογράμμισαν τόσο ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης όσο και ο υφυπουργός Πάνος Τσακλόγλου, σε λιγότερο από 10 χρόνια, το 2030, η χώρα μας θα είναι η γηραιότερη στην Ευρώπη. Ειδηση που δεν αποτελεί κεραυνό εν αιθρία, καθώς ήδη σήμερα βρισκόμαστε στη δεύτερη χειρότερη θέση, κάτω από την Ιταλία.

Τα πρόσφατα στοιχεία της Eurostat και οι προβολές των δημογραφικών τάσεων στην Ε.Ε. είναι άκρας αποκαλυπτικά. Στην Ελλάδα, εδώ και τέσσερις δεκαετίες, μειώνεται ο αριθμός των φοιτητών και των μαθητών, μειώνεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός και παράλληλα αυξάνεται ο

πληθυσμίου, ο οποίος

μέχρι το 2030 θα είναι μικρότερος από 10%. Παράλληλα, δε, με τη γήρανση του πληθυσμού οι προβολές δείχνουν και μείωση του αγροτικού πληθυσμού, ο οποίος

δράκνει στο συνέδριο, η μείωση αυτή αναμένεται να φανεί κιόλας από τα στοιχεία της νέας απογραφής. Η Eurostat άλλωστε εκτιμά πως ο πληθυσμός της χώρας θα

μειωθεί σχεδόν κατά ένα εκατομμύριο μέχρι το 2050 και κατά δύο εκατομμύρια μέχρι το 2070. Η υπογεννητικότητα μαρτυρεί επίσης την ελληνική κοινωνία πολλά χρόνια τώρα, δρώντας ως ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο Έλληνας υπουργός Εργασίας προανήγγειλε νέες δράσεις που θα αναληφθούν άμεσα, από τον ίδιο τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη το αμέσως επόμενο διάστημα, ενώ παρουσίασε και τα 5 νέα μέτρα κοινωνικού περιεχομένου που προωθεί άμεσα το υπουργείο Εργασίας στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της υπογεννητικότητας και του περιορισμού των αρνητικών συνεπειών, «αναγνωρίζοντας ότι το δημογραφικό αποτελεί μείζον πρόβλημα για την Ελλάδα, που μπορεί να δημιουργήσει υπαρκτούς κινδύνους για το συνταξιοδοτικό σύστημα, το σύστημα υγείας, την οικονομία και την εθνική ασφάλεια».

Τα μέτρα αυτά είναι το νέο πρόγραμμα «νταντάδες της γειτονιάς», η δημιουργία μονάδων παιδικής μέριμνας σε 120 μεγάλες επιχειρήσεις, η χρηματοδότηση της δημιουργίας 50.000 νέων θέσεων για βρέφη και νήπια σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και η παράλληλη προώθηση της δημιουργίας 150 νέων Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, η στήριξη των μητέρων που είναι εκτός αγοράς εργασίας, με στοχευμένα προγράμματα απασχόλησης και, τέλος, η νέα ασφαλιστική μεταρρύθμιση.

Στο θέμα του νέου επικουρικού συστήματος αναφέρθηκε εξάλλου και ο υφυπουργός Εργασίας Πάνος Τσακλόγλου, επισημαίνοντας ότι πριν από μερικές δεκαετίες 4-5 εργαζόμενοι αντιστοιχούσαν σε κάθε συνταξιούχο, ενώ σήμερα η αναλογία συνταξιούχων προς εργαζομένους είναι 1:1,7 και ακόμη και οι πιο αισιόδοξες προβολές για το μέλλον δεν την εκτιμούν σε παραπάνω από 1:2». Σύμφωνα με τον υφυπουργό, το ποσοστό γονιμότητας μειώνεται εδώ και δεκαετίες, έπεσε κάτω από το όριο του 2,1 που απαιτείται για να διατηρηθεί ο πληθυσμός σταθερός (εκτός μεταναστευτικών ροών) στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και σήμερα βρίσκεται στο 1,4 με προοπτικές μικρές μόνο ανάκαμψης.

Πιέσεις θεσμών για τις εκκρεμείς συντάξεις

Με τους επικεφαλής των θεσμών συναντήθηκε ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης, στο πλαίσιο της επίσκεψης των εκπροσώπων των δανειστών, για τη 12η μεταρρυθμιστική αξιολόγηση. Το κεντρικό θέμα της συζήτησης ήταν για μία ακόμη φορά αυτό των εκκρεμών συντάξεων καθώς οι εκπρόσωποι των δανειστών θέτουν μετ' επιτάσεως το θέμα της εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ΕΦΚΑ προς τους δεκάδες χιλιάδες ασφαλισμένους. Η πορεία των εκκρεμών συντάξεων άλλωστε είχε απασχολήσει και τα τεχνικά κλιμάκια των θεσμών, που στις συναντήσεις της προηγούμενης εβδομάδας είχαν θέσει στο μικροσκόπιο την πορεία διεκπεραίωσής τους, καθώς και το ύψος των ποσών που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του 2022 για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων αυτών οφειλών του Δημοσίου. Σύμφωνα με κύκλους από το υπουργείο Εργασίας, κατά τη συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε σε καλό κλίμα, ο κ. Χατζηδάκης παρουσίασε την πρόοδο που έχει συντελεστεί καθώς και τις εκτιμήσεις για το αμέσως επόμενο διάστημα, με δεδομένο τον στόχο που έχει τεθεί από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου για αύξηση του ρυθμού απονομής των εκκρεμών συντάξεων και δραστηκή μείωση του σποκ έως το πρώτο εξάμηνο του 2022. Μάλιστα, συμφωνήθηκε, κατά πληροφορίες, ο υπουργός να ενημερώνει τακτικά τους εκπροσώπους των θεσμών τόσο για την πορεία των εκκρεμών συντάξεων όσο και για τη διαδικασία απονομής των συντάξεων γενικά, με τον κ. Χατζηδάκη να εμφανίζεται αποφασισμένος να αντιμετωπίσει το θέμα ως κορυφαία προτεραιότητα.

NEW
SEASON

20
21

DEE JAY
93.5
RADIO

#THEISLANDSDJ

ME ΤΗΝ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑ
ΖΗΣΙΟΠΟΥΛΟΥ
19:00 - 22:00
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

On the
Road

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

McDonald's

ΚΑΛΩΣ ΤΑ
ΠΑΙΔΙΑ

Πανίκος Κωνσταντίνου

ΔΕΥΤΕΡΑ-
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
17:00 - 19:00

Τράπεζα Κύπρου

Listen
Live
Radio Live

24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM
95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τα μήλα συλλέγονται χωριστά από τα υπόλοιπα βιοαπόβλητα για τον φόβο των ποντίκιων.

Οποιοσδήποτε μπορεί να ενοικιάσει ένα τέτοιο τρέιλερ, ώστε να μεταφέρει ογκώδη απορρίμματα για ανακύκλωση.

Σε όλο το Ελσίνκι ο επισκέπτης θα διαπιστώσει το «κύμα» ανακαινίσεων κτιρίων και δημοσίων χώρων.

Στα πεζοδρόμια του Ελσίνκι πεζοί και ποδηλάτες κινούνται σε χωριστές λωρίδες, όπως φαίνεται στη σήμανση.

Φινλανδικό μοντέλο και στο κλίμα

Η «Κ» ταξίδεψε στο Ελσίνκι, καταγράφοντας τις μεθόδους που εφαρμόζονται ώστε η οργανωμένη πόλη να γίνει κλιματικά ουδέτερη έως το 2030

Του απεσταλμένου μας
ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Στα μάτια του επισκέπτη, το Ελσίνκι είναι μια κλασική, σχεδόν άψογα οργανωμένη σκανδιναβική πόλη. Η κυκλοφορία των οχημάτων θυμίζει Αθήνα στα μέσα του καλοκαιριού, οι πεζοί κινούνται με άνεση στα φαρδιά πεζοδρόμια στα οποία υπάρχει χωριστή λωρίδα για τα ποδήλατα και τα πατινία, το τραμ διασχίζει με ένα πυκνό δίκτυο ολόκληρη την πόλη, τα πάρκα είναι ατελείωτα και κυρίως ασφαλή, οποιαδήποτε ώρα της ημέρας.

Είναι πασιφανές ότι η πρωτεύουσα της Φινλανδίας –που ήταν άλλοτε η φτωχή αδελφή των άλλων σκανδιναβικών χωρών– προσφέρει πλέον ένα αξιοζήλευτο επίπεδο ζωής και οι πολίτες της έχουν μάθει, όχι μόνο να το σέβονται αλλά να διεκ-

«Σήμερα το 80% των μετακινήσεων γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, ποδήλατο και περπάτημα. Επιδιώκουμε τα μέσα μεταφοράς να είναι λιγότερο εξαρτώμενα από ορυκτά καύσιμα».

Το ποδήλατο και τα πατινία είναι ίσως οι πιο συνηθισμένοι τρόποι μετακίνησης στο Ελσίνκι, μαζί με το τραμ.

δικούν συνεχώς τη βελτίωσή του. Όχι ότι στην πόλη, όπως και στη χώρα, η ζωή είναι παραμυθένεια. Όμως, αυτό που ξεχωρίζει πόλεις όπως το Ελσίνκι είναι η φιλοδοξία και η στοχοπροσηλωση, μια φιλοσοφία που δεν επιρρέζεται από αλλαγές διοικήσεων σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο. Η μάχη απέναντι στην κλιματική αλλαγή και γενικά τη προσέγγιση των περιβαλλοντικών θεμάτων είναι ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα.

«Είμαστε πολύ υπερήφανοι που μόλις εγκρίναμε τη νέα στρατηγική μας για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, ανεβάζοντας τον πήχυ στην κλιματική δράση. Νέος στόχος μας είναι το Ελσίνκι να έχει ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα το 2030, πέντε χρόνια νωρίτερα από τον προηγούμενο σχεδιασμό και δέκα χρόνια νωρίτερα από τον εθνικό σχεδιασμό», ξεκινάει την κουβέντα μας η Άνε Σινεμάκι, αντιδήμαρχος Αστικού Περιβάλλοντος στο Ελσίνκι. Η συζήτησή μας γίνεται σε μια γυάλινη αίθουσα στον χώρο υποδοχής των δημαρχείων, εκεί που γίνονται πολλές από τις συσκέψεις δημάρχων και αντιδημάρχων, ενισχύοντας την αίσθηση διαφάνειας στη δημόσια ζωή.

Τα κύρια ζητήματα στον νέο στόχο του Ελσίνκι για κλιματική ουδετερότητα είναι δύο: η θέρμανση με ορυκτά καύσιμα και οι μεταφορές. «Σύμφωνα με τη νομοθεσία, η Φινλανδία ολόκληρη πρέπει να σταματήσει τη χρήση υδρογονανθράκων πριν από το 2029. Πρέπει να φτάσουμε στον στόχο αυτό πολύ νωρίτερα. Το μεγαλύτερο μέρος του Ελσίνκι καλύπτεται από δίκτυο τηλεθέρμανσης, το οποίο υποστηρίζεται από τέσσερα εργοστάσια: τα δύο καίνε άνθρακα και τα δύο φυσικό αέριο. Το πρώτο εργοστάσιο καύσης άνθρακα θα κλείσει σε ενάμιση έτος και θα αντικατασταθεί από καυστήρα που καίει βιομάζα». Για να επιτύχει τον στόχο του ο δήμος δημιούργησε το πρόγραμμα «Κλιματικά ουδέτερο Ελσίνκι» (Helsinki Hiilineutraaliskii). Διευθύντρια του προγράμματος είναι η Κάι-σα-Ρέετα Κοσκίνεν. «Το πρώτο σχέδιο εγκρίθηκε το 2018. Περιλάμβανε 147 δράσεις, που όπως αποδείχθηκε ήταν υπερβολικά πολλές. Στην αναθεώρησή του αποφασίσαμε να εστιάσουμε στα λίγα και μεγάλα. Συνήθως ο κόσμος ανησυχεί για πράγματα που δεν είναι σημαντικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, για παρά-

δειγμα την πλαστική σακούλα. Αυτό που πρέπει να καταλάβεις είναι από πού προέρχονται οι εκπομπές ρύπων του θερμικού. Στο Ελσίνκι λοιπόν, το 58% προέρχεται από τη θέρμανση, το 23% από τις μεταφορές, το 13% από τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας, το 3% από τη διαχείριση απορριμμάτων και το υπόλοιπο από άλλες πηγές. Αναζητώντας την καλύτερη λύση για τη θέρμανση στην πόλη χωρίς την καύση άνθρακα, ο δήμος διοργάνωσε διεθνή διαγωνισμό (Helsinki Energy Challenge) στον οποίο κατατέθηκαν 255 προτάσεις και τον Μάρτιο βραβεύτηκαν τέσσερις από αυτές. Περιλαμβάνουν τη γεωθερμία, τη χρήση του θαλασσινού νερού και της περισευσιόμενης ενέργειας από το διυλιστήριο πετρελαίου. Όσον αφορά τη μετάβαση ολόκληρης της χώρας, βοηθάει πολύ ότι έχουμε κοινό ηλεκτρικό δίκτυο με τη Σουηδία και τη Νορβηγία και επομένως κάθε μονάδα παραγωγής ρεύματος με ορυκτά καύσιμα που κλείνει υποκαθίσταται ευκολότερα από ανανεώσιμες πηγές σε κάποια από τις τρεις χώρες».

Ενα δεύτερο, μείζον στο Ελσίνκι ζήτημα είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης

των κτιρίων. «Δεν ακούγεται τόσο ελκυστικό όσο η μείωση της κυκλοφορίας οχημάτων ή της κατανάλωσης κόκκινου κρέατος, έχει όμως τεράστια σημασία λόγω του χειμώνα που είναι βαρύς στη χώρα μας», λέει η κ. Σινεμάκι. «Σε όλα τα νέα δημοτικά κτίρια, είτε για κοινωφελείς χρήσεις είτε για κατοικία, επιδιώκουμε 25% καλύτερη ενεργειακή αποδοτικότητα από ό,τι επιβάλλει η νομοθεσία, ενώ στις ανακαινίσεις υφισταμένων 30% υψηλότερη. Στις ιδιωτικές αναπτύξεις, επειδή ο δήμος δεν μπορεί να επέμβει, προσπαθούμε να πείσουμε τις κατασκευαστικές εταιρείες για τα όφελι και προσφέρουμε συμβουλευτική υποστήριξη».

Η κοινωνική κατοικία

Στο Ελσίνκι, όπως και σε πολλές πόλεις του ευρωπαϊκού βορρά, ο δήμος έχει εκτεταμένα προγράμματα κοινωνικής κατοικίας. «Στη Φινλανδία υπάρχει τα τελευταία χρόνια έντονη αστυφία. Ο πληθυσμός της πόλης, σήμερα περί τις 660.000, αυξάνεται κατά 1% τον χρόνο. Ο στόχος μας είναι να χτίσουμε περίπου 7.000 νέες κατοικίες τον χρόνο, εκ των οποίων οι

2.000 να είναι με ελεγχόμενο ενοίκιο, στόχο που πετυχαίνουμε για τρία συναπτά έτη. Είναι σημαντικό η νέα κατοικία να είναι κοινωνικά συμπεριληπτική γιατί όταν δεν υπάρχουν αρκετές κατοικίες τότε αυτοί που πιέζονται είναι οι ασθενέστεροι», καταλήγει η αντιδήμαρχος του Ελσίνκι.

Όσον αφορά την επίδραση του κυκλοφοριακού, η πόλη μελετάει νέες προσεγγίσεις. «Τα τελευταία χρόνια οι εκπομπές από τα οχήματα μειώνονται σταθερά, κυρίως επειδή τα αυτοκίνητα έχουν πιο καθαρές τεχνολογίες», λέει η κ. Κοσκίνεν. «Σήμερα το 80% των μετακινήσεων στην πόλη γίνεται με μέσα μαζικής μεταφοράς, ποδήλατο και περπάτημα. Αυτό που μας απασχολεί είναι τα μέσα μεταφοράς να είναι λιγότερο εξαρτώμενα από ορυκτά καύσιμα, γι' αυτό και όλοι οι νέοι διαγωνισμοί μας αφορούν μόνο ηλεκτρικά οχήματα.

Επιπλέον έχουμε καταλήξει ότι η επέκταση του τραμ είναι πιο συμφέρουσα από εκείνη του δικτύου των λεωφορείων, επειδή το τραμ έχει μεγαλύτερη χωρητικότητα, είναι φθηνότερο και πιο καθαρό.

Παράλληλα εργαζόμαστε για να αυξήσουμε τη χρήση ποδηλάτου, που είναι περίπου στο 10%, διαθέτοντας περίπου 20 εκατ. ευρώ ετησίως για νέες λεωφορειολωρίδες ώστε να φθάσει το 20% το 2030. Επίσης επενδύουμε σε ποδηλατόδρομους μεγάλων αποστάσεων (Baana) για τη σύνδεση του κέντρου με τα προάστια. Σήμερα έχουμε μόλις 10 χλμ., με στόχο να φτάσουμε τα 125 χλμ. έως το 2030».

Η ανθεκτικότητα της πόλης στην κλιματική αλλαγή, επίσης, ανεβαίνει στην ατζέντα. «Τα κύρια ζητήματα είναι δύο. Πρώτον, τα καλοκαίρια τείνουν να γίνουν πιο θερμά και επομένως ο κλιματισμός των κατοικιών είναι σημαντικός. Αυτή τη στιγμή ξεκινάμε με τους οικους ευγερίας, με στόχο να επεκτείνουμε το δημοτικό δίκτυο ψύξης. Το δεύτερο ζήτημα είναι οι πλημμυρικές απορροές.

Στις νέες περιοχές σχεδιάζουμε τους δημόσιους χώρους με τέτοιον τρόπο ώστε να συγκεντρώνεται μεγαλύτερες ποσότητες νερού ως “αποθήκες”, ενώ στις ήδη δομημένες αντικαθιστούμε πεζοδρόμια και άλλες επιφάνειες ώστε να είναι πιο διαπερατές από το νερό».

Ανακυκλώνονται κλαδιά, μπάζα, γυψοσανίδες και... μήλα

Η διαχείριση των απορριμμάτων στη Φινλανδία βασίζεται στην αποτελεσματική σύμμετρη για την παραγωγή ενέργειας. Περισσότερο από το 55% των απορριμμάτων οδηγείται σε κάποια από τις δέκα μονάδες της χώρας, η ανακύκλωση βρίσκεται σήμερα στο 43% (στην Ελλάδα είναι κάτω από 20%), ενώ λιγότερο από 1% καταλήγει σε ΧΥΤΑ. «Ενα μεγάλο μέρος των απορριμμάτων πρέπει να αποτεφρωθεί γιατί δεν υπάρχει διόδος ανάκτησης. Είναι αλήθεια όμως ότι για να επιτύχει η χώρα τους ευρωπαϊκούς στόχους για την ανακύκλωση, θα πρέπει να αυξήσουμε τον διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων και να μειώσουμε τα σύμμεκτα που αποτεφρώνονται», εξηγεί η Μαργαρίτα Κορόνεν, σύμβουλος του φινλανδικού υπουργείου Περιβάλλοντος για τα απορρίμματα. «Το σύστημα ανακύκλωσης βασίζεται στη διαλογή στην πηγή – κάθε κατοικία έχει έναν αριθμό κάδων, ανάλογα με τον αριθμό των διαμερισμάτων, για τα βασικά ρεύματα (χαρτί, χαρτόνι, πλαστικό, γυαλί, μέταλλα, βιοαπόβλητα)».

Επιπλέον, η ευρύτερη, μητροπολιτική περιοχή του Ελσίνκι διαθέτει πέντε σταθμούς χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων. Επισκεφθήκαμε τον σταθμό Κίνικκο, λίγο έξω από το Ελσίνκι.

«Οι σταθμοί ανήκουν στη μητροπολιτική διοίκηση και εξυπηρετούν πολίτες

«Κάθε κατοικία έχει έναν αριθμό κάδων, ανάλογα με τα διαμερίσματα, για τα βασικά ρεύματα – χαρτί, χαρτόνι, πλαστικό, γυαλί, μέταλλα, βιοαπόβλητα».

και μικρές επιχειρήσεις, συγκεντρώνοντας περίπου 95.000 τόνους το έτος, από τους οποίους ανακυκλώνεται το 60% και οι υπόλοιποι αποτεφρώνονται για την παραγωγή ενέργειας», εξηγεί ο Εέτου Κεϊνάνεν, μηχανικός στον σταθμό. «Ο σταθμός Κίνικκο είχε το 2020 περίπου 177.000 πελάτες, σημειώνοντας αύξηση 14% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Το πιθανότερο είναι ότι ο κόσμος που έμεινε μέσα λόγω καραντίνας βρήκε την ευκαιρία να “εξακαθαρίσει” το σπίτι του».

Ο σταθμός διαθέτει περίπου 20 διαφορετικά ρεύματα ανακύκλωσης. Οι πολίτες έρχονται με δικό τους όχημα και πληρώνουν ανάλογα με το είδος των απορριμμάτων και την ποσότητα που θα αφήσουν. Για παράδειγμα πληρώνουν 2 ευρώ ανά κυβικό ξύλου και υφασμάτων, 5,30 ευρώ για γυψοσανίδες, μονώσεις, μπάζα και τεχνικό ξύλο, και 5 ευρώ για τα κλαδέματα

Ο Δήμος του Ελσίνκι κατασκευάζει κάθε χρόνο 7.000 νέες κατοικίες, δίνοντας έμφραση στην ενεργειακή τους αποδοτικότητα.

(υπάρχει χωριστός, κλειστός κάδος για τα μύλα και γενικός τα φρούτα, προκειμένου να μη συγκεντρώνονται ποντίκια). Δωρεάν είναι η διαχείριση χαρτιού, μετάλλων, πα-

λιών ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, καθώς και επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων. Ενδιαφέρον είναι ότι ο κάθε σταθμός ενοικιάζει κλειστό τρέιλερ έναντι

5 ευρώ για τη μεταφορά από τους πολίτες ογκωδών απορριμμάτων στον σταθμό συλλογής. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να γίνει και αποκομιδή από το σπίτι κατόπιν

ραντεβού, επιλογή όμως που κοστίζει περισσότερο.

Πάντως στη Φινλανδία η αγορά και η πώληση μεταχειρισμένων αντικειμένων, έναντι της αγοράς καινούργιων, είναι πολύ διαδεδομένες. Η μεγαλύτερη ψηφιακή πλατφόρμα είναι η tosti.fi, η οποία χρησιμοποιείται από 3,5 εκατ. Φινλανδούς (η χώρα έχει πληθυσμό 5,5 εκατ.), πραγματοποιώντας 19.000 αγοραπωλησίες την ημέρα ανάμεσα σε 1,6 εκατ. καταχωρισμένα αντικείμενα. «Η δική μας φιλοδοξία είναι να παρατείνουμε τον χρόνο ζωής των προϊόντων. Αντί να πετάς ή να αποθηκεύεις ένα προϊόν, καλύτερα να το πουλήσεις στο Tosti», εξηγεί η Γιέννι Τουομπίστο, υπεύθυνη επικοινωνίας στην εταιρεία.

«Κάποτε η διαδικασία αυτή γινόταν σε ειδικά καταστήματα ή μέσω αγγελιών στις εφημερίδες. Αυτό που άλλαξε, εκτός από τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιακή τεχνολογία για την ποικιλία των προϊόντων και την ευκολία αναζήτησης, είναι ότι η διαδικασία αυτή έγινε mainstream, ενώ παλαιότερα αφορούσε μόνο ένα περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένο ακροατήριο ή όσους δεν είχαν τη δυνατότητα να αγοράσουν ένα προϊόν καινούργιο. Άλλαξε η νοοτροπία του σύγχρονου καταναλωτή, που δεν βλέπει πια το προϊόν ως χρησιμοποιημένο, αλλά... προ-αγαπημένο (preloved)».

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Η ανησυχία για τον πληθωρισμό ενισχύει το δολάριο

Οι πληθωριστικές ανησυχίες παραμένουν έντονες καθώς, εκτός από τη συνεχιζόμενη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης μετά το άνοιγμα των οικονομιών την άνοιξη και τα παρατεταμένα προβλήματα στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας, οι τιμές ενέργειας είναι σημαντικότερα υψηλότερες από τις αρχές του έτους, παρά την υποχώρηση που είδαμε τις τελευταίες ημέρες. Επίσης, ο αριθμός των νέων κρουσμάτων σημειώνει τις τελευταίες εβδομάδες νέα σημαντική άνοδο σε διάφορες χώρες, γεγονός που ενέχει τον κίνδυνο υποθέτησης πιο αυστηρών μέτρων κατά της εξάπλωσης της πανδημίας από τις κυβερνήσεις, ενδεχόμενο που θα μπορούσε να εντείνει ακόμα περισσότερο τις ήδη αυξημένες πληθωριστικές πιέσεις.

Μιλώντας στη συνέντευξη Τύπου μετά την ολοκλήρωση της διήμερης συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) αργά την Τετάρτη, όπου ανακοινώθηκε η απόφαση για μείωση του μηνιαίου ρυθμού των αγορών περιουσιακών στοιχείων, ο επικεφαλής Τζέρομ Πάουελ τόνισε για ακόμη μία φορά ότι οι παράγοντες που ωθούν ανοδικά τις τιμές αναμένεται να αποδειχθούν προσωρινοί, αν και στην επίσημη ανακοίνωση της αρμόδιας επιτροπής γίνεται σαφές ότι επικρατεί αβεβαιότητα για το αν η εκτίμηση αυτή θα επαληθευτεί. Η αβεβαιότητα για την πορεία του πληθωρισμού στις ΗΠΑ εντάθηκε και από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία για τον δείκτη τιμών καταναλωτή. Τα στοιχεία έδειξαν νέα μικρή υπο-

χώρηση τον Σεπτέμβριο στους υποδείκτες που επηρεάζονται από τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες (π.χ. τιμές νέων αυτοκινήτων), αλλά οι τιμές στα ενοίκια κατοικιών, που αντιστοιχούν περίπου στο 1/3 του συνολικού «καλαθιού» του κατανλωτή, σημείωσαν σημαντική άνοδο, δημιουργώντας νέες ανησυχίες για το ενδεχόμενο διατήρησης του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, καθώς οι ιδιαίτερα υψηλές τιμές των ακινήτων στρέφουν τους καταναλωτές στην ενοίκιαση. Στο μέτωπο των οικονομικών στοιχείων, οι ανακοινώσεις των τελευταίων ημερών για τις ΗΠΑ ενισχύουν την άποψη ότι η οικονομία θα ανακάμψει το τελευταίο τρίμηνο του έτους μετά την υποτονική αύξηση 2,0% του ΑΕΠ σε ετριοποποιημένη βάση την περίοδο Ιουνίου - Σεπτεμβρίου.

Η εξέλιξη αυτή ευνόησε το δολάριο το οποίο κινήθηκε ανοδικά, ιδίως έναντι της στερλίνιας, λόγω και της απόφασης της BoE να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια, διαφεύγοντας τις προσδοκίες της αγοράς για μικρή αύξηση. Το δολάριο κινήθηκε ανοδικά και έναντι του ευρώ με την αντίστοιχη ισοτιμία να υποχωρεί στο τέλος της εβδομάδας σε χαμηλό τριών εβδομάδων κάτω από το 1,1530, επηρεασμένη επίσης από τις νέες δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ ότι οι εκτιμήσεις της αγοράς για αύξηση των επιτοκίων το επόμενο έτος είναι πρόωρες.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ανάπτυξη 5% το 2022 «βλέπει» η ΤτΕ εφόσον ενισχυθεί ο τουρισμός

Κατά 7,2% ή και περισσότερο προβλέπει η Τράπεζα της Ελλάδος ότι θα αυξηθεί το ΑΕΠ φέτος, ενώ το 2022 εκτιμά πως ο ρυθμός θα κυμανθεί γύρω στο 5%, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχίσει να ενισχύεται από τον διεθνή τουρισμό, είπε χθες ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας.

Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, εξάλλου, μπορούν να εξασφαλίσουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που θα ξεπερνούν

εταιρείες διαχειρίσιμες, οι NPLs servicers, να διαχειριστούν όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν αναλάβει».

Στο πλαίσιο αυτό, ο κεντρικός τραπεζίτης ζήτησε να αξιοποιηθούν ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφελών και οι διατάξεις του πρόσφατου νόμου περί ρύθμισης οφελών και παροχής δεύτερης ευκαιρίας, και κάλεσε τις εταιρείες διαχείρισης «να προσφέρουν βιώσιμες λύσεις ρυθμίσεις σε πιστούχους ή πιο αποτελεσματική διαχείριση του ενέχυρου – όπου είναι απαραίτητο– ώστε να διευκολυνθούν οι πιστοχικοί αυτοί να επανέλθουν στην παραγωγική διαδικασία». Πρόσθεσε, εξάλλου, ότι η επιτυχής διαχείριση από τις εταιρείες αυτές είναι προϋπόθεση για την επιτυχία του «Ηρακλή». Μιλώντας για την περαιτέρω αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος, ο κ. Στουρνάρας δεν απέκλεισε συγχωνεύσεις μεταξύ ελληνικών μη συστημικών τραπεζών, με περαιτέρω εξυγίανση του ισολογισμού τους, ενώ χαρακτήρισε εύλογη τη συμμετοχή των συστημικών τραπεζών σε διασυνοριακές κινήσεις συγκεντρώσεων.

Εξάλλου, ο κ. Στουρνάρας τάχθηκε υπέρ της επιστροφής το ταχύτερο δυνατόν σε πρωτογενή πλεονάσματα. Παρότι σημείωσε ότι οι όροι αποπληρωμής των χρέους είναι ευνοϊκοί, συμπλήρωσε ότι «η διόγκωσή του λόγω πανδημίας και ο επιπλέον δανεισμός για τη χρηματοδότηση των υψηλών ελλειμμάτων περιορίζουν σημαντικά τα περιθώρια για δημοσιονομική χαλάρωση την επόμενη περίοδο».

Εκρηξη πράσινων ομολόγων φέτος, θα αγγίξουν το \$1 τρισ.

Προϋπόθεση για μεγάλες επενδύσεις η προστασία του περιβάλλοντος

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η **βιωσιμότητα** δεν ήταν ποτέ πιο σημαντική για τις κυβερνήσεις, τους επενδυτές και τις επιχειρήσεις από ό,τι είναι σήμερα. Η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος δεν αποσκοπεί μόνο στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά αποτελεί και μονόδρομο, καθώς όλο και περισσότεροι επενδυτές το θέτουν ως προϋπόθεση για να επενδύσουν. Λόγω της πανδημίας η προσοχή έχει επικεντρωθεί στην οικοδόμηση μιας πιο ανθεκτικής παγκόσμιας οικονομίας και ενός ασφαλέστερου και πιο βιώσιμου κόσμου, ενώ υπάρχει πλέον ευρεία αποδοχή των καταστροφικών συνεπειών της μη δράσης.

Το σχέδιο πράσινης οικονομικής ανάκαμψης, ύψους 2 τρισ. δολαρίων στις ΗΠΑ, η δέσμευση της Κίνας για κλιματική ου-

Εως το 2025 θα τριπλασιασθούν τα επενδυτικά κεφάλαια σε εταιρείες που πληρούν τα κριτήρια ESG (περιβάλλον, κοινωνία, εταιρική διακυβέρνηση).

δετερότητα έως το 2060, η Πράσινη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα κατά 55% έως το 2030 και κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 αποτελούν ισχυρή απόδειξη των παραπάνω, οδηγώντας σε τεράστιες επενδύσεις σε φιλική προς το περιβάλλον τεχνολογία.

Τα πράσινα και κοινωνικά ομόλογα καθώς και τα ομόλογα βιωσιμότητας, τα οποία κατευθύνονται σε επενδύσεις φιλικές προς το περιβάλλον, είναι έτσι ένα ταχέως αναπτυσσόμενο τμήμα στις κεφαλαιαγορές και είναι σαφές από όλες τις έρευνες που διεξάγονται τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, ότι οι επενδυτές αναμένουν ότι το ESG (περιβάλλον, κοινωνία, εταιρική διακυβέρνηση) θα είναι αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής τους. Παράλληλα, και τα χρηματιστήρια διεθνώς πρωταγωνιστούν με σειρά πρωτοβουλιών για τα θέματα ESG, ενώ εκτιμάται ότι το 2023-2025 το 50% των αμοιβαίων κεφαλαίων θα έχει κριτήρια ESG. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της EY, αυξανόμενος αριθμός θεσμικών επενδυτών σε όλο τον κόσμο δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην απόδοση ESG κατά τη λήψη των αποφάσεών τους και το 74% δηλώνει ότι είναι πλέον πιο πιθανό να αποχωρήσει από εταιρείες που δεν έχουν καλό ιστορικό

Λόγω της πανδημίας η προσοχή έχει επικεντρωθεί στην οικοδόμηση μιας πιο ανθεκτικής οικονομίας και ενός ασφαλέστερου και πιο βιώσιμου κόσμου.

ESG. Εκτιμήσεις της PwC αναφέρουν ότι μέχρι το 2025 αναμένεται ο τριπλασιασμός των επενδυτικών κεφαλαίων στην Ευρώπη που θα κατευθυνθούν αποκλειστικά σε εταιρείες που θα πληρούν τα κριτήρια ESG. Παράλληλα, σύμφωνα με την HSBC, η συντριπτική πλειοψηφία των εκδοτών στην Ευρώπη (97%) και σε ολόκληρο τον κόσμο (94%) σχεδιάζει –μέσα στην επόμενη πενταετία– να αρχίσει να απομακρύνεται από επιχειρηματικά μοντέλα που προκαλούν περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα.

Το 2021 θα αποτελέσει χρονιά ρεκόρ για τις εκδόσεις βιώσιμων ομολόγων διεθνώς, οι οποίες θα αγγίξουν το 1 τρισ. δολάρια, επίπεδο πέντε φορές υψηλότερο από αυτό του 2018, όπως εκτιμούν οι οικιστές αξιολόγησής Moody's και S&P. Το γ' τρίμηνο ανήλθαν στα 217 δισ. δολ. καταγράφοντας ετήσια αύξηση της τάξης του 25%, ενώ στο σύνολο του εννεαμήνου ανήλθαν στα 775 δισ. δολ., με την Ευρώπη να πρωταγωνιστεί.

Σε ό,τι αφορά την Ευρώπη, το πρώτο πράσινο ομόλογο εκδόθηκε το 2007 από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τη δεκαετία που ακολούθησε τα πράσινα ομόλογα ήταν ένα μικρό κομμάτι της αγοράς. Ωστόσο, από το 2016 έχει σημειωθεί

σημαντική αύξηση των πράσινων εκδόσεων, η οποία και εντάθηκε το 2020, με τις κρατικές εκδόσεις να μπαίνουν δυναμικά στο «παιχνίδι», λόγω (αρχικά) της συμφωνίας των Παρισίων για την αποτροπή της κλιματικής αλλαγής (2015) και στη συνέχεια της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ε.Ε. αναμένεται να πρωταγωνιστήσει στο παγκόσμιο σκηνικό, αποτελώντας τον μεγαλύτερο εκδότη πράσινων ομολόγων, το οποίο το 2026 θα αγγίξουν τα 250 δισ. ευρώ ή το 30% της χρηματοδότησης του Ταμείου Ανάκαμψης. Η Ελλάδα έχει πολύ σημαντικό ρόλο να παίξει σε αυτές τις εξελίξεις και στην τεράστια αυτή παγκόσμια τάση, και εύκολα μπορεί να αναδειχθεί πρωταγωνίστρια σε αυτό το μέτωπο, εκτιμούν παράγοντες της αγοράς.

Ηδη, ελληνικές εισηγμένες έχουν κάνει αυτό το βήμα, όπως οι «Μυτιληναίος», ΔΕΗ, Ελλάκτωρ, ΕΛΠΕ, ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή, Prodea, ενώ στο παιχνίδι έχουν μπει και οι τράπεζες – Εθνική Τράπεζα και Τράπεζα Πειραιώς, λόγω και της «υποχρεωτικότητας» σε ό,τι αφορά το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης, με τα κεφάλαια που έχουν αλληλεπιδράσει συνολικά να αγγίζουν τα 4 δισ. ευρώ.

Σειρά θα πάρει και ο ΟΔΔΧΧ το β' εξά-

μηνο του 2022 εκδίδοντας το πρώτο πράσινο ελληνικό κρατικό ομόλογο, δίνοντας κίνητρο σε ακόμη περισσότερες αντίστοιχες εκδόσεις από τον ιδιωτικό τομέα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το ελληνικό πράσινο ομόλογο θα είναι μικρό σε μέγεθος, της τάξης του 1-1,5 δισ. ευρώ, με τη δυνατότητα η έκδοση να «ανοίξει» στη συνέχεια ώστε να διαμορφωθεί στα 2,5-3 δισ. ευρώ.

Η δομή της ζήτησης για τέτοιου είδους ομόλογα φαίνεται να στρέφεται προς τους λιγότερο σταθερές και πιο ποιοτικούς επενδυτές και αυτό διασφαλίζει τη ζήτησή τους. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, πράσινα ομόλογα τείνουν να τιμολογούνται με ένα λεγόμενο «greenium» (από το green και το premium), δηλαδή με ελαφρώς χαμηλότερη απόδοση σε σχέση με τα συνήθη ομόλογα που εκδίδονται.

Το Χρηματιστήριο Αθηνών έχει ήδη δώσει το δικό του «παράν», ξεκινώντας τον Αύγουστο τη διαπραγμάτευση του δείκτη Athex ESG, ο οποίος περιλαμβάνει τις 35 εισηγμένες εταιρείες με καλές επιδόσεις σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης, με στόχο να κινητοποιηθούν και άλλες. Εως το 2023-2025 εκτιμάται πως οι μετοχές στον ελληνικό δείκτη ESG θα φτάσουν τις 60.

Ενίσχυση startups με 100 εκατ. ευρώ

Κεφάλαια ύψους 100 εκατ. ευρώ θα διατεθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών για επενδύσεις που αφορούν νεοφυείς επιχειρήσεις. Αυτό επισήμανε ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης, μιλώντας σε εκδήλωση που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής σε συνεργασία με το Konrad Adenauer-Stiftung Greece and Cyprus. Όπως σημείωσε, η EATE (πρώην TANEΟ) συνεχίζοντας τις προσπάθειές της για την ενίσχυση του ελληνικού οικοσυστήματος της νεοφυούς καινοτομίας επιχειρηματικότητας, υλοποιεί ένα νέο, στοχευμένο επενδυτικό εργαλείο, σε συνεργασία με το υπουργείο.

Ενα εργαλείο που, όπως σημείωσε ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, φιλοδοξεί να καλύψει όλη την αλυσίδα χρηματοδότησης των νεοφυών καινοτόμων επιχειρήσεων με εξωστρεφή χαρακτηριστικά και προοπτικές σημαντικής κλιμάκωσης, και απόλυτο στόχο την ενίσχυση μεταφοράς τεχνολογίας από την έρευνα στην αγορά. Για τον σκοπό αυτό θα αξιοποιηθεί και το νεοσύστατο Ταμείο Ανάκαμψης. Παράλληλα, ο κ. Τσακίρης περιέγραψε την κυβερνητική πολιτική να εμπλουτίσει κράτος, ιδιώτες και κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών σε μια κοινή προσπάθεια, με στόχο «να δημιουργήσουμε το «έξυπνο» ημι-κρατικό χρήμα, το οποίο θα επενδύσει με σημαντικό βαθμό ρίσκου, σε καινοτόμες ιδέες, σε νεοφυείς επιχειρήσεις».

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

